

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

**Zhodnocení vlivu dotačních projektů na hospodaření a
rozvoj obcí Litovel a Příkazy**

Olga Klinecká

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Olga Klinecká

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Zhodnocení vlivu dotačních projektů na hospodaření a rozvoj obcí Litovel a Příkazy

Název anglicky

Evaluation of the Influence of the Grant Programs aimed at the Management and Development of Villages Litovel and Příkazy

Cíle práce

Cílem práce je zhodnocení využití dotačních projektů na rozvoj dané obce a určení přínosů pro obec z hlediska ekonomického i sociálního.

Metodika

V práci bude analyzován dotační systém, který se vztahuje na obce v ČR. V teoretické části budou vymezeny základní pojmy týkající se příjmů obcí konkrétněji dotací. Dále možnosti poskytování dotací a jejich využití. V další části bude charakterizována vybraná obec, popis hospodaření a způsob využití dotací z EU i národních fondů. V praktické části bude provedena analýza hospodaření obce. Budou také představeny významné projekty a posouzena efektivnost realizovaných projektů. Zhodnocení projektů, které mají vliv na socioekonomický rozvoj, bude provedeno dotazníkové šetření mezi občany obce a tím bude určen význam těchto projektů na rozvoj obce, jak jej vnímají místní občané, a bude možné, jak projekty porovnat a zhodnotit. V závěru bude možné navrhnout doporučení pro využití dotačních projektů v dané obci.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

rozvoj, dotační projekty, hospodaření obcí, efektivnost realizovaných projektů

Doporučené zdroje informací

BUDÍK, Josef. Evropské strukturální fondy a jejich využívání. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009. Eupress. ISBN 978-807-4080-142

DOTACE : poradce pro evropské fondy. Praha: ISSN 1802-7660.

OCHRANA, F. – VÍTEK, L. – PAVEL, J. *Veřejný sektor a veřejné finance : financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit.* Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3228-2.

PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy : teorie a praxe v ČR.* Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.

PILNÝ, J. – PEKOVÁ, J. – JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru.* Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

PROVAZŇÍKOVÁ, R. – SEDLÁČKOVÁ, O. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe.* Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2789-9.

TAUER, Vladimír, ZEMÁNKOVÁ, Helena, ŠUBRTOVÁ, Jana. *Získejte dotaze z fondů EU. Tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem. Metodika, pravidla, návody.* 1. vyd., Brno: Computer Press, a. s., 2009. ISBN 978-80-251-2649-3

WOKOUN, R. *Strukturální fondy a obce I.* Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-138-2.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. Ing. Jaroslav Homolka, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 20. 11. 2015

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 20. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 05. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Zhodnocení vlivu dotačních projektů na hospodaření a rozvoj obcí Litovel a Příkazy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu profesoru Ing. Jaroslavu Homolkovi, CSc. za odborné vedení, užitečné rady a připomínky při zpracovávání této práce. Dále bych ráda poděkovala panu inženýru Jaroslavu Sívkovi, starostovi obce Příkazy, a panu Viktoru Kohoutovi, místostarostovi města Litovel, za jejich ochotu, poskytnutí materiálů a informací pro zpracování této diplomové práce.

Zhodnocení vlivu dotačních projektů na hospodaření a rozvoj obcí Litovel a Příkazy

Souhrn

Diplomová práce, která nese název „Zhodnocení vlivu dotačních projektů na hospodaření a rozvoj obcí Litovel a Příkazy“, srovnává vybrané obce z hlediska vlivu čerpání dotací na hospodaření obce, na její rozvoj, na kvalitu života místních obyvatel. Cílem práce je analyzovat, jaké faktory ovlivňují způsob, jakým obce využívají potenciálu dotací pro svůj rozvoj. Srovnány jsou proto obce, jejichž výchozí podmínky jsou velmi obdobné (nacházejí se v blízké vzdálenosti od sebe a ve stejném regionu) a jejich hlavní odlišností je pouze jejich velikost. V teoretické části jsou vymezeny pojmy týkající se obcí, jejich působnosti, orgánů a hospodaření. Také jsou charakterizovány možnosti čerpání dotací obcemi, a to z národních i evropských zdrojů. V praktické části je analyzováno hospodaření jednotlivých obcí, vliv dotačních projektů na hospodaření obcí. Dále jsou charakterizovány některé významné realizované projekty. Pro možnost komparace vybraných obcí bylo provedeno dotazníkové šetření mezi místními obyvateli. V závěru je srovnán vliv realizovaných dotačních projektů v obou obcích, a to jak na hospodaření obce, její rozvoj a kvalitu života obyvatel.

Klíčová slova: rozvoj, dotační projekty, hospodaření obcí, efektivnost realizovaných projektů, kvalita života

Evaluation of the Influence of the Grant Programs aimed at the Management and Development of Villages Litovel and Prikazy

Summary

This thesis, called “Assessment of the impact of grant projects on the economy and development of the municipalities Litovel and Prikazy”, compares the selected municipalities on the basis of the impacts of the provision of public subsidies on their economy, development and the quality of life of their inhabitants. The aim of the thesis is to analyze what factors influence the way how the municipalities exploit the potential of subsidies for their development. Therefore, the analysis compares two municipalities with very similar starting conditions (they are located in close proximity and in the same region) and the main difference between them is their size. In the theoretical parts the key concepts are defined such as municipality, its competence, bodies and economy. Building upon that, the practical part analyses the economy of the specified municipalities and impact of grant projects on the economy. Furthermore, the most relevant projects are presented. In order to achieve comparability of selected municipalities, a survey among their inhabitants has been realized. Concluding, the thesis compares the impacts of realized grant projects in both municipalities on their economy as well as their development and the quality of life of local inhabitants.

Keywords: development, grant projects, economy of municipalities, efficacy of projects, quality of life

Obsah

1	ÚVOD.....	4
2	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	5
	2.1. Cíl diplomové práce.....	5
	2.2. Metodika práce.....	5
3	TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	6
	3.1. Obec.....	6
	3.1.1. Výkon státní moci.....	7
	3.1.2. Přenesená působnost.....	7
	3.1.3. Samostatná působnost.....	8
	3.1.4. Členění obcí podle rozsahu výkonu státní moci.....	8
	3.1.5. Orgány obce.....	9
	3.2. Hospodaření obce.....	10
	3.2.1. Rozpočet obce.....	11
	3.2.2. Příjmy rozpočtu obce.....	12
	3.2.3. Výdaje rozpočtu obce.....	13
	3.2.4. Rozpočtový proces.....	14
	3.3. Zdroje dotací pro obce.....	15
	3.3.1. Dotace z národních zdrojů.....	16
	3.3.2. Dotace z evropských zdrojů.....	16
4	PRAKTICKÁ ČÁST.....	18
	4.1. Charakteristika města Litovle.....	18
	4.1.1. Historie města.....	19
	4.1.2. Organizační struktura města.....	19
	4.1.3. Demografická struktura obyvatelstva města.....	21
	4.1.4. Občanská vybavenost, kulturní život ve městě.....	23
	4.2. Hospodaření města Litovel.....	24
	4.3. Realizované projekty v Litovli.....	34
	4.4. Dotazníkové šetření (Litovel).....	37
	4.4.1. Struktura dotazníku.....	37
	4.4.2. Výběr respondentů.....	37
	4.4.3. Vyhodnocení jednotlivých otázek.....	38
	4.4.4. Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	53
	4.5. Charakteristika obce Příkazy.....	54
	4.5.1. Historie obce.....	55
	4.5.2. Organizační struktura obce.....	55
	4.5.3. Demografická struktura obyvatelstva obce.....	56
	4.5.4. Občanská vybavenost, kulturní život v obci.....	57
	4.6. Hospodaření obce Příkazy.....	58
	4.7. Realizované projekty v Příkazích.....	68
	4.8. Dotazníkové šetření (Příkazy).....	70
	4.8.1. Struktura dotazníku.....	70
	4.8.2. Výběr respondentů.....	70
	4.8.3. Vyhodnocení jednotlivých otázek.....	71
	4.8.4. Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	84
	4.9. Komparace výsledků analýz hospodaření.....	85
	4.10. Komparace výsledků dotazníkových šetření.....	86
5	Závěr.....	87

6	Seznam použitých zdrojů.....	89
6.1.	Knižní publikace	89
6.2.	Internetové zdroje	90
6.3.	Legislativní zdroje	91
7	Seznam použitých zkratk	92
8	Seznam příloh	93

Seznam grafů

Graf č. 1:	Vývoj počtu obyvatel města Litovel v letech 2000-2015.....	22
Graf č. 2:	Vývoj pohybu obyvatel města Litovel v letech 2000-2014.....	22
Graf č. 3:	Věkové složení respondentů	38
Graf č. 4:	Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů	39
Graf č. 5:	Ekonomická aktivita respondentů	39
Graf č. 6:	Jak dlouho žijete v obci Litovel?	40
Graf č. 7:	Zajímá Vás, jak obec nakládá se svými finančními prostředky?	41
Graf č. 8:	Účastníte se dění v obci?	42
Graf č. 9:	Kde se nejčastěji dovídáte o dění v obci?.....	43
Graf č. 10:	Jsou Vám známy pojmy jako strukturální fondy EU, operační programy apod.?	44
Graf č. 11:	Znáte název některého program či instituce, ze kterých obec získala finanční prostředky na některý ze svých realizovaných projektů?	45
Graf č. 12:	Hodnocení realizovaných projektů	46
Graf č. 13:	Který z realizovaných projektů nejvíce a nejčastěji využíváte?.....	47
Graf č. 14:	Myslíte si, že obec plně využívá možností získávání dotací?	48
Graf č. 15:	Které z realizovaných projektů měly podle Vás největší přínos?	49
Graf č. 16:	Které z realizovaných projektů považujete za zbytečné?	50
Graf č. 17:	Máte pocit, že projekty realizované v minulých letech zlepšily kvalitu života v obci?.....	51
Graf č. 18:	Do jakých oblastí by měla obec v budoucnu investovat?.....	52
Graf č. 19:	Vývoj počtu obyvatel obce Příkazy v letech 2000-2015	56
Graf č. 20:	Vývoj pohybu obyvatel obce Příkazy v letech 2000-2014.....	57
Graf č. 21:	Věkové složení respondentů	71
Graf č. 22:	Nejvyšší dosažené vzdělání	72
Graf č. 23:	Ekonomická aktivita respondentů	72
Graf č. 24:	Jak dlouho žijete v obci Příkazy?	73
Graf č. 25:	Zajímá Vás, jak obec nakládá se svými finančními prostředky?	74
Graf č. 26:	Účastníte se dění v obci?	74
Graf č. 27:	Kde se nejčastěji dovídáte o dění v obci?.....	75
Graf č. 28:	Jsou Vám známy pojmy jako strukturální fondy EU, operační programy aj.? ..	76
Graf č. 29:	Znáte název některého program či instituce, ze kterých obec získala finanční prostředky na některý ze svých realizovaných projektů?	77
Graf č. 30:	Hodnocení realizovaných projektů	78
Graf č. 31:	Které z realizovaných projektů nejvíce a nejčastěji využíváte?	79
Graf č. 32:	Myslíte si, že obec plně využívá možností získávání dotací?	80
Graf č. 33:	Které z realizovaných projektů měly podle Vás největší přínos?	81
Graf č. 34:	Které z realizovaných projektů považujete za zbytečné?	81
Graf č. 35:	Máte pocit, že projekty realizované v minulých letech zlepšily kvalitu života v obci?.....	82

Graf č. 36: Do jakých oblastí by měla obec v budoucnu investovat?.....	83
--	----

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Organizační struktura městského úřadu v Litovli	20
Obrázek č. 2: Revitalizované Náměstí Přemysla Otakara v Litovli	36
Obrázek č. 3: Nově vybudované cyklostezky v rámci projektu “Bezpečná Litovel”	37
Obrázek č. 4: Nákres vybudování nových bezbariérových chodníků v Litovli.....	69
Obrázek č. 5: Návrh realizace revitalizace zeleně v Příkazích	70

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Přehled místních částí a počtu obyvatel místních částí města Litovel.....	21
Tabulka č. 2: Příjmy na obyvatele města Litovel v letech 2010-2015	24
Tabulka č. 3: Dotace na obyvatele města Litovel v letech 2010-2015	26
Tabulka č. 4: Výdaje na obyvatele města Litovel v letech 2010-2015.....	27
Tabulka č. 5: Ukazatel dluhové služby města Litovel v letech 2010-2015	27
Tabulka č. 6: Brutto úspora města Litovel v letech 2011-2014.....	28
Tabulka č. 7: Samofinancování neinvestičních výdajů města Litovel v letech 2011-2014.28	28
Tabulka č. 8: Meziroční růst příjmů města Litovel v letech 2011-2014.....	29
Tabulka č. 9: Meziroční růst vlastních příjmů města Litovel v letech 2011-2014	29
Tabulka č. 10: Finanční nezávislost města Litovel v letech 2011-2014.....	30
Tabulka č. 11: Meziroční růst neinvestičních výdajů města Litovel v letech 2011-2014 ...	30
Tabulka č. 12: Srovnání neinvest. a celkových výdajů města Litovel v letech 2011-2014.30	30
Tabulka č. 13: Meziroční růst investičních výdajů města Litovel v letech 2011-2014	31
Tabulka č. 14: Srovnání invest. a celkových výdajů města Litovel v letech 2011-2014.....	31
Tabulka č. 15: Celkový dluh na obyvatele města Litovel v letech 2011-2014.....	32
Tabulka č. 16: Ukazatel platební schopnosti I města Litovel v letech 2011-2014	32
Tabulka č. 17: Ukazatel zadluženosti I města Litovel v letech 2011-2014	32
Tabulka č. 18: Ukazatel zadluženosti II města Litovel v letech 2011-2014.....	33
Tabulka č. 19: Návrhy respondentů na investiční záměry ve městě Litovel	53
Tabulka č. 20: Příjmy na obyvatele obce Příkazy v letech 2010-2015.....	58
Tabulka č. 21: Dotace na obyvatele obce Příkazy v letech 2010-2015	60
Tabulka č. 22: Výdaje na obyvatele obce Příkazy v letech 2010-2015	61
Tabulka č. 23: Ukazatel dluhové služby obce Příkazy v letech 2010-2015	62
Tabulka č. 24: Brutto úspora obce Příkazy v letech 2011-2014.....	62
Tabulka č. 25: Samofinancování neinvestičních výdajů obce Příkazy v letech 2011-2014	62
Tabulka č. 26: Meziroční růst příjmů obce Příkazy v letech 2011-2014.....	63
Tabulka č. 27: Meziroční růst vlastních příjmů obce Příkazy v letech 2011-2014	63
Tabulka č. 28: Ukazatel finanční nezávislosti obce Příkazy v letech 2011-2014.....	64
Tabulka č. 29: Meziroční růst neinvestičních výdajů obce Příkazy v letech 2011-2014 ...	64
Tabulka č. 30: Srovnání neinvest. a celkových výdajů obce Příkazy v letech 2011-2014..	64
Tabulka č. 31: Meziroční růst investičních výdajů obce Příkazy v letech 2011-2014	65
Tabulka č. 32: Srovnání invest. a celkových výdajů obce Příkazy v letech 2011-2014.....	65
Tabulka č. 33: Celkový dluh na obyvatele obce Příkazy v letech 2011-2014.....	66
Tabulka č. 34: Ukazatel platební schopnosti obce Příkazy v letech 2011-2014.....	66
Tabulka č. 35: Ukazatel zadluženosti I obce Příkazy v letech 2011-2014	66
Tabulka č. 36: Ukazatel zadluženosti II obce Příkazy v letech 2011-2014.....	67
Tabulka č. 37: Návrhy respondentů na investiční záměry v obci Příkazy.....	84

1 ÚVOD

Každá obec, malá či větší, by měla pracovat na svém rozvoji. Významným potenciálem rozvoje pro české obce byl vstup do Evropské unie, který Česká republika učinila k 1. květnu 2004. Tím, že se ČR stala členem EU, získala možnost čerpat finanční prostředky z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a mnoha dalších. Z těchto a dalších zdrojů je možno hradit velké množství projektů, díky jejichž realizaci se obce mohou rozvíjet v různých oblastech.

Diplomová práce nese název „Zhodnocení vlivu dotačních projektů na hospodaření a rozvoj obcí Litovel a Příkazy“. Toto téma bylo vybráno z toho důvodu, že se autorka již během bakalářského studia začala zajímat o rozvoj obcí v okrese svého bydliště, zejména o rozvoj, který je uskutečňován díky poskytnutým evropským a národním finančním prostředkům. Ve své bakalářské práci se zaměřila na obce v oblasti Litovelsko-Pomoraví, které patří do Místní akční skupiny Moravská cesta. Toto téma ji velmi oslovilo, a tak se rozhodla v rámci diplomové práce pro ještě hlubší analýzu zhodnocení dopadů dotačních projektů na rozvoj a hospodaření obcí. Aby byla analýza ještě komplexnější a více vypovídající, rozhodla se pro zaměření pouze na dvě obce. Diplomová práce využívá komparativní analýzy, pomocí které srovnává dvě odlišně velké obce a jejich možnosti získávání dotací a schopnost je využít pro svůj rozvoj. Praktická část diplomové práce je zaměřena na větší obec Litovel, která má přibližně 10 000 obyvatel, a menší obec Příkazy, která má kolem 3 000 obyvatel. Obce leží ve stejném okrese a jsou od sebe vzdáleny 7 kilometrů. Výběr těchto obcí byl motivován vhodným případem pro komparaci. Jedná se o obce, které se nachází ve stejném regionu, jejich výchozí podmínky jsou tedy přibližně stejné. Bude možné tyto obce komparovat v oblasti hospodaření, ve využívání externích impulsů pro vlastní rozvoj a vyhodnotit, jaké faktory vedou k úspěšnějšímu, nebo méně úspěšnému, využití externích impulsů pro rozvoj obcí, mimo jiné také jejich velikosti.

Před třemi lety bylo ukončeno programové období 2007-2013 a začalo nové období pro roky 2014-2020. I když ještě není období 2007-2013 zcela uzavřeno (ještě v loňském roce byly vyhlášeny výzvy a závěrečné zprávy budou teprve zpracovávány a předkládány), je možné se podívat na toto období jako celek a zhodnotit čerpání dotací v tomto období a podívat se na změny, které nastaly pro nové období. Rozjezd vyhlášení výzev a čerpání dotací v novém období bude startovat až v polovině roku 2016.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1. Cíl diplomové práce

Hlavním cílem diplomové práce je zjistit, zda dostupnost a využívání externích zdrojů financí mají vliv na rozvoj obce a jaké další faktory hrají v úspěšnosti využívání těchto zdrojů (resp. v rozdílech úspěšnosti, s kterou jsou využívány) roli. Dílčím cílem je zhodnocení toho, jak využívání těchto zdrojů ovlivňuje hospodaření obcí. Dalším dílčím cílem je zjistit, jakým způsobem a zda vůbec dostupnost externích finančních zdrojů a jejich využívání vedou ke zvýšení kvality života místních obyvatel.

2.2. Metodika práce

Diplomová práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou na základě literární rešerše definovány některé základní termíny, popsána územní samospráva, obec - její fungování, hospodaření, rozpočet a další. Také jsou vymezeny možnosti obcí, odkud mohou čerpat finanční prostředky. V praktické části jsou charakterizovány vybrané obce, analyzováno jejich hospodaření a systém financování projektů. Jsou popsány a analyzovány nejvýznamnější realizované projekty. Součástí praktické části je také vyhodnocení dotazníkového šetření, které bylo provedeno mezi obyvateli obcí se zaměřením na jejich vnímání dotačních projektů obce, ve které žijí. V práci je využito komparativní analýzy pro srovnání obcí, hospodaření těchto obcí a jejich využití dotací pro rozvoj. Celá práce je založena na studiu knižních zdrojů, internetových zdrojů, zákonů k danému tématu. Do většiny kapitol je přidán názor a pohled autorky, některé části jsou doplněny o informace získané z rozhovorů s představiteli vybraných obcí.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Tato práce se zabývá rozvojem a hospodařením obcí v souvislosti s čerpáním dotací z fondů EU a z fondů národních. Z toho důvodu je žádoucí definovat obec, její orgány, způsob jakým hospodaří a s čím hospodaří. V další části jsou vymezeny zdroje, ze kterých mohou obce v České republice získávat finanční prostředky pro realizaci projektů, které mají napomáhat rozvoji oblasti.

3.1. Obec

Základní územní samosprávnou jednotkou v České republice je obec. Jedná se o společenství občanů, které tvoří územní celek, který je dán určitou hranicí. Obec je veřejnoprávní korporací¹, která hospodaří se svým vlastním majetkem, sestavuje si rozpočet a samostatně jedná v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost za závazky vyplývající z těchto vztahů. Mezi povinnosti obce patří péče o rozvoj ve všech oblastech působení a péče o kvalitu života místních obyvatel. Všechny činnosti obce musí být realizovány s ohledem na veřejný zájem.²

V úvodu je nezbytné vymezit, jaké jsou alespoň základní funkce, které musí každá obec vykonávat. Kromě základních funkcí, které jsou uvedeny v zákoně o obcích, je to zajištění sběru a odvozu odpadu, péče a zajištění umění, sportu, rekreace, bydlení, alespoň údržba místních komunikací a zajištění sociálních služeb a vzdělání.³ Lze se také setkat s funkcemi, které jsou rozřazeny do sedmi oblastí. Funkce z oblasti politické jsou vyhlášení referenda, volba orgánů obcí či vytváření partnerství s okolními obcemi. Funkce, které souvisí s hospodařením obce, se nazývají funkcemi ekonomickými a jedná se o sestavování rozpočtu, hospodaření s majetkem nebo poskytování a přijímání darů. Další skupinou jsou funkce sociální, kam je možno řadit funkce, které souvisí se vzděláváním, zdravotnictvím a kulturou. Obce mají také ekologické a bezpečnostní funkce. Důležité funkce jsou také infrastrukturní, kterými jsou zajišťovány místní komunikace, vodovody,

¹ Veřejnoprávní korporace je člensky organizovaný subjekt veřejné právy, kterému byla svěřena moc samostatně plnit veřejné úkoly. (HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: obecná část*. 5., rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2003. xxiv, 790 s. Právnícké učebnice. ISBN 80-7179-671-9. str. 380.)

² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 1 a § 2.

³ CHANDLER, J. A., ed. *Místní správa v liberálních demokraciích: úvodní náčrt*. Vyd. 1. Brno: Doplněk, 1998. 264 s. ISBN 80-7239-023-6. str. 246-247.

kanalizace a podobně. Sedmou skupinu funkcí tvoří prognostika, která má za úkol připravovat plnění dalších funkcí.⁴

Český politický systém funguje na principu parlamentní demokracie. To znamená, že veřejnou moc má ve svých rukou stát, resp. jeho orgány, jejichž členové jsou voleni občany na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Jedná se o demokracii, to znamená, že veškerá moc není pouze v rukou jednoho orgánu, ale je rozdělena mezi více orgánů, kterým stát určitou oblast moci přidělí. Moc ve státě je rozdělena na moc zákonodárnou, výkonnou a soudní. Vzhledem k tématu této diplomové práce je nejdůležitější moc výkonná, kterou lze zaměnit s pojmem veřejná správa. Má totiž za úkol provádět a realizovat zákony dané země. Subjekty veřejné správy, které toto vykonávají, jsou územní samosprávné celky. V České republice je územní samospráva rozdělena na vyšší územní samosprávné celky – kraje, a nižší územní samosprávné celky, což jsou právě obce.

3.1.1. Výkon státní moci

Stát je nejvyšším orgánem veřejné správy a skrze své orgány vykonává část veřejné moci. Oblast veřejné správy, kterou konají státní orgány, je nazývána státní správou. Mezi tyto orgány patří především ministerstva a jiné správní orgány státní správy.

3.1.2. Přenesená působnost

Některé pravomoci stát deleguje ze své působnosti na nižší správní celky, tedy na obce, a tyto pravomoci má potom obec v rámci své tzv. přenesené působnosti. Jedná se o činnosti, které vykonává obec místo státu samotného, protože má k občanům mnohem blíže než stát. Tento proces, kdy je předáván výkon státní správy přímo na obce, se nazývá dekoncentrace. Znamená to, že stát nekoncentruje veškerou správu do svých orgánů, ale předává je na orgány nižších územních samosprávných celků, tedy na městské a obecní úřady, v případě přenesení na orgány vyšších územních samosprávných celků na krajské úřady a další subjekty. Příkladem přenesené působnosti obcí je vydávání občanských průkazů či řízení o přestupcích.

⁴ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. 250 s. Politologie. ISBN 978-80-247-2908-4. str. 30-31.

3.1.3. Samostatná působnost

Vedle procesu dekoncentrace také probíhá proces decentralizace, což znamená, že stát část svých pravomocí úplně přenesl na orgány územní samosprávy, aby tyto pravomoci vykonávaly místo státu, ne pro stát, jako je tomu v případě přenesené působnosti. Tyto činnosti územní samosprávné celky vykonávají v tzv. samostatné působnosti. Stát může do výkonu těchto činností vstoupit, ale pouze za účelem ochrany zákona a jen tak, jak stanoví zákon. V samostatné působnosti obce vykonávají činnosti, které jsou v zájmu obce a jejích obyvatel a které nejsou vykonávány v přenesené působnosti nebo nejsou přeneseny na jiné správní orgány. Pravomoci samostatné působnosti mohou být činnosti obce, které napomáhají k zajištění veřejného pořádku, ochrany zdraví, majetku nebo zřizování zařízení obce, které slouží veřejnosti.

3.1.4. Členění obcí podle rozsahu výkonu státní moci

Podle rozsahu výkonu státní správy se obce dělí do tří skupin⁵:

- Obce se základním rozsahem výkonu státní správy (obce I. typu): Obec spravuje na svém území záležitosti samostatně. Povinnosti v samostatné působnosti mohou být ukládány obecně závaznou vyhláškou. Přenesenou působnost vykonávají obce v základním rozsahu v záležitostech, které jsou určeny zákonem. Správním obvodem pro tento případ je území dané obce. Obcí se základním rozsahem výkonu státní správy bylo k 1. 1. 2013 v České republice 6 253.
- Obce s pověřeným obecním úřadem (obce II. typu): Vedle přenesené působnosti, kterou má obec v základním rozsahu, vykonává obec také přenesenou působnost ve správním obvodu, který určuje prováděcí právní předpis. Pod pravomoci pověřeného obecního úřadu patří matriční a stavební odbor/úřad. Počet obcí v ČR s pověřeným obecním úřadem byl k 1. 1. 2013 právě 393.
- Obce s rozšířenou působností (obce III. typu): Obce tohoto druhu vykonávají kromě přenesené působnosti stejně jako obce s pověřeným obecním úřadem také přenesenou působnost, kterou na ně přenesl krajský úřad daného kraje a vykonává ji pro všechny subjekty v kraji. V ČR bylo k 1. 1. 2013 205 obcí s rozšířenou působností.

⁵ Portál územního plánování [online]. [cit. 2015-08-15]. Dostupné z WWW: <<http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>>

Někteří autoři uvádějí výše uvedené členění v rozšířené podobě. Jiné dělení odlišuje obce podle míry přenesené působnosti do osmi skupin. Kromě tří výše zmíněných typů uvádí obce s matričním úřadem, obce se stavebním úřadem, statutární města a samostatnou skupinou je město Brno se zvláštní přenesenou působností a hlavní město Praha.⁶ Toto členění je uvedeno, aby bylo jasné, že se nejedná o jedinou možnost dělení obcí, ale pro účely této práce postačí výše uvedené dělení na tři skupiny obcí.

3.1.5. Orgány obce

Nejvyšším rozhodovacím orgánem obce zakotveným v Ústavě ČR⁷ je zastupitelstvo obce. Členy zastupitelstva volí občané obce, volí je na čtyřleté období. Počet zastupitelů by měl být zvolen s ohledem na velikost území obce a na počet obyvatel k 1. lednu roku, kdy probíhají volby, a je stanoven na 5 až 55 osob, konkrétní počty zastupitelů pro různé osídlené obce jsou uvedeny v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).⁸ Zákon o obcích rovněž ukládá zastupitelstvu záležitosti, ve kterých má rozhodovat v samostatné působnosti. Jako příklad je možno uvést schvalování rozpočtu obce, závěrečného účtu, schvalování programu rozvoje obce, zřizování peněžních fondů. Obce mají pravomoc vydávat obecně závazné vyhlášky, rozhodovat o uspořádání místního referenda, navrhopvat změny katastrálního území v obci, zřizovat obecní policii či vydávat komunální dluhopisy.⁹ Každý zastupitel má tři základní práva a těmi jsou právo iniciativy, interpelace a informace. Každý zastupitel má samozřejmě také povinnosti a ty jsou dvě, jedná se o povinnosti aktivní účasti a povinnost vyvarovat se střetu zájmů.¹⁰

Rada obce je orgán, který zastává funkce obce v samostatné působnosti a je odpovědný zastupitelstvu obce. Mezi členy rady patří starosta, místostarosta a radní, všichni jsou voleni ze zastupitelstva. Rada obce není zřizována v obcích, které mají v zastupitelstvu méně než 15 členů, všechny funkce rady potom vykonává starosta obce. Počet členů rady se musí pohybovat od 5 do 11 osob, počet členů vždy musí být lichý a nesmí být vyšší než

⁶ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. 250 s. Politologie. ISBN 978-80-247-2908-4. str. 24 - 25.

⁷ Ústava ČR ve svém článku č. 101 uvádí pouze zastupitelstvo. Další orgány obce jsou rozlišeny až v zákoně č. 128/2000 Sb, o obcích (obecní zřízení).

⁸ Portál na podporu rozvoje obcí ČR. *Samospráva*. [online]. [cit. 2015-17-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.rozvojjobci.cz/news/samosprava/>>

⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 84 a § 85.

¹⁰ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. 250 s. Politologie. ISBN 978-80-247-2908-4. str. 68

třetina počtu zastupitelů.¹¹ Rada se neschází jako zastupitelstvo pravidelně, ale svolává ji starosta v případě potřeby, jednání jsou neveřejná. Zápis je předložen zastupitelstvu, ale dle zákona o svobodném přístupu k informacím by měl být dostupný pro kohokoli.¹²

Zastupitelstvo volí ze svých členů starostu a místostarostu, starostovi je poté zastupitelstvo odpovědno. Starosta má svých faktických pravomocí málo, není totiž statutárním orgánem, takže všechny úkony, které činí, musí být nejdříve schváleny zastupitelstvem nebo radou obce. Starosta jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu (pokud není jmenován, zajišťuje výkon přenesené působnosti starosta), nese odpovědnost za informování veřejnosti o činnosti obce, svolává a řídí zasedání rady i zastupitelstva a další. Funkce tajemníka OÚ musí být zřízena v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností, ostatní obce si mohou určit, zda tajemníka budou mít či nikoli. Tajemník OÚ je součástí obecního úřadu společně se starostou, místostarostou a zaměstnanci OÚ. Obecní úřad vykonává činnosti samostatné působnosti, které mu rada či zastupitelstvo udělí, vykonává také činnosti státní správy v přenesené působnosti.¹³

Zastupitelstvo má možnost zřídit výbory, které budou mít kontrolní a iniciativní funkci. Povinností každé obce je zřídit výbor finanční a výbor kontrolní. Oba výbory musí být minimálně tříčlenné, počet členů musí být lichý a členem nesmí být starosta ani jiný zaměstnanec OÚ. Finanční výbor kontroluje hospodaření s finančními prostředky a s majetkem a kontrolní výbor má za úkol dohlížet nad plněním usnesení zastupitelstva obce a kontroluje, zda ostatní výbory a OÚ dodržují právní předpisy. Pokud v obci žije alespoň 10 % občanů jiné než české národnosti, má obec povinnost zřídit také výbor pro národnostní menšiny. Zřízení ostatních výborů je dobrovolné. Stejně jako zastupitelstvo obce zřizuje své výbory, rada obce může zřizovat komise.¹⁴

3.2. Hospodaření obce

Jak bylo již výše zmíněno, hned ve druhém paragrafu zákona o obcích je uvedeno, že obec má vlastní majetek, se kterým hospodáří. Hospodaření obce se věnuje celý druhý díl tohoto zákona. Obec musí svůj majetek využívat hospodárně a účelně a musí jednat tak, aby byl obecní majetek zachován a rozvíjen. S majetkem musí obec nakládat v zájmu obce

¹¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 99.

¹² KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5. str. 195-196.

¹³ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. 250 s. Politologie. ISBN 978-80-247-2908-4. str. 74-77.

¹⁴ Tamtéž, str. 78-79.

a v souladu s působností, kterou obci vymezil zákon. Za hospodaření a své závazky ručí obec sama, odpovědnost nenese stát, může tak tomu být pouze v případech, kdy stát tuto odpovědnost smluvně převezme. Povinností obce ze zákona vyplývající je také chránit majetek před zničením či odcizením, případně proti neoprávněným zásahům. Veškeré záměry, které obec má s vlastním majetkem, musí být vyvěšeny minimálně 15 dnů na úřední desce obecního úřadu. Hospodaření obce za uplynulý rok musí být vždy přezkoumáno, přezkoumání vykonává v přenesené působnosti kraj, případně může zadat přezkoumání auditorovi. Do poloviny následujícího roku musí zastupitelstvo obce projednat závěrečný účet obce a zprávu o přezkoumání hospodaření obce a v případě nalezení nedostatků přijmout opatření pro příští období.¹⁵

3.2.1. Rozpočet obce

Rozpočet obce patří do soustavy veřejných rozpočtů na úrovni územních samosprávných celků. Rozpočet obce může být označován jako decentralizovaný peněžní fond, do kterého přicházejí příjmy z přerozdělování v rozpočtové soustavě a také příjmy z vlastní činnosti a z nich jsou financovány veřejné a smíšené statky. Způsob financování je stejně jako ve všech jiných veřejných rozpočtech nenávratný, neekvivalentní a nedobrovolný. Rozpočet obce zajišťuje soulad plánovaných příjmů a výdajů obce, samozřejmě dochází k časovému nesouladu. Obecní rozpočet také plní funkci finančního plánu, který připouští pouze takové výdaje, které jsou nějakým způsobem kryty. Pro tuto práci je významná funkce obecního rozpočtu jako nástroje pro prosazování cílů municipální a regionální politiky. V rámci této funkce může určovat priority statků a služeb poskytovaných obcí, určuje také úroveň zdanění a stanovuje zaměření činností obce pro dané období.¹⁶

Municipální rozpočet, jak může být také obecní rozpočet nazván, má sloužit především k prosazování zájmů místních obyvatel, financování veřejných statků a služeb, ale hlavně k naplňování rozvojového plánu dané samosprávy. Rozpočet obce v ČR je typický především tím, že na příjmové straně má omezené zdroje. Také mají málo nástrojů, které by podporovaly soběstačnost obcí. České obecní rozpočty jsou také ovlivněny faktem, že

¹⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 38 až § 44.

¹⁶ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a SEDLÁČKOVÁ, Olga. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. Finance. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2789-9. str. 57-59.

obce mají malou pravomoc v oblasti daní. Na výdajové straně převažuje podíl mandatorních výdajů nad výdaji na rozvojově - investičními.¹⁷

Obec může také vedle rozpočtu zřizovat účelové a neúčelové mimorozpočtové peněžní fondy. Obce se často uchylují ke zřizování účelových fondů, které jsou vázány na určitou činnost či potřebu. Fond rezerv a rozvoje slouží obcím ke krytí schodku, ale také k zaplacení neočekávaných výdajů.¹⁸

3.2.2. Příjmy rozpočtu obce

Základně lze rozdělit příjmy obecního rozpočtu na příjmy daňové, nedaňové, úvěry/půjčky a transfery a dotace. Kromě úvěrů a půjček jsou všechny ostatní uvedené příjmy nenávratné.¹⁹

Příjmová stránka rozpočtu obce, jak ji uvádí zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, vypadá takto²⁰:

- příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,
- příjmy z výsledků vlastní činnosti,
- příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou podle tohoto nebo jiného zákona příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila,
- příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů,
- příjmy z místních poplatků,
- výnosy daní nebo podíly na nich,
- dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
- dotace z rozpočtu kraje,
- prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy,
- přijaté peněžité dary a příspěvky,
- jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce.

¹⁷ Portál na podporu rozvoje obcí ČR. *Municipální rozpočet*. [online]. [cit. 2015-14-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.rozvojobci.cz/news/municipalni-rozpocet/>>

¹⁸ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5. str. 280-281.

¹⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 280 s. Finanční řízení. Finance. ISBN 978-80-247-2097-5. str. 73.

²⁰ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. § 7.

Z důvodu zaměření této práce zde bude rozvinuta pouze ta část příjmu rozpočtu obce, která zahrnuje transfery a dotace. Dotace obci můžou být chápány jako finanční prostředky, které obec dostane ze státního rozpočtu, státních fondů, z Národního fondu nebo z jiných územních rozpočtů.²¹

Dotace mají několik desítek členění. Lze je dělit na dotace běžné a kapitálové, podle toho jestli jsou poskytovány do běžných nebo kapitálových rozpočtů. Poskytnutá dotace může být specifická účelová, to znamená, že poskytnuté finanční prostředky jsou cíleny a mají být využity na určitý projekt. U těchto dotací je nutná finanční spoluúčast příjemce dotace. Druhým typem je dotace všeobecná neúčelová, kde není vyžadována finanční spoluúčast příjemce, a prostředky nejsou vázány na konkrétní účel.²²

Územně samosprávné celky mohou dostávat dotace od různých poskytovatelů. Část dotací plyne z veřejných rozpočtů, jedná se o dotace ze státního rozpočtu, státních mimorozpočtových fondů či z rozpočtů jiných, zejména vyšších územně samosprávných celků. Nejdůležitějším poskytovatelem dotací pro obce je EU, která poskytuje finanční prostředky ze svých fondů.²³

3.2.3. Výdaje rozpočtu obce

Podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů vypadá výdajová stránka obecní rozpočtu takto²⁴:

- závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony,
- výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, jedná se o výdaje na péči o majetek obce a jeho rozvoj,
- výdaje spojené s výkonem státní správy dané zákonem,
- závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů,
- závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, jedná se i o výdaje na činnost společnou,
- úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů,

²¹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. § 19.

²² PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 280 s. Finanční řízení. Finance. ISBN 978-80-247-2097-5. str. 85.

²³ HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004, 93 s. ISBN 8021033568. str. 43.

²⁴ ŽEHROVÁ, Jana a PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. Vyd. 2. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010. 168 s. ISBN 978-80-213-2024-6. str. 41.

- výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům,
- výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec,
- jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.

3.2.4. Rozpočtový proces

Do rozpočtového procesu jsou zahrnuty veškeré úkony a činnosti, kterými územně samosprávné celky řídí své hospodaření. Zákonnou úpravu rozpočtového procesu lze nalézt v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, konkrétně ve třetí části tohoto zákona. Základem hospodaření každého územně samosprávného celku je rozpočet, který je v ČR vždy sestaven pro jeden kalendářní rok. Rozpočtový proces, který obsahuje řadu úkonů, plánujících či kontrolních, trvá delší čas, většinou jde o období 1,5 až 2 let. Rozpočtový proces má několik fází, lze je rozdělit tímto způsobem²⁵:

- „analýza minulosti a stanovení priorit pro rozpočtové období;
- sestavení návrhu rozpočtu;
- projednávání a schválení;
- kontrola plnění rozpočtu;
- přehled o skutečném plnění rozpočtu – závěrečný účet;
- následná kontrola;
- aktualizace programu rozvoje a rozpočtového výhledu.“

Výše uvedený zákon přinesl obcím povinnost kromě rozpočtu sestavovat také rozpočtový výhled, jedná se o nástroj střednědobého finančního plánování. Podrobnost zpracování rozpočtového výhledu je zčásti v kompetenci celků, ale každý z nich musí sestavit výhled minimálně pro tyto čtyři kategorie: celkové příjmy, celkové výdaje, celkové závazky a celkové pohledávky. Rozpočtový výhled tak obcím pomáhá lépe plánovat hospodaření v rámci delšího časového úseku, než je pouze jeden kalendářní rok. Tím obec může lépe plánovat potřebné investiční aktivity a mapovat způsob jejich

²⁵ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 280 s. Finanční řízení. Finance. ISBN 978-80-247-2097-5, str. 70.

financování.²⁶ Podle zákona č. 250/2000 Sb. mají obce povinnost, která jim ukládá sestavit rozpočtový výhled na 2 až 5 let následujících po roce, pro který je sestavován rozpočet.

Sestavení návrhu rozpočtu je v kompetenci finančního odboru obce, návrh by měl vycházet z analýzy hospodaření minimálně dvou posledních let. Návrh rozpočtu projednávají výkonné orgány obce, schválení rozpočtu je pravomocí zastupitelstva. Schválený rozpočet musí plnit zásady reálnosti, úplnosti a pravdivosti. Kontrolu plnění rozpočtu a vypracování závěrečného účtu provádí výkonné orgány, především rada obce a finanční odbor/výbor, schvaluje opět zastupitelstvo obce. Obce mají povinnost nechat své hospodaření přezkoumat, tento přezkum může na žádost provést příslušný krajský úřad, nebo obec vypracování zprávy o přezkoumání hospodaření obce svěří nezávislé auditorské společnosti. V případě, že není rozpočet obce schválen do začátku nového rozpočtového období, zastupitelstvo obce schválí hospodaření dle tzv. rozpočtového provizoria. Rozpočtové provizorium může vycházet z návrhu rozpočtu, který ještě nebyl schválen, nebo ze skutečného rozpočtu minulého rozpočtového období.²⁷

3.3. Zdroje dotací pro obce

Dotace jsou jednou z forem poskytování finančních prostředků, jedná se o významný zdroj příjmů obcí, protože bez těchto peněžních prostředků by obce nebyly v hospodaření nikdy soběstačné. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), rozumí pod pojmem dotace „*peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel*“.²⁸

Obce v ČR mohou získávat dotace z národních a evropských zdrojů. Na národní úrovni se jedná o dotace ze státního rozpočtu, ze státních mimorozpočtových fondů nebo z územních rozpočtů (především z krajských rozpočtů). Na evropské úrovni se jedná o finanční prostředky z rozpočtu EU, které jsou členským státům poskytovány prostřednictvím Evropských strukturálních a investičních fondů.

²⁶ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 280 s. Finanční řízení. Finance. ISBN 978-80-247-2097-5, str. 73.

²⁷ Tamtéž, str. 70-73.

²⁸ Zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), hlava I, §3.

3.3.1. Dotace z národních zdrojů

Ze státního rozpočtu obce získávají dotace, které lze dělit na běžné a kapitálové, další dělení vymezuje účelové a neúčelové dotace. Většina finančních příspěvků ze státního rozpočtu, kolem 90 %, jsou běžné dotace. Jedná se o dotace, které jsou z velké části určeny na zajištění veřejných statků a služeb, jejich zajištění je uloženo obci, jedná se o neinvestiční dotace. Kapitálové (investiční) dotace jsou obcím vypláceny nepravidelně, vždy se jedná o dotace na konkrétní investiční záměr.

Účelové dotace obec obdrží na konkrétní účel, po realizaci musí doložit, že finanční prostředky byly opravdu k tomuto účelu využity. Mohou být podmíněny spoluúčastí, ale množství účelových dotací je poskytováno bez spoluúčasti. Neúčelové dotace mohou obce využít dle svého uvážení, ovšem v rámci platné legislativy. Účelovou i neúčelovou dotaci lze využít k financování běžných i kapitálových výdajů.²⁹

3.3.2. Dotace z evropských zdrojů

Dotace z evropských zdrojů mohou pocházet z několika zdrojů. Hlavním z nich jsou Evropské strukturální a investiční fondy (ESIF), kam patří Fond soudržnosti, Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský námořní a rybářský fond, Evropský sociální fond a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. Dále lze k financování využít řady tzv. komunitárních programů, kterými jsou například program COSME, Horizont 2020, Erasmus+ a mnoho dalších. Dotace poskytované z ESIF mají specifický účelový charakter. Obec v případě žádosti o dotaci z fondů EU musí počítat s tím, že část peněžních prostředků potřebných pro daný projekt musí vynaložit sama. Většinou se jedná o malé procento celkových uznatelných nákladů, ale i to může být pro menší obec problémem.

Cílem ESIF je podpora konkurenceschopnosti v celé Evropě, cílí na snižování rozdílů mezi regiony EU. Z těchto fondů bylo pro období 2014-2020 pro ČR vyčleněno 23,9 mld. euro. Tyto finance jsou vyčleněny pro realizaci projektů, které budou přispívat k rozvoji regionů a ke zvýšení kvality života v regionech. V současném programovém období lze

²⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a SEDLÁČKOVÁ, Olga. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. Finance. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2789-9. str. 91.

čerpat finanční prostředky z těchto programů, v závorce jsou uvedeny jejich řídicí orgány:³⁰

- OP Doprava (MD)
- Integrovaný regionální operační program (MMR)
- OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (MPO)
- OP Výzkum, vývoj a vzdělávání (MŠMT)
- OP Životní prostředí (MŽP)
- Program rozvoje venkova (MZe)
- OP Zaměstnanost (MPSV)
- OP Technická pomoc (MMR)
- OP Praha pól růstu (Magistrát hlavního města Prahy)
- OP Rybářství (MZe)
- Programy Evropské územní spolupráce

Výše uvedené programy jsou nástroji k dosažení tematických cílů, které jsou prioritami financování celé EU. Oproti období 2007-2013, kdy byly stanoveny tři cíle, jsou v současném období cíle dva. První z nich je Cíl I: Investice pro růst a zaměstnanost, kam patří všechny výše uvedené programy kromě programů Evropské územní spolupráce. Druhým cílem je Cíl II: Evropská územní spolupráce, kam patří programy přeshraniční spolupráce, programy nadnárodní spolupráce a programy meziregionální spolupráce.

³⁰ Abeceda fondů EU 2014-2020: jak fungují evropské fondy?: projekt: Krok za krokem: kam se obrátit pro radu?. 1. vydání. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015. 39 stran. ISBN 978-80-7538-013-5, str. 2-3, 21-22.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

V této části práce jsou představy vybrané obce, jejich historie, základní geografické, socioekonomické informace o obcích, organizační struktura. Pro účely srovnání dvou vybraných obcí je analyzováno hospodaření obcí. Po charakteristice jednotlivých obcí následuje představení a analýza vybraných dotačních projektů. Analýzu doplňují výsledky dotazníkového šetření, jejich analýza a zhodnocení. V závěru je srovnán dopad realizace dotačních projektů na hospodaření a rozvoj ve vybraných obcích.

4.1. Charakteristika města Litovle

Město Litovel leží v Olomouckém kraji, v okrese Olomouc, 18 km na severozápad od města Olomouce. Nachází se v nadmořské výšce 233 m n. m. v údolí řeky Moravy, rozloha města je 46,39 km². Tato řeka má ve městě 6 ramen, díky čemuž si město vysloužilo název „Hanácké Benátky“. Jedná se o oblast, která patří do Hornomoravského úvalu, rozprostírá se na okraji Mohelnické brázdy.³¹ Počet obyvatel města je 9 812 (k 31. 12. 2015).³² Počet obyvatel je celkový, tedy včetně 11 místních částí (Březové, Chořelice, Chudobín, Myslechovice, Nasobůrky, Nová Ves, Rozvadovice, Savín, Tři Dvory, Unčovice a Víška).

Litovel je obcí s rozšířenou působností a do jejího správního obvodu patří 20 obcí. Litovel je sídlem dobrovolného svazku obcí Mikroregion Litovelsko. Patří také do MAS Moravská cesta spolu dalšími 18 obcemi, je ovšem nejvýznamnější v tomto uskupení, co se týká rozlohy i počtu obyvatel.³³

Vzhledem k tomu, že se Litovel nachází v úrodné oblasti Hané, je zde velmi rozvinuto zemědělství a také potravinářský průmysl, který na zemědělství navazuje. Ve městě nebo v okolí se nachází pivovar, sladovna, cukrovar, výroba sýrů a těstovin. Dalším významným odvětvím je lehký průmysl, těžký strojírenský průmysl a dřevozpracující průmysl.³⁴

Ve městě Litovel se nachází několik zajímavostí. Na náměstí Přemysla Otakara je jedna z nejvyšších radničních věží, která leží přímo na řece Moravě. Jedno z ramen řeky

³¹ Město. *Město Litovel*. [online]. [cit. 2016-01-19]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/mesto/>

³² ŽENOŽIČKA, Pavel. Demografie. *Město Litovel*. [online]. 19.1.2015 [cit. 2016-01-19]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/mesto/demografie/>

³³ Město. *Město Litovel*. [online]. [cit. 2016-01-19]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/mesto/>

³⁴ Tamtéž

Moravy protéká přímo pod radniční věží. S tím souvisí také technická památka zvaná Schody k Nečizu, což jsou schody právě k tomuto rameni přímo vedle radniční věže. Také se ve městě nachází 3. nejstarší kamenný most v ČR. Od roku 2011 také lze v Litovli navštívit největší muzeum harmonik ve střední Evropě. Město má také kromě kulturních a historických zajímavostí i bohatství přírodní, je obklopeno lužními lesy CHKO Litovelské Pomoraví.

4.1.1. Historie města

První zmínka o Litovli pochází z 12. století, což bylo dokázáno nálezy z roku 2005, které objevili archeologové na místě dnešní Litovle. První zmínka o Litovli ji popisuje jako sídliště městského rázu zvané Staré město. V roce 1253 bylo město z bezpečnostních důvodů přestěhováno na bezpečnější místo mezi tehdejších 7 ramen Moravy. Za vlády Václava II. bylo povoleno stěhování do města, kde se rozvíjela práce s kovem a také rybářství, jak napovídá znak města z té doby. Znak města je v příloze číslo jedna na konci práce. V roce 1327 byla povolena stavba městských hradeb. V 16. století Litovel ztratila postavení královského města, přesto se ale město rozvíjelo dál. V této době také byla postavena dnešní radnice. V 17. století byla Litovel vydrancována a město zasáhl mor. V roce 1850 se stala Litovel okresním městem. Od roku 1899, kdy Češové vyhráli volby, se město stalo centrem průmyslu, obchodu a školství. V roce 1901 byla postavena reálka, její budova je dodnes gymnáziem. Ve 20. století se měnil ráz města, více se orientovalo na průmysl.³⁵

4.1.2. Organizační struktura města

Nejvyšším orgánem Litovle v samostatné působnosti je Zastupitelstvo města Litovel, má 25 členů, schůze zastupitelstva se koná jednou nebo dvakrát za čtvrt roku. V současném volebním období 2014-2018 je v zastupitelstvu nejvíce členů ze Sdružení nezávislých kandidátů, druhé nejčetnější zastoupení má ČSSD.³⁶ Ze členů zastupitelstva je voleno 7 osob, včetně starosty a místostarosty, kteří jsou členy rady města. Ta je výkonným orgánem obce a je odpovědná zastupitelstvu. Zasedání rady se účastní i

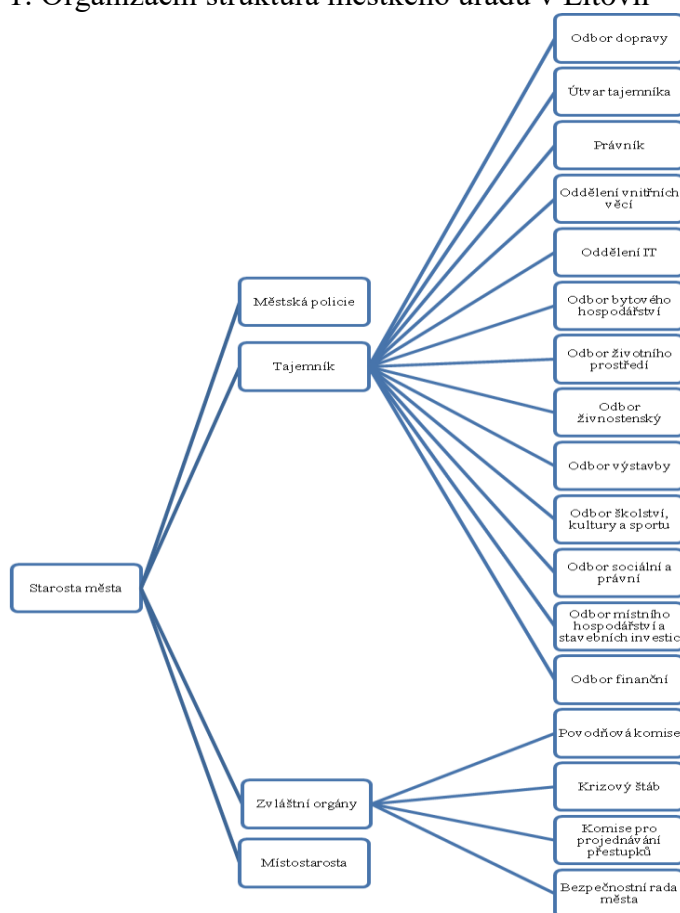
³⁵ ŽENOŽIČKA, Pavel. Historie města. *Město Litovel*. [online]. 19.1.2011 [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/turistika/historie-mesta.html>

³⁶ Zastupitelstvo města. *Město Litovel*. [online]. 2015 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?zuj=505013&zsj=136000http://www.litovel.eu/cs/mesto/za-stupitelstvo-mesta-1/>

tajemník městského úřadu, který má poradní hlas.³⁷ Město má zřízen finanční (6 členů) a kontrolní (8 členů) výbor, zřízení těchto výborů vyplývá ze zákona o obcích. Také je pro každou z částí města zřízen tzv. osadní výbor, město má tedy 11 osadních výborů. Výbor pro národnostní menšiny není a nemusí být v obci zřízen, podíl obyvatel jiné národnosti než české z celkového počtu obyvatelstva je pouze 1,07 %.

V čele městského úřadu stojí starosta obce, kterým byl pro současné období zvolen pan inženýr Zdeněk Potužák. Jeho zástupcem je místostarosta, v současnosti pan Viktor Kohout. Obě tyto funkce jsou uvolněné, což znamená, že je placen za vykonávání své funkce z rozpočtu města. Následující graf zobrazuje organizační strukturu městského úřadu.

Obrázek č. 1: Organizační struktura městského úřadu v Litovli

Zdroj: vlastní zpracování dle <http://www.litovel.eu/cs/urad/mestsky-urad-litovel/organizacni-struktura.html>

³⁷ Složení rady města. *Město Litovel*. [online]. 4.11.2014 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/mesto/rada-mesta/slozeni-rady-mesta.html>

4.1.3. Demografická struktura obyvatelstva města

Jak již bylo zmíněno výše, k 31. 12. 2015 mělo město Litovel včetně místních částí 9812 obyvatel. Nad tento počet je ve městě také evidováno 105 cizinců s trvalým pobytem. Nejlidnatější místní částí je Litovel, místní část s nejnižším počtem obyvatel je Víška. Přehled počtu obyvatel jednotlivých místních částí představuje následující tabulka.

Tabulka č. 1: Přehled místních částí a počtu obyvatel místních částí města Litovel

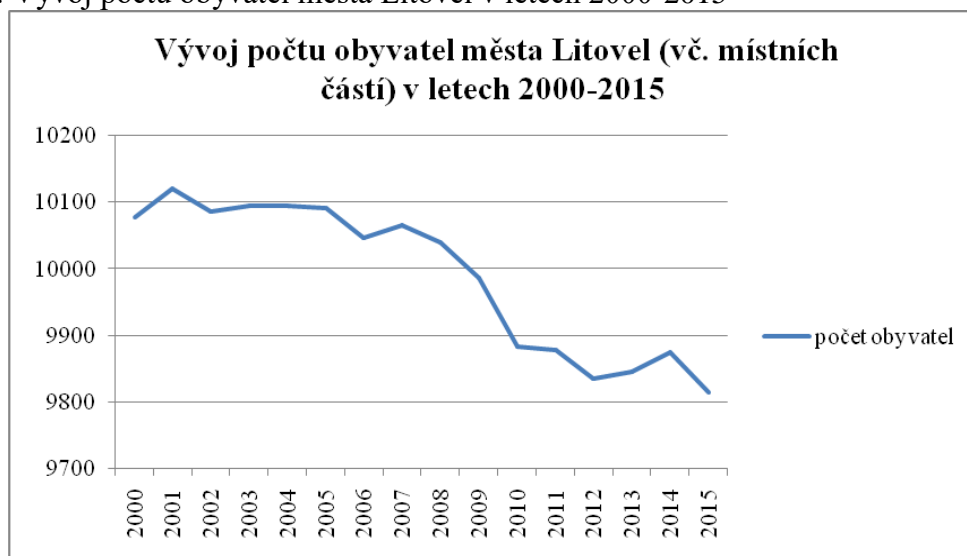
Místní část	Počet obyvatel
Březové	195
Chudobín	232
Litovel + Chořelice	7238
Myslechovice	382
Nasobůrky	436
Nová Ves	227
Rozvadovice	211
Savín	139
Tři Dvory	246
Unčovice	412
Víška	94
Celkem	9812

Zdroj: vlastní zpracování dle Demografických statistik, 2015

K 1. 1. 1971 měla Litovel 5843 obyvatel, počet obyvatel v následujících letech rostl a vrcholu dosáhl v roce 1980, kdy k 31. 12. 1980 bylo v obci evidováno 12 611 obyvatel. V tomto roce došlo k nárůstu obyvatelstva o více než 3500, díky územní změně, která k Litovli připojila další místní části. V následujících letech má počet obyvatel města dlouhodobě mírně klesající charakter. Ve sledovaném období posledních 15 let se počet obyvatel měnil vždy jen o několik desítek obyvatel, pohyboval se mezi 9 800 a 10 200 obyvateli.³⁸ Klesající trend počtu obyvatel dokazuje následující graf, který představuje vývoj počtu obyvatel v posledních 15 letech. Údaje jsou vždy k 1. lednu daného roku.

³⁸ Databáze demografických údajů za obce ČR. ČSÚ. [online]. 3.8.2015 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: https://www.czso.cz/staticke/cz/obce_d/pohyb/cz0712.xlsx

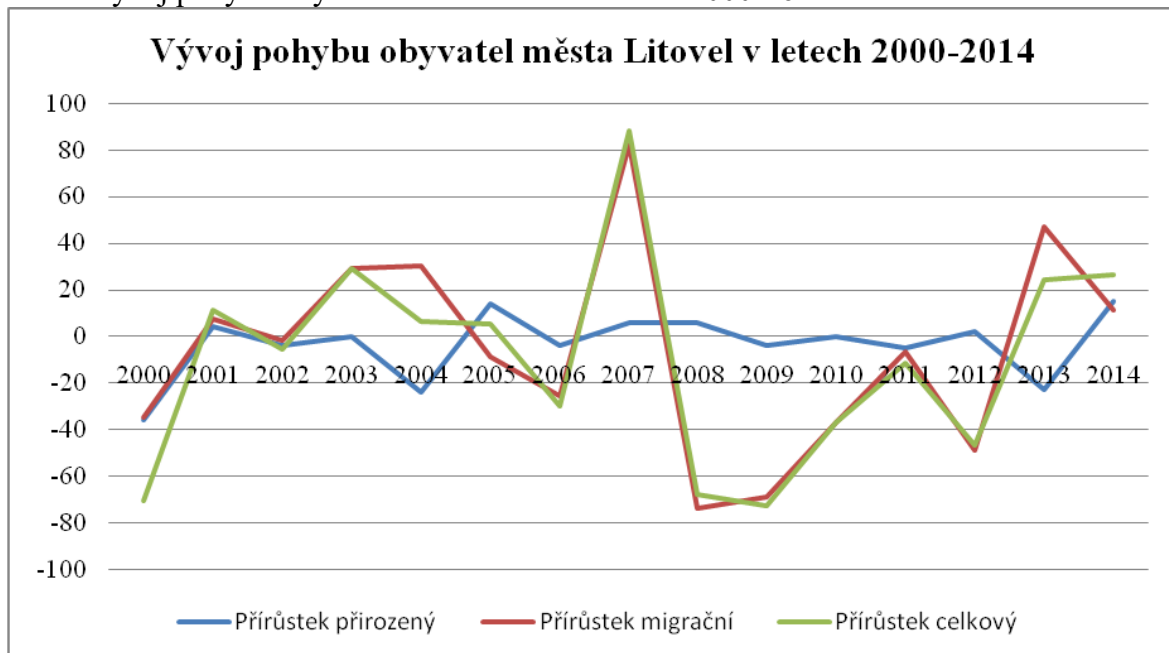
Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatel města Litovel v letech 2000-2015

Zdroj: vlastní zpracování dle Demografických statistik města Litovel, 2010-2015

Pohyb obyvatel v obci, tvořený přirozeným a migračním pohybem, se ve sledovaném období let 2000-2014 pohyboval oběma směry vždy maximálně v řádech desítek osob. Přirozený přírůstek je poměrně stálý, mírné výkyvy nastaly pouze v letech 2000, 2004 a 2013. Výraznější fluktuace je patrná při sledování migračního přírůstku, která byla nejvýznamnější v letech 2007-2009.

Graf č. 2: Vývoj pohybu obyvatel města Litovel v letech 2000-2014

Zdroj: vlastní zpracování dle Databáze demografických údajů za obce ČR, Olomoucký kraj, Olomouc, 1971-2014 (ČSÚ)

Počet mužů a žen v obci je téměř vyrovnaný, mírně převažují ženy. K 31. 12. 2014 žilo v obci 5007 žen, což představuje 50,71 % z celkové populace. Obyvatelstvo ve městě má téměř stejné složení dle pohlaví jako celá Česká republika, kde ženy představují 50,88 % z celkové populace.³⁹

4.1.4. Občanská vybavenost, kulturní život ve městě

Ve městě Litovli je plná občanská vybavenost. V tomto bezmála desetitisícovém městě jsou zřízeny čtyři mateřské školy, dvě z nich mají ještě zřízeny své pobočky v místních částech. Na území města fungují také čtyři základní školy, z nichž jedna má i druhý stupeň, střední odborná škola s domovem mládeže a gymnázium.⁴⁰ Mezi další školská zařízení v Litovli patří Dům dětí a mládeže a Základní umělecká škola.

Zdravotnické služby nabízí místní poliklinika, část jejích lékařů provozuje svou praxi ve vybraných místních částech jeden den v týdnu. Dále ve městě je několik soukromých ordinací různých specializací, lze zde nalézt také tři veterinární kliniky. Město má také řadu organizací nabízejících sociální služby, obyvatelé mohou využít domova seniorů, domu s pečovatelskou službou, ústavu sociální péče, mateřského centra či služeb Charity ČR.

Ve městě se nachází jedna pobočka České pošty, z místních částí mají čtyři části svou vlastní pobočku ČP. Obchody a služby jsou v Litovli poměrně rozšířené, nachází se zde 4 větší supermarkety, několik samoobsluh, desítky specializovaných prodejen, 5 lékáren, pobočky a bankomaty všech větších českých bank. Turistům je ve městě a místních částech k dispozici 13 ubytovacích zařízení, jedná se především o ubytování v penzionech či v soukromí, také jsou zde provozovány desítky restauračních zařízení. Dopravní obslužnost v obci zajišťuje autobusová doprava, která spojuje především místní části, městem projíždí i dálkové linky, ve městě je autobusové nádraží. Městem prochází železniční trať, na níž jsou tři zastávky. Co se týká silniční dopravy, hlavní silniční tah obcí neprochází úplným centrem, je spíše na okraji, souběžný s železniční tratí. Centrum města je vzdáleno 4 km od dálnice D35.

³⁹ Statistická ročenka České republiky – 2015. ČSÚ: *Složení obyvatelstva podle pohlaví a jednotek věku v roce 2014*. [online]. 25.11.2015 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/35231408/320198150402.xlsx/c0cf7089-c1f5-4a44-9511-3b80c2f47d03?version=1.0>

⁴⁰ Školství a kultura. *Město Litovel*. [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/mesto/skolstvi-a-kultura/>

Město Litovel k 1. 1. 1992 zřídilo Městský klub, jde o příspěvkovou organizaci se samostatnou právní subjektivitou. Jedná se o organizaci, která pořádá koncerty, výstavy, vzdělávací, zábavné i poznávací akce, podporuje činnost místních uměleckých zájmových skupin, pořádá kulturně-společenské akce. Své prostory také zapůjčuje a pomáhá s organizací akcí jiných subjektů působících ve městě.⁴¹ Ve městě se také nachází Muzeum města Litovel nebo městská knihovna. Funguje zde několik pěveckých souborů, divadelní soubor a folklórní soubor Hanačka. Co se týká sportovního vyžití ve městě, k dispozici je fotbalový stadion, krytý plavecký bazén, sportovní hala při ZŠ Vítězná, kterou může využívat i veřejnost, sportovní areál patřící TJ Sokol, ve městě také funguje řada sportovních spolků (jezdecký oddíl, automotoklub, pétanque klub apod.). Město je obklopeno lužními lesy CHKO Litovelské pomoraví, kde je vyznačeno několik turistických a cyklistických tras.

4.2. Hospodaření města Litovel

Pro posouzení hospodaření města bylo využito závěrečných účtů za jednotlivé roky od roku 2010. V době sepsání této práce nebyl ještě dostupný závěrečný účet za rok 2015, v některých ukazatelích je tedy kalkulováno se schváleným předběžným rozpočtem, který není tak podrobný jako výsledný, proto některé ukazatele u tohoto roku chybí.

Tabulka č. 2: Příjmy na obyvatele města Litovel v letech 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Celkové příjmy na obyvatele	25 682 Kč	32 434 Kč	18 610 Kč	21 902 Kč	50 089 Kč	42 054 Kč
Daňové příjmy na obyvatele	10 397 Kč	10 644 Kč	11 472 Kč	13 519 Kč	14 263 Kč	14 888 Kč
Daň z nemovitostí na obyvatele	1 127 Kč	1 164 Kč	1 806 Kč	1 803 Kč	2 011 Kč	2 023 Kč
Místní poplatky na obyvatele	59 Kč	228 Kč	635 Kč	664 Kč	564 Kč	588 Kč
Kapitálové příjmy na obyvatele	459 Kč	59 Kč	63 Kč	344 Kč	2 334 Kč	102 Kč

Zdroj: vlastní zpracování zde i dále v této kapitole dle závěrečných účtů města Litovle 2010-2015

Celkové příjmy na obyvatele se ve sledovaném období pohybovaly v úrovni mezi 18 a 50 tisíci Kč. V roce 2010 byly největší položkou příjmů přijaté dotace, které tvořily 42 %

⁴¹ Městský klub. *Městský klub Litovel*. [online]. [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://www.mklitovel.cz/cs/mestsky-klub/>

z celkových příjmů, téměř je dorovnaly daňové příjmy, které byly 40 %. V roce 2011 se poprvé výrazněji zvýšily celkové příjmy, bylo to způsobeno nárůstem příjmové položky ve čtvrté třídě – dotace. Obec získala dotaci přes 90 milionů Kč na kanalizaci a čističku odpadních vod v Litovli a Třech Dvorech a dotaci téměř 10 milionů na vybudování nových cyklostezek v rámci projektu Bezpečná Litovel. V roce 2010 byly celkové přijaté dotace 100 791 543 Kč, v roce 2011 šlo o částku 178 613 801 Kč, v roce 2012 necelých 30 milionů Kč a v roce 2013 kolem 43 milionů Kč. Od roku 2014 se celkové příjmy na obyvatele zvýšily více než dvakrát oproti roku 2013. Toto navýšení bylo způsobeno příjmem dotace na realizaci nápravných opatření v lokalitě Litovel-Nasobůrky ve výši 237 806 622,60 Kč.

Daňové příjmy na obyvatele v roce 2010 byly částečně ovlivněny dopady hospodářské a ekonomické krize předchozích let. Na první pohled není rozdíl oproti roku následujícímu tak markantní, je třeba ovšem přihlídnout k tomu, že částku na obyvatele v roce 2010 zvyšuje částka 4,8 milionů, která byla odvodem z výherních hracích přístrojů. Tato položka se v roce 2011 ani 2012 vůbec nevyskytuje. Od roku 2013 opět tato položka v rozpočtu figuruje. Rokem 2013 se také opět zvyšují daňové příjmy, především protože bylo zlepšeno plnění u sdílených daňových příjmů. V roce 2014 největší část daňových příjmů představují svěřené a sdílené daně, jedná se o 88,5 % celkových daňových příjmů. Pro rok 2015 vedení města očekává ještě mírný nárůst, ve schváleném rozpočtu 2015 byla schválena částka daňových příjmů 146 085 730 Kč.

Daň z nemovitostí na obyvatele se významně zvýšila od roku 2012, další mírné zvýšení nastalo v roce 2014. Určení výše daně z nemovitostí podléhá působnosti samotné obce, v roce 2012 a poté i 2014 obec tuto daň zvýšila. Důvodem mohlo být získání většího množství finančních prostředků na investice nebo spolufinancování přijatých dotací.

Příjmová položka místní poplatky na obyvatele zaznamenala největší nárůst mezi lety 2011 a 2012. Od roku 2012 je totiž nově do místních poplatků řazen i poplatek za provoz, shromažďování a odstraňování komunálního odpadu, v předchozích letech je tento poplatek řazen do kategorie Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí. Od roku 2011 se také výrazně zvýšily přijaté poplatky za provozovaný výherní hrací přístroj, které v roce 2011 přesáhly částku 10 milionů Kč, v porovnání s tímto poplatkem v roce 2014 se jedná o téměř dvojnásobek.

Největší pokles v kapitálových příjmech byl zaznamenán v letech 2011 a 2012. V uvedených letech příjmy zahrnovaly pouze finanční prostředky získané z prodeje obecních pozemků. V roce 2013 se tato položka také zvýšila o položku Přemyslov s příjmem 1,3 miliónů Kč, jednalo se o příjem z odprodeje dvoupodlažního rekreačního objektu i s přílehlými pozemky v Přemyslově v blízkosti Loučné nad Desnou. Enormní nárůst na téměř sedminásobek byl zaznamenán v roce 2014. Nárůst kapitálových příjmů na celkovou hodnotu 23 049 580 Kč (oproti předchozímu roku se jedná o nárůst přesahující 19 milionů) v roce 2014 byl způsoben příjmem z prodeje budovy Městského úřadu v Havlíčkově ulici a také z doplacení kupní částky za prodej objektu, který město vlastnilo v místní části Savín. Pro rok 2015 obec nepředpokládá vysoké kapitálové příjmy, neplánuje prodej obecních budov a dalšího majetku.

Tabulka č. 3: Dotace na obyvatele města Litovel v letech 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Běžné dotace na obyvatele	8 893 Kč	8 275 Kč	2 581 Kč	2 453 Kč	2 271 Kč	1 952 Kč
Kapitálové dotace na obyvatele	1 812 Kč	9 292 Kč	383 Kč	1 302 Kč	26 878 Kč	10 390 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Běžné dotace byly ve sledovaném období nejvyšší v letech 2010 a 2011. Byly o téměř 6 000 Kč na obyvatele vyšší než v následujících letech. Tento velký rozdíl byl způsoben v obou letech dotacemi z MPSV ve výši přesahující 50 milionů, které byly poskytnuty na výplatu příspěvků na péči a na sociální dávky.

Výše uvedená tabulka sleduje kapitálové dotace na obyvatele, nejvyšší byly v roce 2014, mnohonásobně převýšily dotace v jiných letech. První větší nárůst byl zaznamenán v roce 2011, způsoben dotací na kanalizaci a ČOV a nové cyklostezky, jak bylo uvedeno již výše. V roce 2012 kapitálové dotace na obyvatele poklesly pod 400 Kč na obyvatele, jedinou větší položkou této příjmové složky byla dotace opět na kanalizaci a ČOV v Litovli. V roce 2013 se kapitálové dotace opět pozvedly, obec získala několik dotací, nejvýznamnější z nich byla dotace na dekontaminaci místní části Nasobůrek v hodnotě 13 miliónů Kč. Nárůst v roce 2014 na hodnotu 26 878 Kč na obyvatele byl způsoben přijetím dotace na realizaci nápravných opatření v lokalitě Litovel-Nasobůrky ve výši 237 806 622,60 Kč, jak již bylo zmíněno u celkových příjmů. V roce 2015 bude tento projekt pokračovat a bude na něj vyplacena další dotace ve výši 115 milionů Kč.

Tabulka č. 4: Výdaje na obyvatele města Litovel v letech 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výdaje na obyvatele	25 190 Kč	37 480 Kč	17 750 Kč	21 289 Kč	47 493 Kč	53 869 Kč
Běžné výdaje na obyvatele	20 219 Kč	19 421 Kč	15 281 Kč	15 264 Kč	14 483 Kč	-
Kapitálové výdaje na obyvatele	4 971 Kč	18 059 Kč	2 469 Kč	6 025 Kč	33 010 Kč	-

Zdroj: vlastní zpracování

Celkové výdaje na obyvatele částečně korespondují s vývojem kapitálových příjmů. Výraznější nárůst byl zaznamenán v roce 2011, poté klesly v obou letech téměř na polovinu. V letech 2014 a 2015 opět nastal růst hodnoty, důvodem bylo získání vysokých finančních prostředků na projekty uvedené výše v této kapitole.

V roce 2010 běžné výdaje zaujímaly 78 % z celkových výdajů. Do té doby se hodnoty pohybovaly každý rok přibližně stejně. V roce 2011 nastal růst běžných výdajů, v následujících letech výdaje kolísaly a na téměř čtvrtinu se dostaly v roce 2014 oproti roku předchozímu. Nejvíce finančních prostředků bylo v roce 2011 vydáno do sociální oblasti, v letech 2012 a 2013 byly nejvyšší výdaje na veřejnou správu a na bydlení, komunální služby a územní rozvoj. V roce 2014 běžné výdaje poklesly, z celkových výdajů šlo o 30 %.

Kapitálové výdaje byly v roce 2011 druhé nejvyšší kvůli zmíněné výstavbě kanalizace a ČOV. Mírný nárůst kapitálových výdajů v roce 2013 byl způsoben investicemi do oprav pozemních komunikací a výstavby sportovního zařízení. V roce 2014 dosáhly nejvyšší hodnoty ve sledovaném období, tvořily z celkového objemu kapitálových výdajů celých 70 %. Vysoká hodnota těchto výdajů je následkem realizace dotačního projektu na realizaci nápravných opatření v Nasobůrkách. Výdaje na tento projekt zabíraly téměř 4/5 všech kapitálových výdajů.

Tabulka č. 5: Ukazatel dluhové služby města Litovel v letech 2010-2015

	2010	2011	2012
Dluhová služba	6 258 326 Kč	6 143 801 Kč	7 669 433 Kč
Dluhová základna	166 730 070 Kč	165 711 050 Kč	172 281 231 Kč
Ukazatel dluhové služby	3,75%	4%	4%
	2013	2014	2015
	11 972 323 Kč	15 278 271 Kč	32 505 300 Kč

192 801 742 Kč	201 260 609 Kč	208 090 630 Kč
6%	7,59%	15,62%

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel dluhové služby vypovídá o hospodaření obce, ukazuje, jak se obec zvládne vypořádávat se svými závazky. Ve sledovaném období byl tento ukazatel v intervalu od 3 do 8 %, v roce 2015 se zvýšil téměř na dvojnásobek. Ovšem i tato hodnota ukazatele je přijatelná, vláda ČR bere jako uspokojivou hodnotu ukazatele hodnotu 30 %. V případě, že obec přesáhne 30 %, musí se zpovídat Ministerstvu financí a vysvětlit důvod, v některých případech nemůže obec získat některé dotace.

Tabulka č. 6: Brutto úspora města Litovel v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Celkové příjmy	320 385 105 Kč	517 160 978 Kč	605 491 822 Kč	494 580 186 Kč
Návratné zdroje	69 258 422 Kč	69 293 420 Kč	74 579 982 Kč	108 025 430 Kč
Neinvestiční výdaje snížené o splátky dluhu	671 377 295 Kč	477 638 008 Kč	529 597 898 Kč	129 217 614 Kč
BRUTTO ÚSPORA	-420 250 611 Kč	-29 770 450 Kč	1 313 942 Kč	257 337 142 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel brutto úspory vypovídá o výši finančních prostředků, které jsou v jednotlivých letech použitelné na splácení dluhů obce. Ukazatel sleduje procento shody mezi vlastními příjmy a neinvestičními výdaji. Nejhůře obec dle tohoto ukazatele hospodařila v roce 2011, v roce 2012 si polepšila, ale stále byla brutto úspora záporná. Od roku 2013 nabývá ukazatel kladných hodnot, nejlepší hospodaření lze vidět v roce 2014.

Tabulka č. 7: Samofinancování neinvestičních výdajů města Litovel v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Vlastní příjmy	146 858 051 Kč	153 874 803 Kč	178 672 181 Kč	206 767 189 Kč
Neinvestiční výdaje celkem	677 181 221 Kč	484 427 634 Kč	540 132 161 Kč	143 004 274 Kč
SAMOFINANCOVÁNÍ NEINVESTIČNÍCH VÝDAJŮ	22 %	32 %	33 %	145 %

Zdroj: vlastní zpracování

Poměrový ukazatel samofinancování neinvestičních výdajů vyjadřuje míru úhrady neinvestičních výdajů z vlastních příjmů. V jediném roce, a to v roce 2014, byly veškeré neinvestiční výdaje hrazeny z vlastních příjmů bez problémů. Míra pokrytí neinvestičních

výdajů se v předchozích sledovaných letech pohybovala kolem 30 %. Tato hodnota značí, že obec není schopna pokrýt své neinvestiční výdaje sama.

Tabulka č. 8: Meziroční růst příjmů města Litovel v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Celkové příjmy bez návratných zdrojů sledovaného roku	251 126 683 Kč	447 867 558 Kč	530 911 840 Kč	386 554 756 Kč
Celkové příjmy bez návratných zdrojů předchozího roku	230 155 270 Kč	251 126 683 Kč	447 867 558 Kč	530 911 840 Kč
MEZIROČNÍ RŮST PŘÍJMŮ	9,11 %	78,34 %	18,54 %	-27,19 %

Zdroj: vlastní zpracování

Ve všech sledovaných letech s výjimkou roku 2014 se příjmy zvyšovaly. Meziroční růst příjmů byl vysoký v letech 2011-2012, mírnější navýšení necelých 20 % nastalo v následujícím období. Meziroční pokles příjmů nastal mezi lety 2013 a 2014, kdy došlo k poklesu o téměř 30 %.

Tabulka č. 9: Meziroční růst vlastních příjmů města Litovel v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Vlastní příjmy bez návratných zdrojů sledovaného roku	77 599 629 Kč	84 581 383 Kč	104 092 199 Kč	98 741 759 Kč
Vlastní příjmy bez návratných zdrojů předchozího roku	124 360 000 Kč	77 599 629 Kč	84 581 383 Kč	104 092 199 Kč
MEZIROČNÍ RŮST VLASTNÍCH PŘÍJMŮ	-38 %	9 %	23 %	-5 %

Zdroj: vlastní zpracování

Položku vlastních příjmů tvoří daňové, nedaňové a kapitálové příjmy. Největší položkou vlastních příjmů jsou v každém období daňové příjmy. V roce 2011 město získalo velký objem finančních prostředků pro realizaci projektů, z tohoto důvodu byly daňové příjmy jen 30 % celkových příjmů. V roce 2012 a 2013 to bylo kolem 60 %. V roce 2014 opět město získalo velké dotace, daňové příjmy tedy činily pouze 28 % celkových příjmů. V roce 2011 byly vlastní příjmy zhruba stejně vysoké jako v dalším roce, razantní

nárůst v roce 2013 byl způsoben vysokou částkou návratných zdrojů. Pokles vlastních příjmů mezi obdobími 2012 a 2013 lze považovat za mírný.

Tabulka č. 10: Finanční nezávislost města Litovel v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Vlastní příjmy	146 858 051 Kč	153 874 803 Kč	178 672 181 Kč	206 767 189 Kč
Celkové příjmy	320 385 105 Kč	517 160 978 Kč	605 491 822 Kč	494 580 186 Kč
FINANČNÍ NEZÁVISLOST	46%	30%	30%	42%

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel finanční nezávislosti porovnává vlastní a celkové příjmy města. Nejméně finančně závislá byla Litovel v roce 2011, protože složka vlastních příjmů dosahovala téměř poloviny celkových příjmů. Celkově je tento ukazatel výrazně ovlivněn získanými dotacemi. Nejvíce finančně závislé bylo město v letech 2012 a 2013.

Tabulka č. 11: Meziroční růst neinvestičních výdajů města Litovel v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Celkové neinvestiční výdaje sledovaného roku	677 181 221 Kč	484 427 634 Kč	540 132 161 Kč	143 004 274 Kč
Celkové neinvestiční výdaje předchozího roku	193 808 000 Kč	677 181 221 Kč	484 427 634 Kč	540 132 161 Kč
MEZIROČNÍ RŮST NEINVESTIČNÍCH VÝDAJŮ	249,41 %	-28,46 %	11,50 %	-73,52 %

Zdroj: vlastní zpracování

Ve sledovaném období čtyř let neinvestiční výdaje meziročně kolísají. Největší pokles byl zaznamenán mezi lety 2013 a 2014, kdy byl 73,52 %. Předtím je viditelný pokles mezi lety 2011 a 2012, jedním z důvodů byl rozdíl mezi výdaji do sociální oblasti, které byly v roce 2011 52,5 milionu Kč a roce 2012 pouze 336 300 Kč. V roce 2012 tuto výši ovlivnila přijatá dotace z MPSV. Neinvestiční výdaje v roce 2013 tvořily 68,3 % z celkových výdajů, v roce 2014 to bylo pouze 30 %.

Tabulka č. 12: Srovnání neinvest. a celkových výdajů města Litovel v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Celkové neinvestiční výdaje	677 181 221 Kč	484 427 634 Kč	540 132 161 Kč	143 004 274 Kč
Výdaje celkem	855 564 858 Kč	508 709 766 Kč	599 450 440 Kč	468 947 858 Kč

SROVNÁNÍ NEINVESTIČNÍCH A CELKOVÝCH VÝDAJŮ	79%	95%	90%	30%
---	------------	------------	------------	------------

Zdroj: vlastní zpracování

Při porovnání neinvestičních a celkových výdajů lze usoudit, že nejmenší investice město realizovalo v letech 2012 a 2013. Podíl neinvestičních výdajů na celkových výdajích byl nejnižší v roce 2014. To odpovídá skutečnosti, že investiční akce s nejvyššími alokovanými finančními prostředky proběhly v tomto roce.

Tabulka č. 13: Meziroční růst investičních výdajů města Litovel v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Celkové investiční výdaje sledovaného roku	178 383 638 Kč	24 282 132 Kč	59 318 279 Kč	325 943 584 Kč
Celkové investiční výdaje předchozího roku	49 124 000 Kč	178 383 638 Kč	24 282 132 Kč	59 318 279 Kč
MEZIROČNÍ RŮST INVESTIČNÍCH VÝDAJŮ	263 %	-86 %	144 %	449 %

Zdroj: vlastní zpracování

Meziroční růst investičních výdajů vypovídá o tom, ve kterém období se uskutečnilo nejvíce investic, kolik jich proběhlo ve srovnání s předchozím obdobím. Ve všech obdobích kromě let 2011-2012 investiční výdaje oproti předchozímu období rostly. Pokles nastal pouze mezi lety 2011 a 2012, kdy v roce 2012 proběhlo velmi málo investičních akcí ve srovnání s předchozím rokem, kdy se zvýšily investiční výdaje díky realizaci již několikrát zmíněné výstavby kanalizace a ČOV, rekonstrukce restaurační části Záložny a výstavby nových cyklostezek.

Tabulka č. 14: Srovnání invest. a celkových výdajů města Litovel v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Celkové investiční výdaje	178 383 638 Kč	24 282 132 Kč	59 318 279 Kč	325 943 584 Kč
Výdaje celkem	855 564 858 Kč	508 709 766 Kč	599 450 440 Kč	468 947 858 Kč
SROVNÁNÍ INVESTIČNÍCH A CELKOVÝCH VÝDAJŮ	21 %	5 %	10 %	70 %

Zdroj: vlastní zpracování

Podíl investičních výdajů na celkových výdajích přehledně ukazuje, kolik z celkových zdrojů bylo určeno na investiční akce. Investiční výdaje částečně odráží získané dotace. Nejvyšší procento je v roce 2014, kdy bylo realizováno nejvíce dotačních projektů. Nejméně investičních akcí proběhlo v roce 2012 a tomu nasvědčuje i tento ukazatel, který v roce 2012 je pouhých 5 %.

Tabulka č. 15: Celkový dluh na obyvatele města Litovel v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Celkový dluh na obyvatele	622 Kč	780 Kč	1 216 Kč	1 547 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Celkový dluh na obyvatele ve sledovaném období. I zde lze nalézt soulad mezi touto hodnotou a získanými dotacemi. Většina dotací vyžaduje spolufinancování města, které se většinou pohybuje v řádech desítek procent. Vlastní příjmy města nedosahují ani poloviny celkových příjmů. Celkový dluh na obyvatele byl hodně zatížen významnou investicí do kanalizace Litovel a ČOV, kvůli které muselo město čerpat několik úvěrů.

Tabulka č. 16: Ukazatel platební schopnosti I města Litovel v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Nesplacené závazky celkem	69 258 422 Kč	69 293 420 Kč	74 579 982 Kč	108 025 430 Kč
Brutto úspora	-420 250 611 Kč	-29 770 450 Kč	1 313 942 Kč	257 337 142 Kč
PLATEBNÍ SCHOPNOST I	-0,16	-2,33	56,76	0,42

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel platební schopnosti I udává, za kolik let může být obec schopna splatit celkové závazky. V letech 2011 a 2012 je hodnota záporná, protože brutto úspora nabývá v tomto období záporných hodnot. Splácení závazků v těchto letech je tedy téměř nemožné. V roce 2013 ukazatel nabývá hodnoty 56,76 let a závazky v roce 2014 by bylo město schopno splatit do jednoho roku.

Tabulka č. 17: Ukazatel zadluženosti I města Litovel v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Roční splátky dluhu	5 803 926 Kč	6 789 626 Kč	10 534 264 Kč	13 786 660 Kč
Celkové příjmy	320 385 105 Kč	517 160 978 Kč	605 491 822 Kč	494 580 186 Kč
ZADLUŽENOST I	2%	1%	2%	3%

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel zadluženosti I udává, jaký objem celkových příjmů byl použit v daném roce na splátky dluhů. Celková zadluženost města je vysoká v celém sledovaném období, pohybuje se od 1 % do 3 %. Město tedy své dluhy splácí velmi pomalým tempem.

Tabulka č. 18: Ukazatel zadluženosti II města Litovel v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Roční splátky dluhu	5 803 926 Kč	6 789 626 Kč	10 534 264 Kč	13 786 660 Kč
Vlastní příjmy	146 858 051 Kč	153 874 803 Kč	178 672 181 Kč	206 767 189 Kč
ZADLUŽENOST II	4%	4%	6%	7%

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel zadluženosti II se podobá předchozímu ukazateli s tím rozdílem, že se jedná o objem vlastních příjmů. Pokud jsou tyto splátky vztaheny na vlastní příjmy, procenta se oproti výsledkům předchozího ukazatele zvýšila, jsou o 2 – 4 % vyšší.

Město ve sledovaném období hospodařilo se záporným saldem, s výjimkou roku 2014, kdy dosáhlo kladného salda ve výši 25 632 328,77 Kč. V letech 2010-2013 bylo průměrné záporné saldo 15 190 334,01 Kč, tato průměrná hodnota je velmi ovlivněna výší záporného salda hospodaření roku 2011, kdy saldo bylo téměř 50 milionů Kč. Z analýzy hospodaření vyplývá, že existuje vztah mezi výší přijatých transferů a dotací a výsledkem hospodaření. V období, kdy se přijaté transfery podílely na celkových příjmech necelou pětinou, bylo saldo hospodaření pouze maximálně v řádu desítitisíců Kč. V případě, že přijaté transfery tvořily přibližně polovinu celkových příjmů, saldo hospodaření dosahovalo hodnot v řádech desítek milionů Kč. Z analýzy také vyplývá, že u těchto let bylo saldo někdy záporné a někdy kladné. Nelze tedy jednoznačně určit, zda výše dotačních projektů ovlivňuje hospodaření města pozitivně nebo negativně, vždy záleží na konkrétních projektech a míře spolufinancování.

Příjmová i výdajová strana rozpočtu města je realizací dotačních projektů velmi ovlivněna, příjmy a výdaje ve sledovaném období postupně rostly. V období let 2010 až 2015 bylo v obci realizováno 31 dotačních projektů v celkové hodnotě přesahující 760 milionů Kč. Obec se finančně podílela na těchto projektech souhrnnou částkou 186 945 038,33 Kč. Obec se tedy podílela na financování realizovaných dotačních projektů v letech 2010 až 2015 celkem 25 % celkových nákladů na realizaci projektů.

Z analýzy hospodaření vyplývá, že kvůli spolufinancování dotačních projektů roste zadluženost obce. Obec je výrazně finančně závislá na cizích zdrojích, závislost v celém

sledovaném období byla vyšší než 50 %. Ve většině sledovaných let obec nebyla schopna pokrýt své neinvestiční výdaje. Z vlastních příjmů, které může obec ovlivnit, využívá zvýšení daně z nemovitosti, určení její výše podléhá rozhodnutí obce, tato položka vykazuje v celém sledovaném období trvalý růst.

4.3. Realizované projekty v Litovli

V roce 2007 si město Litovel nechalo externí konzultační firmou vypracovat Strategický plán rozvoje města, který zastupitelstvo města Litovel schválilo 28. června 2007. Tento strategický dokument má napomáhat jednotlivým aktivitám, které přispějí k rozvoji města. Kromě přístupu ke strategii rozvoje dokument obsahuje také 6 prioritních oblastí, na jejichž rozvoji by mělo město realizací jednotlivých projektů pracovat. Plán vymezuje těchto 6 priorit, které se dále dělí na několik opatření:⁴²

- Priorita 1: Technická a dopravní infrastruktura
- Priorita 2: Bydlení
- Priorita 3: Podpora podnikatelských aktivit
- Priorita 4: Cestovní ruch
- Priorita 5: Sport, kultura, volný čas, kvalita života, sociální služby
- Priorita 6: Životní prostředí

V období let 2000 až 2015 bylo ve městě Litovel realizováno 64 investičních projektů.⁴³ Do dotazníkového šetření uvedeného v následující kapitole bylo zahrnuto 18 projektů. V této kapitole jsou vybrané projekty popsány a hodnoceny. Realizované projekty mohou mít kvantitativní a kvalitativní dopady. Z vybraných 18 největších projektů mají všechny dopady především kvalitativní, tudíž není možné u nich zkoumat kvantitativní dopad a ekonomickou efektivnost.

Revitalizace historického centra města Litovel – Náměstí Přemysla Otakara

Významným investičním projektem byla revitalizace náměstí historického centra města. Zadavatelem bylo Město Litovel, pověřenou osobou byl pan starosta Potužák.

⁴² GH Consult o.p.s.. Strategický plán rozvoje města. *Město Litovel*. [online]. 28.7.2007 [cit. 2016-01-14]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/filemanager/pdf-viewer/index.php?fileID=39891>

⁴³ Pavel Ženožička. Investiční akce. *Město Litovel*. [online]. 28.1.2016 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/mesto/investicni-akce.html>

Jednajícím byl pan Josef Koplík z INEXprojekt s.r.o. Prioritou tohoto projektu bylo zlepšení dostupnosti občanské vybavenosti a služeb. Projekt tedy zasahuje do priority 1 a především priority 6, protože cílem projektu bylo především zvýšit kvalitu života obyvatel ve městě. Předchozí stav náměstí byl již několik let nevyhovující a také nebyl upraven bezbariérově. Povrch náměstí byl na několika místech propadlý, ve špatném stavu bylo veřejné osvětlení i mobiliář. V rámci projektu byla rekonstruována komunikace, která přes náměstí vede, byly vystavěny nové bezbariérové chodníky, byly instalovány nové lampy veřejného osvětlení. Revitalizace se dočkala i zeleň a byl doplněn chybějící nebo poškozený mobiliář.

Projekt byl realizován v období od dubna 2014 do května 2015. Stavební práce provedla Stavební firma Vymětal s.r.o., Litovel, která vyhrála řádně vypsanou veřejnou zakázku. Předpokládané náklady byly 32 473 706 Kč bez DPH.⁴⁴ Skutečná celková částka byla vyšší, celkové náklady byly 35 064 000 Kč. Město na tento projekt požádalo o dotaci z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci ROP Střední Morava. Z programu město získalo 65 % celkových nákladů. Město tento projekt spolufinancovalo ze svého rozpočtu částkou 12 344 000 Kč.

Celkový nový vzhled náměstí se výrazně neliší od původního vzhledu. Pozitivně lze hodnotit nový mobiliář, nové lavičky, lampy a revitalizovanou zeleň. Výrazným pozitivem jsou upravené chodníky a více lamp veřejného osvětlení, těmito prvky je posílena bezpečnost v centru města. Kladně lze hodnotit také nová parkovací místa, která dříve byla uprostřed náměstí, nyní auta parkují více po obvodu. Na druhou stranu se počet parkovacích míst snížil. Odbor památkové péče povolil opět pouze žulové kostky pro pokrytí povrchu náměstí. Dle informací od místostarosty města stavební firma použila 65 % původních kostek. Kdyby tomu tak nebylo, celkové náklady by byly ještě vyšší. Finanční zdroje z rozpočtu města určené na tento projekt dosáhly 6 % vlastních příjmů.

⁴⁴ Ministerstvo pro místní rozvoj. Oznámení o zakázce č.373842 . *Věstník veřejných zakázek*. [online]. 5.3.2014 [cit. 2016-01-10]. Dostupné z: <https://www.vestnikverejnychzakazek.cz/cs/Form/Display/482767>

Obrázek č. 2: Revitalizované Náměstí Přemysla Otakara v Litovli

Zdroj: webové stránky litovel.eu

Bezpečná Litovel – vybudování nových cyklostezek

Nejlépe hodnoceným a druhým nejvyužívanějším projektem dle výsledků dotazníkového šetření, jak bude možno vidět v následující kapitole, bylo vybudování tří nových cyklostezek v rámci projektu s názvem Bezpečná Litovel. Prioritou tohoto projektu bylo zvýšení bezpečnosti pro cyklisty i pěší, snížení počtu dopravních nehod s cyklisty a podpora způsobu cestování, který nezatěžuje životní prostředí. Projekt napomáhá rozvoji oblasti především v prioritě 1, zasahuje i do priorit 5 a 6. V rámci projektu byly vybudovány tři nové úseky cyklostezek. Jedna z nich je vybudována mezi místními částmi města Rozvadovice – Unčovice, navazuje na cyklostezku z Litovle. Druhá cyklostezka propojuje Litovel s místní částí Tři Dvory, slouží k bezpečnější dopravě množství zaměstnanců ve firmách, které sídlí ve Třech Dvorech a jsou významnými zaměstnavateli ve městě. Třetí cyklostezka spojuje Litovel a Olomoucké Předměstí, v rámci výstavby došlo i k rekonstrukci nevyhovující autobusové zastávky. Celkem se jedná o vybudování cyklostezky v délce 1077,4 m, její základní šířka je 2,5 m.

Projekt byl realizován v období od května 2011 do října 2011. Stavební práce vykonala FORTEX-AGS, a.s. Šumperk. Skutečné celkové náklady projektu byly 10 129 311 Kč. Město na tento projekt získalo dotaci z ROP Střední Morava, který přerozděluje finanční

prostředky z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Z tohoto programu město získalo 57 % celkových nákladů, ze svého rozpočtu na tento projekt vydalo 4 344 411 Kč.

Obrázek č. 3: Nově vybudované cyklostezky v rámci projektu “Bezpečná Litovel”

Zdroj: webové stránky litovel.eu

4.4. Dotazníkové šetření (Litovel)

V této kapitole práce bude vyhodnoceno dotazníkové šetření, které proběhlo mezi občany města Litovle a bylo zaměřeno na život obyvatel ve městě, na jejich vnímání realizovaných projektů, na využívání dotací městem, byl jim také dán prostor pro vyjádření ohledně budoucího rozvoje obce. Anketní šetření mělo elektronickou podobu, návratnost tedy nelze u tohoto typu přesně zjistit. Odpovědělo na něj 57 respondentů. Celý dotazník je umístěn v příloze č. 4.

4.4.1. Struktura dotazníku

Dotazník byl anonymní a obsahoval 19 otázek, na všechny otázky byla nutná odpověď. V dotazníku bylo 10 uzavřených otázek, jedna z nich byla filtrační, 5 otevřených otázek s volnou tvorbou odpovědi, 2 polouzavřené otázky a 2 baterie otázek, jedna z nich s hodnoticí škálou. Před vyvěšením dotazníku byl proveden pretest se sedmi účastníky, na základě pretestu byly některé otázky a možnosti odpovědí upraveny či jasněji a výstižněji formulovány.

4.4.2. Výběr respondentů

Jediným kritériem pro výběr respondentů bylo bydliště v obci Litovel. Bylo potřeba oslovit obyvatele Litovle, aby vyplnili elektronický dotazník. Jednak byl odkaz na dotazník vyvěšen na několika stránkách na sociální síti Facebook, jejichž členy jsou právě obyvatelé Litovle, také byla rozeslána prosba o vyplnění dotazníku skrze emailovou databázi města,

ve které jsou obyvatelé města, podnikatelé, zaměstnanci Městského úřadu Litovel, zaměstnanci organizací města a členové klubů a sdružení.

4.4.3. Vyhodnocení jednotlivých otázek

V dotazníku, jak je uveden v příloze, jsou otázky logicky seřazeny tak, aby vyplňování respondenty zaujalo a bavilo. Proto jsou na začátku otázky jednoduché uzavřené, dotazník pokračuje baterií otázek a otevřenými otázkami a segmentační otázky jsou řazeny až na konec. Pro lepší přehlednost při vyhodnocování budou segmentační otázky vyhodnoceny jako první.

Mezi respondenty byla většina žen, z celkového počtu 57 respondentů ženy tvořily 70,18 %. Vzhledem k elektronické formě dotazníku a množství kanálů, kterými byl dotazník distribuován, nelze určit, kolik z oslovených žen a mužů na něj odpovědělo. Přesto však má tento výsledek uplatnění, protože mohl ovlivnit odpovědi na některé typy otázek, u těchto otázek bude možný vliv popsán.

Graf č. 3: Věkové složení respondentů

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Nejpočetnější skupinou respondentů byly osoby ve věku 40 až 50 let, kterých bylo 20. Jen o tři méně, tedy 17 respondentů patří do věkové skupiny 20 až 30 let. Následovala věková skupina 50 až 60, do které patří 11 respondentů. Do pěti osob měly věkové skupiny 30 až 40 let a nad 60 let. Nepodařilo se získat názor žádné osoby ve věku do 20 let. Lze tedy konstatovat, že 93 % respondentů je v produktivním věku.

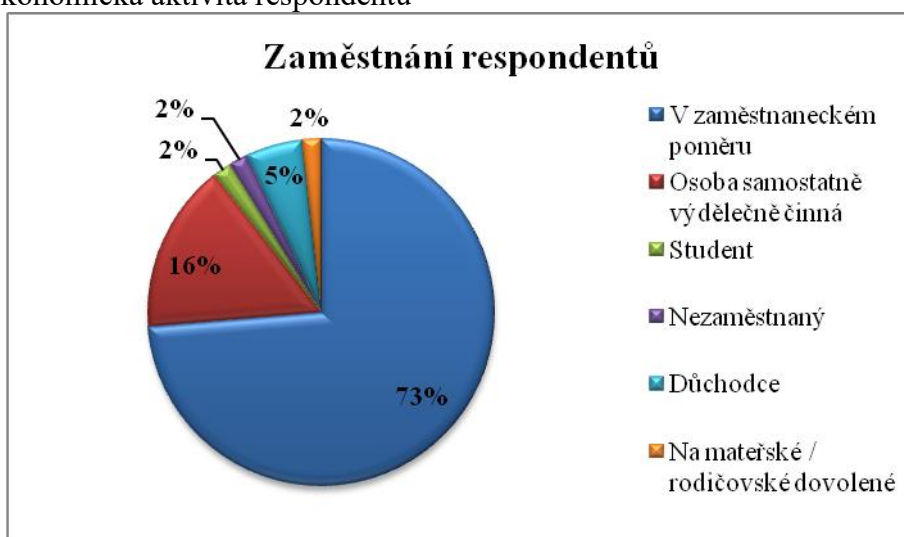
Graf č. 4: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů je nejpočetnější skupina vysokoškolsky vzdělaných, spolu s respondenty s vyšším odborným vzděláním tvoří 58 % všech dotázaných. Středoškolsky vzdělaní, kterých je mezi respondenty 17, představují 30 % z celku. Obyvatelé města se vzděláním s odborného učiliště s výučním listem nebo maturitou představují 12 % ze vzorku obyvatel. Mezi respondenty není žádná osoba se základním vzděláním. To je částečně způsobeno tím, že mezi respondenty není nikdo z věkové skupiny do 20 let. Autorka hodnotí složení respondentů z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání kladně, tento fakt pozitivně ovlivnil šetření.

Graf č. 5: Ekonomická aktivita respondentů

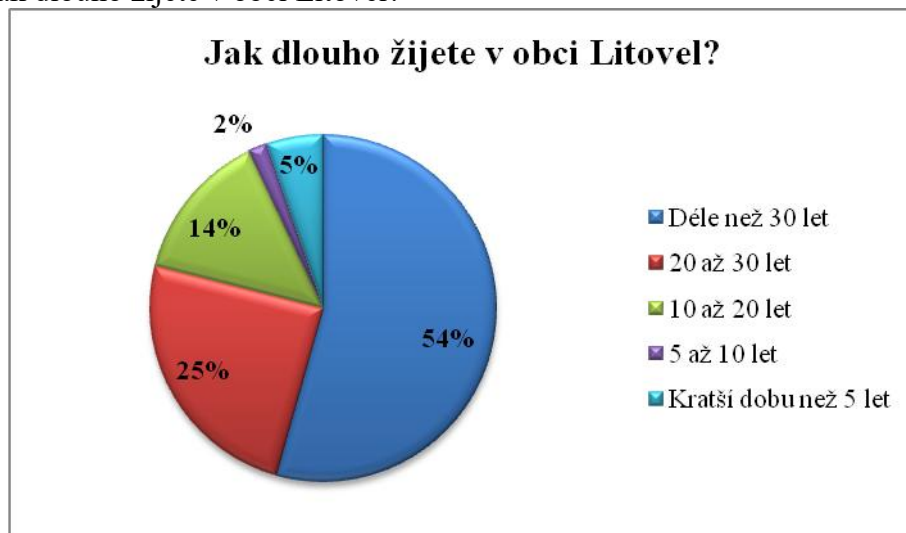

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Další segmentační otázka se týkala ekonomické aktivity obyvatel. Téměř ¾ respondentů je v zaměstnaneckém poměru. Osob samostatně výdělečně činných je 9 z 57 respondentů. Dotazník vyplnili tři respondenti v poproduktivním věku, které pobírají starobní důchod, tři zbylé kategorie mají pouze jednoho zástupce.

Otázka č. 1: Jak dlouho žijete v obci Litovel?

Graf č. 6: Jak dlouho žijete v obci Litovel?

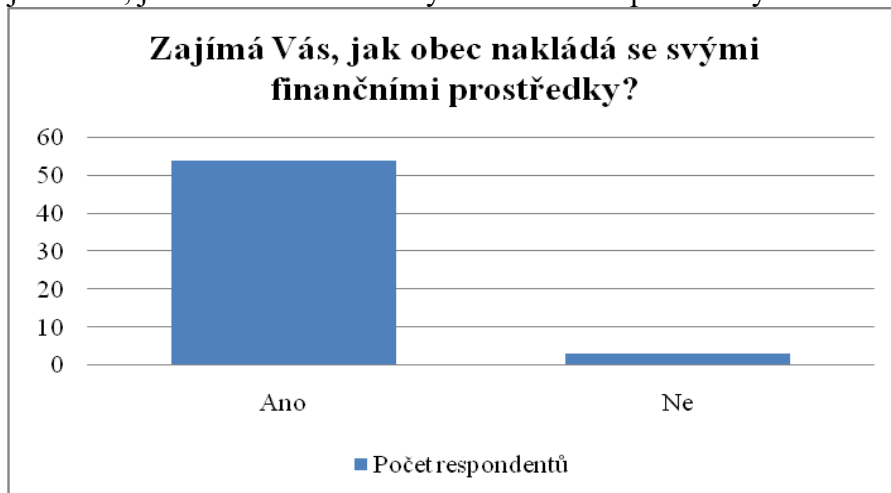

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

První otázka v dotazníku směřovala na délku života v obci. Větší polovina, 31 respondentů, uvedla, že v obci žije déle než 30 let. Druhou největší skupinu tvoří lidé, kteří v Litovli žijí 20 až 30 let, jde o 25 % dotázaných. Obyvatelé žijící v obci déle než 10 let celkem tvoří 93 %, zbytek zde žije kratší dobu než 10 let. Autorka hodnotí i tento výsledek jako pozitivní, protože je tak zaručeno, že respondenti znají analyzovanou obec velmi dobře.

Otázka č. 2: Zajímá Vás, jak obec nakládá se svými finančními prostředky?

Graf č. 7: Zajímá Vás, jak obec nakládá se svými finančními prostředky?

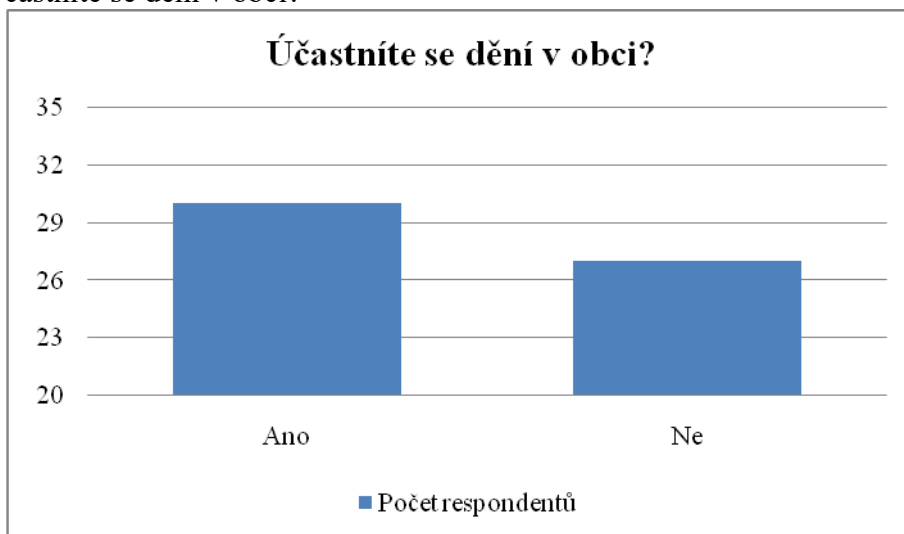

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Druhá otázka byla směřována na to, zda obyvatelé obce zajímá, jak obec nakládá se svými finančními prostředky. Dle odpovědí na tuto otázku lze hodnotit, že zájem o hospodaření obce má velká většina respondentů, jen tři z nich odpověděli, že se hospodaření obce s finančními prostředky nezajímají. Zájem o hospodaření obce není závislý na délce života v obci, každý respondent, který o finanční hospodaření obce nezajímá, žije v obci odlišně dlouhou dobu. Lze sledovat určitou závislost zájmu a věkové skupiny. Všichni respondenti bez zájmu o hospodaření obce patří do věkové skupiny 20 až 40 let, přičemž tato skupina představuje pouze 39 % celkového vzorku. Korelaci lze nalézt i mezi zájmem o hospodaření obce a dosaženým stupněm vzdělání, všichni respondenti, kteří v této otázce zvolili možnost NE, dosáhli nižšího než vysokoškolského vzdělání.

Otázka č. 3: Účastníte se dění v obci?

Graf č. 8: Účastníte se dění v obci?

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Třetí otázka na účast na dění v obci byla filtrační. Při odpovědi ANO byl respondent přesměrován na čtvrtou otázku, která zkoumala, jakými aktivitami se obyvatelé obce účastní obecního dění. Při volbě odpovědi NE byl respondent přesměrován rovnou na otázku pátou. V této otázce se respondenti rozdělili téměř na dvě shodné části, 30 respondentů se účastní a 27 z nich označilo odpověď, že se neúčastní. Z respondentů, kteří se neúčastní dění v obci, je 50 % ve věku 20 až 30 let, lze konstatovat, že mladí lidé se aktivit v obci účastní méně než osoby starší 30 let.

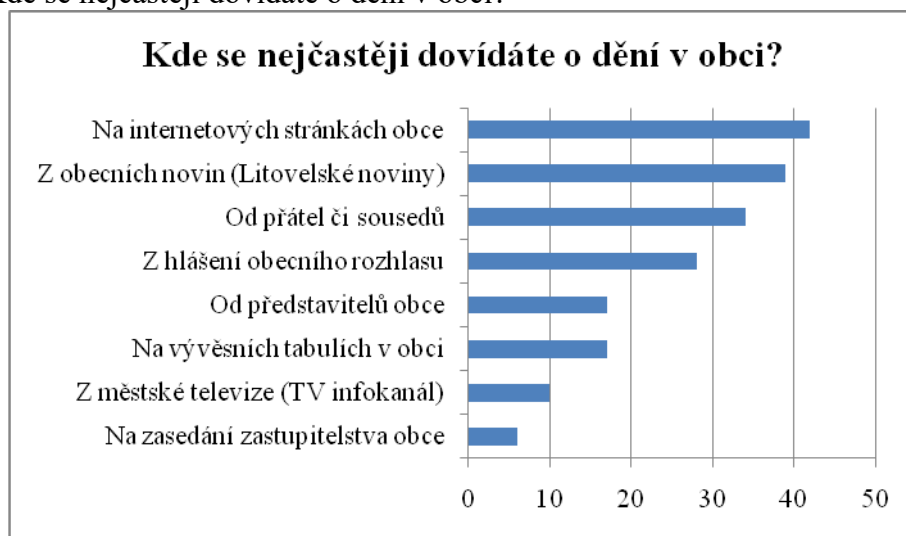
Otázka č. 4: Jakými aktivitami se dění v obci účastníte?

Na tuto otázku byli přesměrováni jen ti respondenti, který v předchozí otázce označili odpověď ano, jak již bylo zmíněno, jedná se o 30 z nich. Nejvíce z nich (9) vypovědělo, že se účastní kulturních nebo sportovních akcí ve městě. Tuto účast označilo nejvíce osob ve věku 40 až 50 let. Čtyři respondenti uvedli, že jsou zastupiteli města, dotazník také vyplnili dva pracovníci Městského úřadu Litovel.

Otázka č. 5: Kde se nejčastěji dovídáte o dění v obci?

Pátá otázka mířila na média, která obyvatelé Litovle nejčastěji využívají k získání informací o aktivitách obce. Respondenti měli na výběr devět odpovědí, minimálně jednu museli označit.

Graf č. 9: Kde se nejčastěji dovídáte o dění v obci?

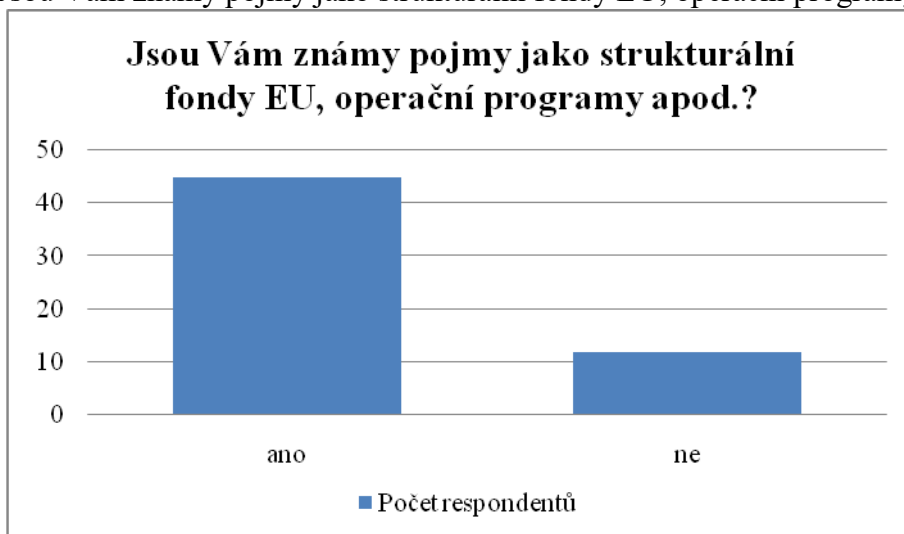

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Internetové stránky města k získávání informací používá 74 % respondentů. Jen o tři hlasy méně získaly Litovelské noviny, což jsou obecní noviny, které vychází jednou měsíčně. Množství respondentů získává informace také od přátel či sousedů nebo z hlášení obecního rozhlasu. 17 respondentů také uvedlo, že se o dění v obci informují také prostřednictvím vývěsních tabulí v obci nebo od přímo od jejích představitelů. Na vývěsních tabulích se informují téměř jen ženy, z respondentů, kteří zvolili tuto možnost, byli pouze 2 muži. Pouze 6x byla zaškrtnuta možnost Na zasedání zastupitelstva, což svědčí o tom, že tato veřejná zasedání příliš obyvatelé města nenavštěvují, protože 5 ze 6 hlasů dali členové zastupitelstva. Všechny informační kanály jsou využívány napříč věkovými skupinami, jedinou výjimkou je sledování městského TV infokanálu, který sledují především obyvatelé nad 40 let.

Otázka č. 6: Jsou Vám známy pojmy jako strukturální fondy EU, operační programy apod.?

Graf č. 10: Jsou Vám známy pojmy jako strukturální fondy EU, operační programy apod.?

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Šestou otázkou šetření mělo zjistit, zda alespoň někdy respondenti zaslechli pojmy, které souvisí s dotacemi, díky kterým může obec realizovat projekty pro rozvoj obce. Známost těchto základních pojmů je v obci poměrně rozšířená, 45 respondentů uvedlo, že jsou jim tyto pojmy známy. V tomto případě lze sledovat korelaci mezi znalostí základních pojmů a pohlavím respondentů. Všichni dotázaní muži uvedli tuto znalost a většina z nich ji i také potvrdila znalostí některých programů, fondů či institucí v následující otázce.

Otázka č. 7: Znáte název některého programu či instituce, ze kterých obec získala finanční prostředky na některý ze svých realizovaných projektů?

Sedmá otázka byla polouzavřená, kdy respondent buď odpověděl, že žádný název nezná nebo uvedl, že zná, a napsal jak. Z 57 respondentů 26 odpovědělo ANO a jejich vlastní odpovědi představuje následující graf.

Graf č. 11: Znáte název některého programu či instituce, ze kterých obec získala finanční prostředky na některý ze svých realizovaných projektů?

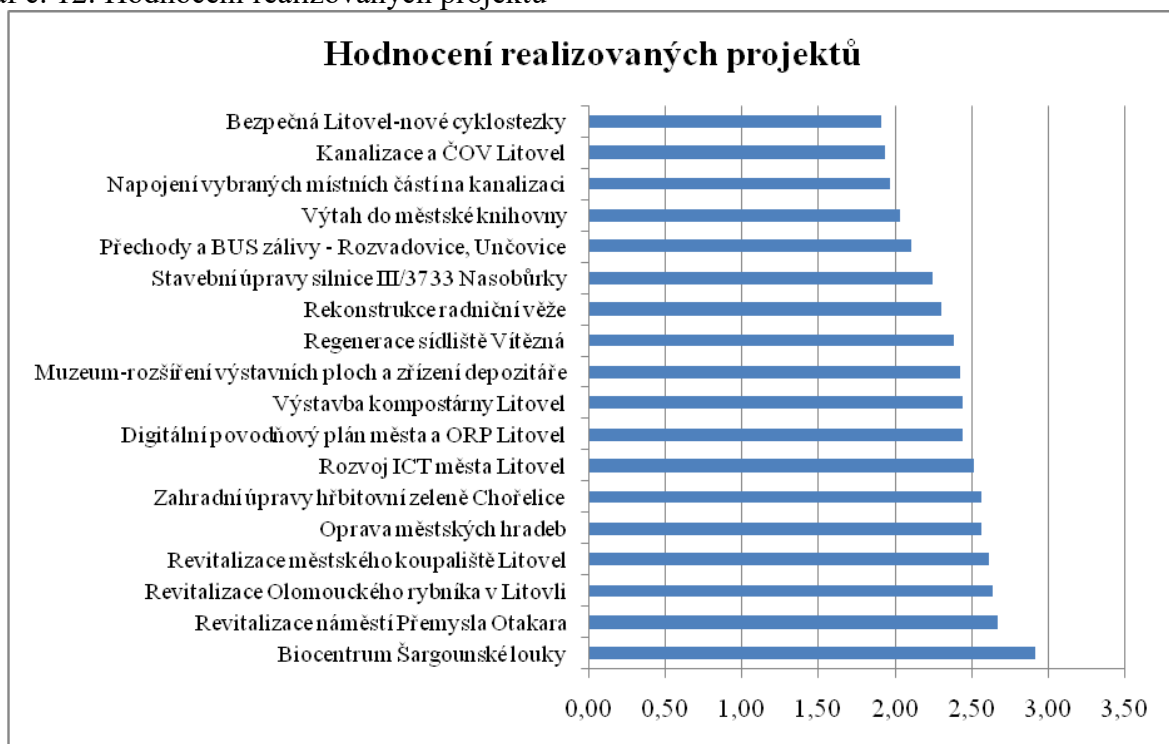
Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Nejznámějším programem je podle dotazníkového šetření ROP Střední Morava, který uvedlo 13 respondentů, na druhém místě je to OP Životní prostředí, který zná 7 respondentů. Evropskou unii uvedli tři respondenti, ostatní instituce, programy či fondy zná vždy jeden nebo maximálně dva respondenti. Celkem bylo uvedeno 14 institucí, organizací, programů či fondů, skutečně ze všech uvedených Litovel nějaký projekt financovala.

Otázka č. 8: Oznamkujte, prosím, následující realizované projekty podle toho, jak se Vám zdají smysluplné a užitečné.

Osmá otázka dotazníku byla zaměřena na hodnocení vybraných větších projektů, které byly v Litovli realizovány mezi lety 2010 a 2015. V této otázce měl každý respondent ohodnotit každý z 18 uvedených projektů známkou na škále 1 až 5 (1 – nejlepší, 5 – nejhorší). Následující tabulka představuje všech 18 projektů a jejich průměrné hodnocení.

Graf č. 12: Hodnocení realizovaných projektů

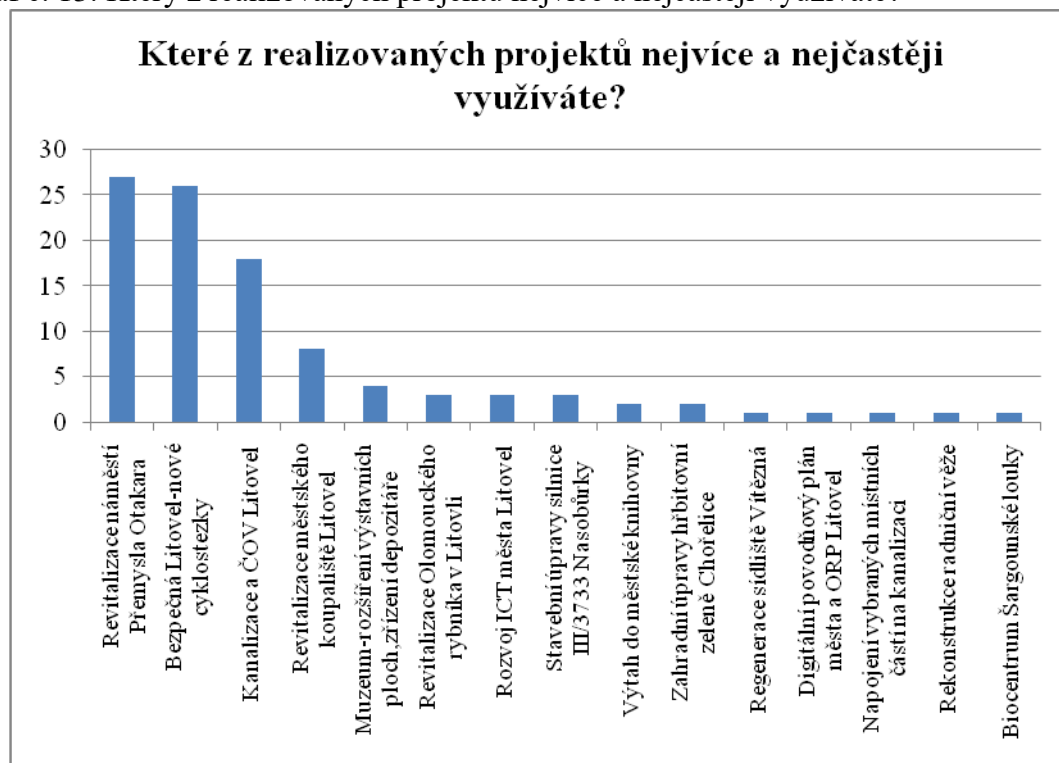
Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Respondenti nejlépe hodnotili vybudování nových cyklostezek v rámci projektu Bezpečná Litovel s průměrným hodnocením 1,91. Průměrné hodnocení do stupně 2 získaly ještě další dva projekty, jedním z nich byla výstavba kanalizace a ČOV Litovel a druhým napojení místních částí Rozvadovice, Unčovice, Březové, Víska a Chudobín na kanalizaci. Žádný z projektů nezískal průměrné hodnocení vyšší než 3. Nad průměrnou hodnotu 2,5 se dostalo 7 realizovaných projektů, nejhůře hodnoceným z nich s hodnotou 2,91 byl projekt s názvem Biocentrum Šargounské louky, který také získal nejméně hodnocení stupněm 1.

Otázka č. 9: Které z výše uvedených projektů nejvíce a nejčastěji využíváte?

Devátá otázka byla otevřená a respondenti vypsalí realizované projekty, které nejvíce využívají. Výsledky této otázky jsou v následujícím grafu.

Graf č. 13: Který z realizovaných projektů nejvíce a nejčastěji využíváte?

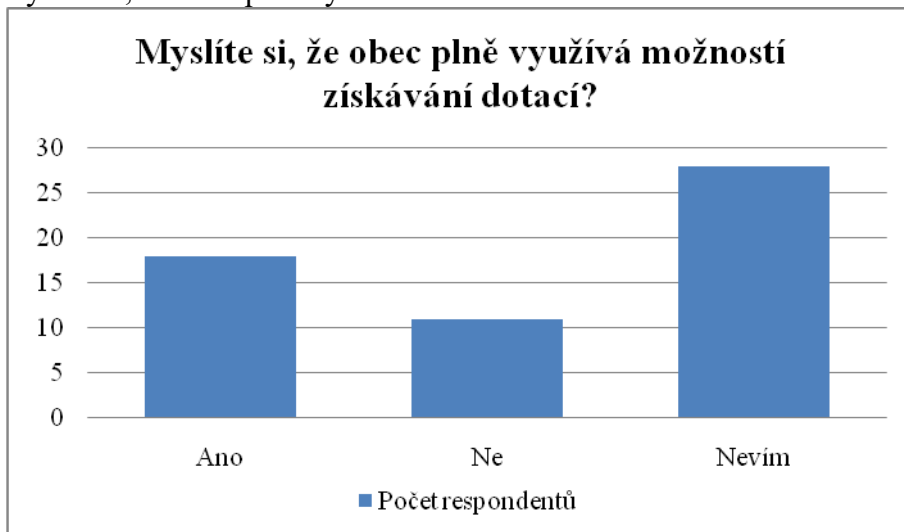

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Jako nejvíce a nejčastěji využívané realizované projekty lze označit revitalizaci náměstí Přemysla Otakara a vybudování nových cyklostezek v rámci projektu Bezpečná Litovel. Více než polovina respondentů uvedla tyto dva projekty jako nejvyužívanější. Na třetím místě se umístila výstavba kanalizace a ČOV Litovel, kterou uvedlo 18 respondentů. Ostatní uvedené realizované projekty byly uvedeny v odpovědích jednou až maximálně 8x. Jako nejméně využívané lze označit ty projekty, které nebyly uvedeny ani jednou, takové projekty byly tři: přechody a BUS zálivy – Rozvadovice, Unčovice, výstavba kompostárny Litovel a oprava městských hradeb. U opravy městských hradeb se dá očekávat, že jej obyvatelé Litovle nebudou označovat, že jej nejvíce využijí. Nevyužívanými projekty jsou tedy především první dva uvedené. Korelace mezi využíváním realizovaných projektů a některou charakteristikou vybraného vzorku nebyla shledána. Projekty jsou odlišně hodnoceny dle využívání různými věkovými, vzdělanostními, genderovými skupinami i skupinami obyvatel dle ekonomické aktivity.

Otázka č. 10: Myslíte si, že obec plně využívá možností získávání dotací?

Graf č. 14: Myslíte si, že obec plně využívá možností získávání dotací?

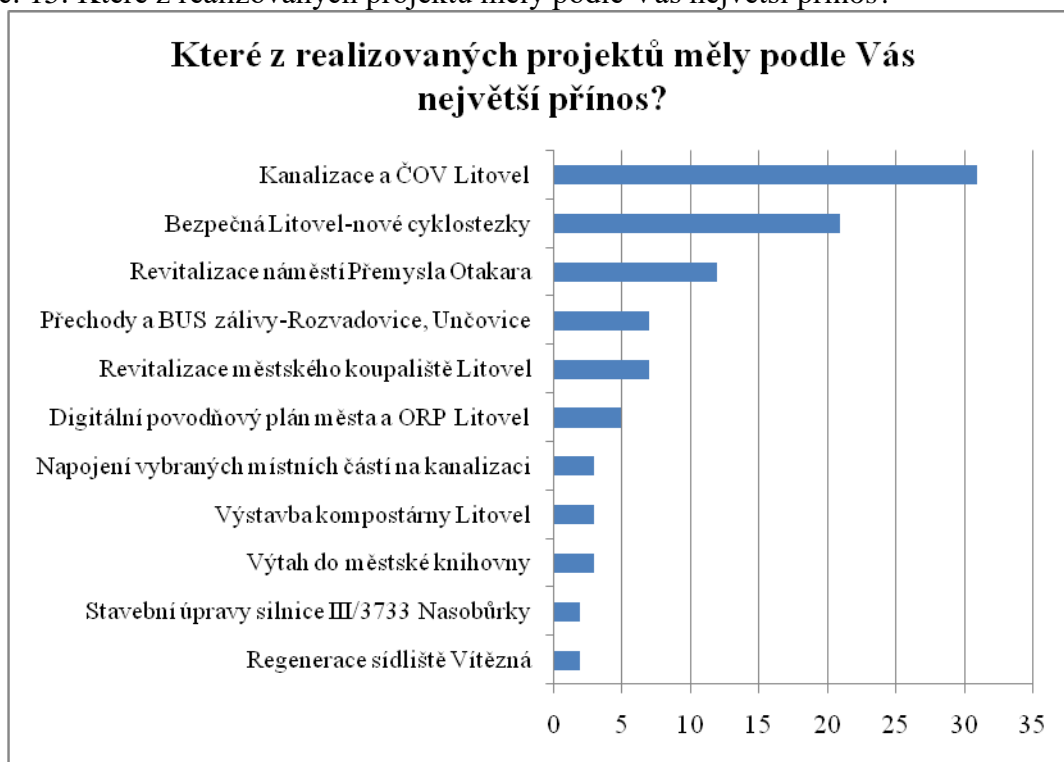
Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Smyslem desáté otázky bylo zjistit názor obyvatel na využívání možností získávání dotací vedením města Litovel. V tomto ohledu mnoho respondentů nemá jasno, takže 49 % respondentů zvolilo odpověď neví. Dvě třetiny osob, které nemají názor na tuto otázku, jsou lidé s nižším než vysokoškolským vzděláním. Z těch, kteří názor mají, převažují ti, kteří si myslí, že vedení města této možnosti plně využívá.

Otázka č. 11: Které z realizovaných projektů měly podle Vás největší přínos?

Následující tabulka představuje výsledky jedenácté otázky dotazníkového šetření. Uvedeny jsou pouze ty projekty, které získaly více než jeden hlas.

Graf č. 15: Které z realizovaných projektů měly podle Vás největší přínos?

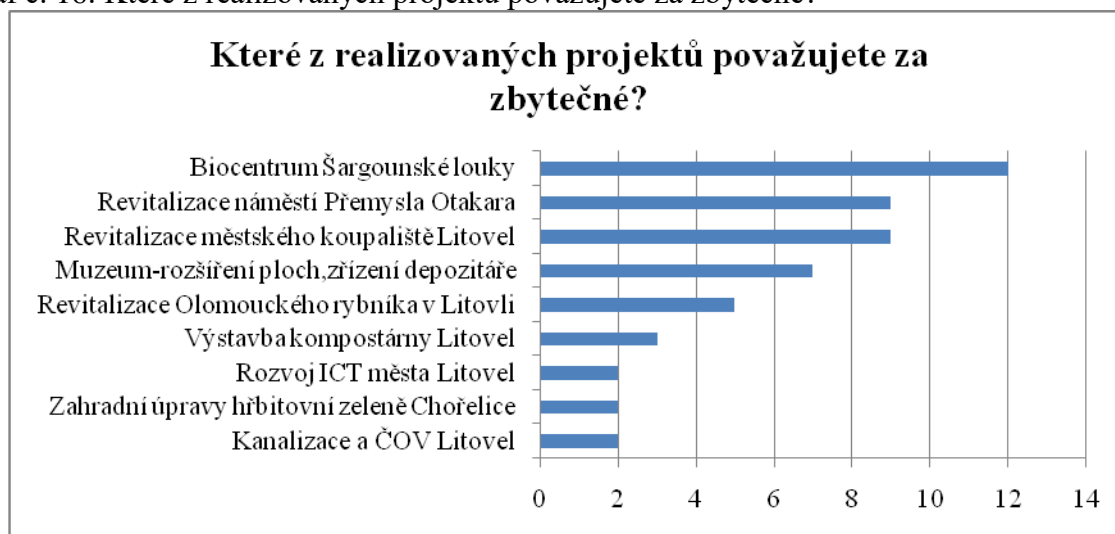

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

V této otázce respondenti označili jako projekt s největším přínosem pro obyvatele Litovle zavedení kanalizace a ČOV, které takto hodnotilo 31 respondentů. Jedná se o projekt, který je využíván všemi obyvateli místní části Litovel, získal druhé nejlepší ohodnocení mezi všemi projekty realizovaných mezi lety 2010 a 2015. Na druhém místě označili respondenti vybudování nových cyklostezek, což je nejlépe hodnocený projekt a u respondentů získal druhé místo, co se týká využívání realizovaných projektů. Vybudování kanalizace a ČOV Litovel označilo jako nejprínosnější projekt nejvíce lidí, kteří žijí v obci déle než 20 let, a výrazně častěji jej volili lidé starší 40 let. Lidé žijící v obci kratší dobu a lidé mladší považují kanalizaci a ČOV za větší samozřejmost než lidé starší a déle žijící v obci, kteří dlouhá léta žili v obci bez kanalizace.

Otázka č. 12: Které z realizovaných projektů považujete za zbytečné?

Graf č. 16: Které z realizovaných projektů považujete za zbytečné?

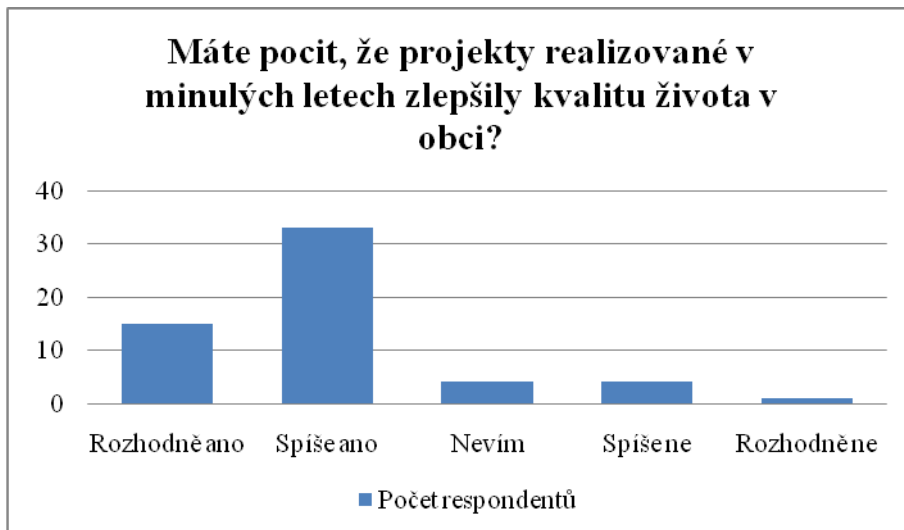

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Další otázkou dotazníkového šetření bylo zjišťováno, zda obyvatelé Litovle považují některé z projektů za zbytečné. Pět projektů jako zbytečné označilo minimálně pět respondentů. V první řadě se jedná o projekt Biocentrum Šargounské louky, ten jako zbytečný označila pětina respondentů. Tato skutečnost koresponduje s tím, že se jedná o projekt, který měl nejhorší hodnocení, jeho průměrné hodnocení se blížilo hodnotě 3 a zároveň patří mezi jeden z nejméně využívaných projektů. Na druhém místě označilo 9 respondentů revitalizaci náměstí Přemysla Otakara a revitalizaci městského koupaliště Litovel. Důvodem může být to, že podle názoru některých respondentů byla revitalizace náměstí provedena nevhodně. Několik respondentů uvedlo do poznámky, že revitalizace koupaliště je zbytečná, protože se město kvůli ní zbytečně velmi zadlužilo. Na tuto otázku vysokoškolsky vzdělaní respondenti odpověděli výčtem několika projektů, lidé s nižším vzděláním uvedli vždy pouze žádný nebo jeden projekt. Lze usoudit, že vzdělanější lidé jsou k realizovaným projektům a jejich přínosu více kritičtí.

Otázka č. 13: Máte pocit, že projekty realizované v minulých letech zlepšily kvalitu života v obci?

Graf č. 17: Máte pocit, že projekty realizované v minulých letech zlepšily kvalitu života v obci?

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Třináctá otázka dotazníku míří na pocit obyvatel města, zda realizované projekty zlepšily kvalitu života v obci. Nejvíce respondentů, což je v tomto případě 33, si myslí, že projekty spíše zlepšily kvalitu života. O tom, že projekty rozhodně zlepšily kvalitu života, je přesvědčeno 15 respondentů. Respondentů, kteří nevidí pozitivní dopad realizovaných projektů na kvalitu života, je pouze 5. Jedná se o respondenty ze všech věkových skupin nad 40 let a všichni jsou vysokoškolsky vzdělání. Tato skutečnost tedy potvrzuje závěr z předchozí otázky o tom, že mezi respondenty, kteří jsou skeptičtí k efektivnosti realizovaných projektů a jejich dopadu na kvalitu života, patří vzdělanější obyvatelé města. Z těchto výsledků vyplývá, obyvatelé Litovle vnímají pozitivní dopad realizovaných projektů na kvalitu života ve městě.

Otázka č. 14: Do jakých oblastí by měla obec v budoucnu investovat?

Graf č. 18: Do jakých oblastí by měla obec v budoucnu investovat?

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

V této otázce měli respondenti určit, které z navrhovaných oblastí potřebují renovaci a je v nich tedy potenciál pro investiční záměr. Téměř shodně hlasů získala oblast rozvoje dopravní infrastruktury a rozvoje občanské vybavenosti. Přestože mezi realizovanými projekty v minulých letech jsou i projekty v oblasti dopravy, stále se ve městě nachází množství komunikací a mostů, které by bylo dobré zrenovovat. Dle charakteristik vybraného vzorku respondentů pouze jednu oblast více preferovala jedna skupina respondentů, rozvoj kulturního a společenského vyžití v obci preferují spíše mladší obyvatelé, konkrétně lidé do 40 let.

Otázka č. 15: Nachází se v obci Litovel něco konkrétního, do čeho by bylo dobré investovat, nebo co by bylo dobré vybudovat?

Poslední otevřená otázka nabídla možnost konkretizace předchozí otázky a byla připravena pro možnost obyvatel vyjádřit konkrétní návrh investice, kterou by podle nich bylo dobré v obci realizovat. Respondenti uvedli celkem 29 návrhů. Z těchto návrhů se 12 vyskytlo více než jednou, jak ukazuje následující tabulka, číslo v pravém sloupci udává počet opakování návrhů mezi všemi respondenty.

Tabulka č. 19: Návrhy respondentů na investiční záměry ve městě Litovel

Sportoviště	11
Dům pro seniory	8
Vybudování sociálního bydlení	7
Ubytovací kapacity	6
Oprava silnic	6
Nové parkovací plochy v centru	5
Oprava chodníků	4
Cyklostezka do Tří Dvorů	2
Cyklostezka do Nasobůrek (od Alibony)	2
Kino	2
Kulturní a turistické akce	2
Více cyklostezek	2

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

4.4.4. Vyhodnocení dotazníkového šetření

Z dotazníkového šetření vyplývá, že většinu respondentů zajímá, jak obec hospodaří se svěřenými finančními prostředky, zájem projevují především lidé starší 40 let s vysokoškolským vzděláním. Stejná věková skupina také uvedla, že se pravidelně účastní aktivit v obci, především se jedná o účast na kulturních a sportovních akcích. Nejvyužívanějšími zdroji pro získání informací o aktivitách jsou internetové stránky obce a obecní noviny. Jedná se o zdroje, které vyžadují nejmenší aktivitu obyvatel při získávání informací.

Znalost pojmů ohledně dotačních projektů vyjádřilo 79 % dotázaných, vyšší znalost byla zaznamenána u mužů. Důvodem může být skutečnost, že mnoho investic v rámci dotačních projektů realizovaly stavební a jiné firmy z Litovle, kde pracují především muži. Mezi institucemi a programy, ze kterých obec spolufinancovala projekty, lidé nejčastěji uváděli ROP Střední Morava. Z tohoto programu bylo v letech 2010 až 2015 realizováno pouze 6 projektů, jedná se však o dotační projekty, které byly nejlépe hodnoceny nebo jsou respondenty nejvíce využívány. Některé z těchto projektů jsou zároveň projekty, na které má množství lidí v obci rozdílný pohled. Konkrétně z ROP Střední Morava byla například realizována výstavba cyklostezek v rámci projektu „Bezpečná Litovel“, revitalizace náměstí Přemysla Otakara nebo revitalizace městského koupaliště Litovel. Dále respondenti uvedli znalost OP Životní prostředí, skrze který obce čerpají finanční prostředky ze Státního fondu životního prostředí (SFŽP). Ze SFŽP obec čerpala finanční prostředky pro 8 projektů, zejména se jednalo o projekty s největší finanční alokací, tedy například

výstavbu kanalizace a ČOV Litovel, která zároveň byla nejlépe hodnocena, označena jako nejprínosnější a je značně využívána místními obyvateli. Znalost programu je také způsobena tím, že z něj byla čerpána dotace pro projekt s nejvyšší finanční alokací, tímto projektem byla realizace nápravných opatření v Nasobůrkách, která měla odstranit starou ekologickou zátěž místní skládky. Nejvíce projektů bylo realizováno s příspěvkem Olomouckého kraje, ale mezi institucemi, které poskytují finanční příspěvky na projekty pro rozvoj obce, jej uvedli pouze dva respondenti. Může to být způsobeno tím, že se jedná především o „měkké“ projekty a projekty s nejmenší finanční alokací.

Jako přínosné a nejvíce využívané byly respondenty uvedeny projekty, které skutečně přispívají ke zvýšení kvality života, především kanalizace a vybudování cyklostezek. Negativně hodnoceny byly projekty, které kvalitu života mohou zvyšovat nepřímo, příkladem je Biocentrum Šargovské louky. Celkově ale dotázaní obyvatelé hodnotí, že realizované projekty kvalitu života v obci zvyšují.

4.5. Charakteristika obce Příkazy

Obec Příkazy leží v Olomouckém kraji, v okrese Olomouc, 11 km na severozápad od města Olomouce, v blízkosti města Litovel. Nachází se v nadmořské výšce 226 m n. m., katastrální výměra obce je 1 383 ha. Obec má dvě části – Příkazy a Hynkov. Část obce spadá do CHKO Litovelské Pomoraví. Počet obyvatel obce je 1 296 (k 1. 1. 2015).⁴⁵

Obec patří do dvou mikroregionů – Litovelsko a Olomoucko. Je také členem MAS Moravská cesta, stejně jako město Litovel.⁴⁶

Dle informací z roku 2014 je z hospodářských činností v obci nejvíce zastoupeno odvětví velkoobchodu a maloobchodu, je rozvinut zpracovatelský a stavební průmysl. Zpracovatelský průmysl částečně navazuje na zemědělskou výrobu, z celkové výměry katastrálního území obce je 79,8 % celkové rozlohy zemědělskou půdou.⁴⁷

Významnou památkou v obci je kaple sv. Cyrila a Metoděje, která se později také stala památníkem obětí obou světových válek. Obec je typická lineárním půdorysem, kdy jsou kolem hlavního silničního tahu v obci situovány klasické hanácké grunty a domy se

⁴⁵ Základní informace. *Obec Příkazy*. [online]. [cit. 2016-01-21]. Dostupné z: <http://www.prikazy.cz/index.php?nid=10161&lid=cs&oid=2209496>

⁴⁶ Příkazy. *Regionální Informační Servis*. [online]. 2015 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?zuj=505013&zsj=136000>

⁴⁷ Tamtéž

žudry⁴⁸, kterých bylo v obci mnoho, ale dochovaly se jen dva. Nejvýznamnější kulturní památkou v obci je Hanácký skanzen. Součástí skanzenu jsou stodoly, statek s obytnou a hospodářskou částí z 19. století, to je doplněno venkovským mobiliárem z 18. století. Skanzen nabízí ukázky tradičních řemesel, mimo jiné slouží k pořádání tradičních jarmarků, trhů, výstav a koncertů. V době konání větších akcí je otevřena i místní hospůdka s tradičními hanáckými pokrmy.

4.5.1. Historie obce

První písemné zmínky o obci pochází z roku 1250, o části Hynkov z roku 1437. Původní vlastnictví šlechticů bylo od roku 1368 majetkem olomoucké kapituly. Jasnější zmínky o obci jsou až z druhé poloviny 17. století, ve kterých se objevují oba názvy, z tohoto období také pochází nejstarší dochované stavby v obci. K rozsáhlým změnám v obci došlo v 19. století, kdy se začalo rozvíjet hospodářství a zemědělství. Byly přestaveny původní grunty, nahrazeny většími staveními, vzniklo množství družstev a akciových závodů dělníků. V obci vznikla sladovna, mlékárna, pekárna a další závody. S podporou místní rolnické záložny vznikl Záloženský dům, který dnes slouží k pořádání kulturních akcí v obci, nachází se zde také jedna z restaurací.⁴⁹

4.5.2. Organizační struktura obce

Nejvyšším orgánem obce Příkazy je Zastupitelstvo obce Příkazy, má 15 členů. Nejvyšším představitelem obce je uvolněný starosta, v období 2014-2018 je starostou pan inženýr Jaroslav Sívek. Místostarostou pro současné období byl zvolen pan Josef Škrabal. Obec má také svou Radu, která má 5 členů. Obec má zřízen kontrolní a finanční výbor, oba mají po třech členech. Obecní úřad má kromě starosty a místostarosty dva zaměstnance, jedná se o účetní a referentku evidence obyvatel.⁵⁰

⁴⁸ Žudro je malý výstupek (závěťtí), který je složen z pilířů na stranách vstupního otvrotu do domu, které nesou segmentovou nebo rovnou střechu.

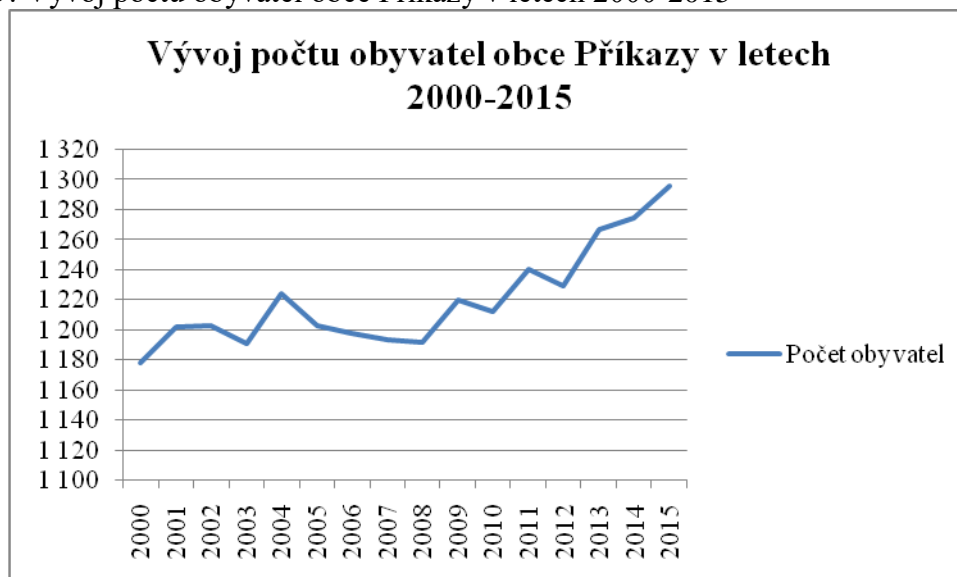
⁴⁹ Obec Příkazy. Historie. *Obec Příkazy*. [online]. [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: <http://www.prikazy.cz/index.php?nid=10161&lid=cs&oid=2226555>

⁵⁰ Obec Příkazy. Popis úřadu. *Obec Příkazy*. [online]. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://www.prikazy.cz/index.php?nid=10161&lid=cs&oid=2209497>

4.5.3. Demografická struktura obyvatelstva obce

Jak již bylo zmíněno na začátku této kapitoly, obec Příkazy včetně místní části Hynkov evidovala k 1. 1. 2015 celkem 1296 obyvatel. K 1. 1. 1971 evidovala obec 1352 obyvatel. Oproti Litovli počet obyvatel Příkaz od tohoto roku nerostl, ale zůstával téměř stejný, počet obyvatel se pohyboval mezi 1100 a 1400. Patrná je mírně klesající tendence v období 1971 až do přelomu století. Od roku 2000 se situace změnila a počet obyvatel začal mírně stoupat. Důvodem je migrace lidí z měst na venkov, na různých okrajích obce vznikají nové domy a obec se rozšiřuje. Vývoj posledních 15 let dokládá následující tabulka, údaje jsou vždy k 1. lednu daného roku.

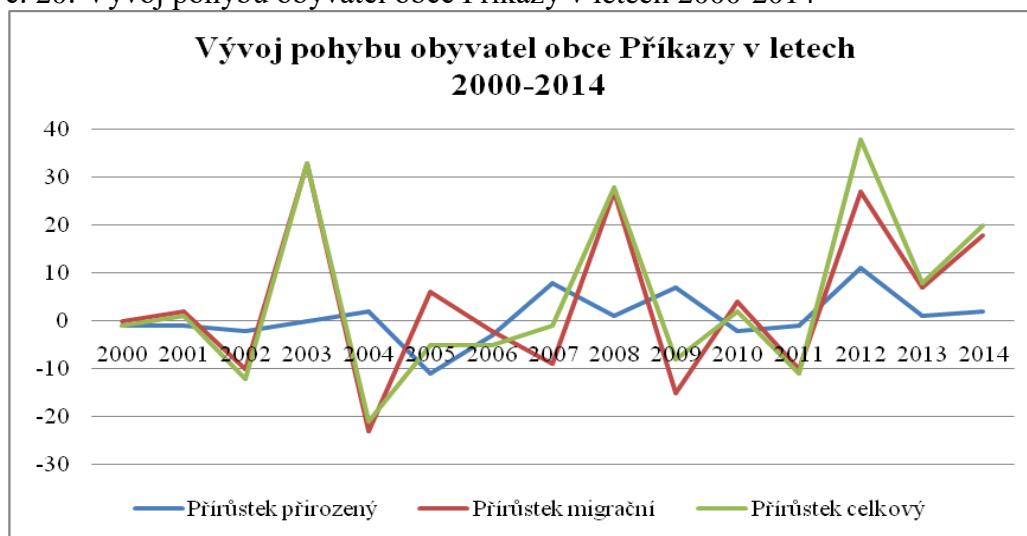
Graf č. 19: Vývoj počtu obyvatel obce Příkazy v letech 2000-2015

Zdroj: vlastní zpracování dle Databáze demografických údajů za obce ČR, Olomoucký kraj, Olomouc, 1971-2014 (ČSÚ)

Významnějším hybatelem pohybu obyvatel je migrace. Přirozený přírůstek obyvatelstva je zanedbatelný, přírůstek i úbytek byl v období 2000-2014 maximálně 11 osob. Migrační přírůstek nabývá vyšších hodnot, kladný přírůstek byl zaznamenán především v letech 2003, 2008 a 2012. Jak se vyvíjel celkový přírůstek i jeho části, dokládá následující tabulka.

Graf č. 20: Vývoj pohybu obyvatel obce Příkazy v letech 2000-2014

Zdroj: vlastní zpracování dle Databáze demografických údajů za obce ČR, Olomoucký kraj, Olomouc, 1971-2014 (ČSÚ)

Ve složení obyvatelstva obce podle pohlaví jsou v převaze opět ženy, dle počtu obyvatel k 31. 12. 2014 bylo v obci 51,58 % žen z celkové populace.⁵¹ Pokud srovnáme zastoupení žen s populací Litovle, v Příkazích je že podíl žen vyšší. Ve srovnání s celou českou populací (50,88 % žen) je procento zastoupení žen v obci také mírně vyšší, jde o rozdíl necelého procenta.

4.5.4. Občanská vybavenost, kulturní život v obci

Obec Příkazy je zřizovatelem základní školy, v níž se učí děti od 1. do 4. třídy, a mateřské školy, v provozu je také školní jídelna. Od roku 2002 se jedná o příspěvkovou organizaci s názvem Základní škola a mateřská škola Příkazy. Zdravotnické služby v obci zajišťuje praktická lékařka, praktická lékařka pro děti s poradnou, a zubní lékařka. Před pěti lety bylo v obci založeno rodinné centrum Čmeláček o. s., kde se mohou scházet rodiče s dětmi. Pravidelně se scházejí senioři, na různých akcích vystupuje Smíšený pěvecký sbor Příkazy. Obyvatelům obce je také k dispozici obecní knihovna.

V budově obecního úřadu sídlí pobočka České pošty se službou CzechPoint. V obci se nachází dva obchody se smíšeným zbožím, také je zde několik podnikatelů nabízejících služby pro obyvatele obce a středisko ZD Unčovice. V centru obce se nachází Záloženský dům, který nabízí restaurační a ubytovací služby, také jsou v provozu další dvě restaurace.

⁵¹ Příkazy. *Regionální Informační Servis*. [online]. 2015 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?zuj=505013&zsj=136000>

Dopravní obslužnost zajišťuje vlaková doprava, obcí vede trať spojující Olomouc a Náměšť na Hané. V obci jsou 3 zastávky autobusu, zastavují zde linky na trase Olomouc-Litovel. Obec se nachází v těsné blízkosti dálnice D35.

Obec a další subjekty v obci připravují každoročně velké množství kulturních akcí, jedná se plesy, karnevaly, filmové promítání, festivaly, turnaje, akce pro děti. Obec se snaží nezanevřít na svou minulost typické hanácké vesnice, proto jsou akce často spojeny s tradicemi, stavění a kácení máje, vynášení smrtky, hody, ve skanzenu jsou pořádány akce jako Velikonoce ve skanzenu, Vánoce ve skanzenu. Pro sportovní vyžití v obci slouží, kromě školních zařízení, hřiště a tělocvična patřící TJ Sokol Příkazy, který také nabízí různé sportovní kroužky pro děti i dospělé.

4.6. Hospodaření obce Příkazy

V následující kapitole je popsáno a analyzováno hospodaření obce Příkazy. První část ukazatelů je sledována v období 2010-2015, druhá část ukazatelů v letech 2011-2014. Je tedy zvoleno stejné časové rozpětí jako v případě analýzy hospodaření města Litovel, aby bylo možno hospodaření těchto dvou celků porovnat. Podkladem pro tuto analýzu byly rozpočty obce z let 2010 až 2015 a další výkazy, veškeré zdroje jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce.

Tabulka č. 20: Příjmy na obyvatele obce Příkazy v letech 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Celkové příjmy na obyvatele	14 633 Kč	13 126 Kč	11 199 Kč	13 679 Kč	22 331 Kč	30 033 Kč
Daňové příjmy na obyvatele	9 077 Kč	8 606 Kč	8 411 Kč	10 439 Kč	11 825 Kč	12 028 Kč
Daň z nemovitostí na obyvatele	1 516 Kč	1 362 Kč	1 308 Kč	1 233 Kč	1 293 Kč	1 421 Kč
Místní poplatky na obyvatele	54 Kč	89 Kč	395 Kč	411 Kč	400 Kč	403 Kč
Kapitálové příjmy na obyvatele	6 Kč	390 Kč	0 Kč	20 Kč	2 Kč	77 Kč

Zdroj: vlastní zpracování zde i dále v této kapitole dle výkazů hospodaření obce Příkazy 2010-2015

Celkové příjmy na obyvatele se ve sledovaném období pohybovaly mezi 11 a 30 tisíci Kč. Nejvyšší položkou na příjmové straně rozpočtu v roce 2010 byla daň z přidané hodnoty, její hodnota přesahovala 4 miliony Kč. Hospodaření obce v tomto roce bylo přebytkové, celkové příjmy v tomto roce dosahovaly téměř 18 milionů Kč, po připočtení

přebytku z minulého roku celkové příjmy byly 19,7 milionů Kč. V následujících dvou letech celkový příjem na obyvatele mírně poklesl, v rozpočtu již nefigurovala položka převod na spořicí účet ve výši 3 miliony Kč, která navýšila celkové příjmy roku 2010. V roce 2014 celkové příjmy dosáhly téměř dvojnásobku oproti předchozímu roku. Důvodem byl převod rozpočtových účtů ve výši 9 milionů Kč. Růst příjmů pokračoval i v roce 2015, hodnota celkových příjmů přesáhla 30 000 Kč na obyvatele. Zvýšení v tomto roce nastalo díky přijatým transferům ze státního rozpočtu ve výši 3,6 milionů Kč.

Daňové příjmy obce v letech 2010 a 2011 byly také mírně zasaženy hospodářskou a ekonomickou krizí z minulých let, vliv ovšem nebyl tak velký jako v případě daňových příjmů města Litovel. V roce 2010 dopady předchozí krize vyrovnala celková výše daně z přidané hodnoty, jak bylo uvedeno u předchozího ukazatele. Právě po tomto dvouletém období nastal každoroční růst daňových příjmů o několik procent. V letech 2014 a 2015 celkové daňové příjmy přesáhly hodnotu 15 milionů Kč.

Příjem obce z daní z nemovitostí nezaznamenal v analyzovaném období větší fluktuaci, rozdíl mezi nejnižší a nejvyšší hodnotou byl 283 Kč na obyvatele. Jedná se o tedy o trvalý příjem obce, který nijak nekolísá, dle výkazů obce se procento naplnění podle schváleného rozpočtu před začátkem roku pohybovalo od 89 % do 106 %. Od roku 2010 do roku 2013 klesal tento příjem, v roce 2015 byl největší nárůst. Důvodem růstu v posledních dvou letech může být skutečnost, že určení výše daně z nemovitosti má plně v rukou sama obec. V uvedených letech obec Příkazy realizovala nejvíce dotačních projektů, proto potřebovala zvýšit svůj příjem, aby byla schopna spolufinancovat tyto projekty.

V každém sledovaném roce obec vybrala tyto místní poplatky, jejichž výše byla téměř konstantní: poplatek za psa, poplatek za užívání veřejného prostranství. Více než čtyřnásobný růst mezi lety 2011 a 2012 byl způsoben stejným faktorem, který zapříčinil rozdíl v tomto období i v rozpočtu města Litovel, a tím bylo přerazení poplatku za provoz, shromažďování a odstraňování komunálního odpadu do místních poplatků, dříve patřil do poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí. V obci Příkazy se výše tohoto poplatku pohybuje kolem 500 tisíc Kč za celou obec. Druhým faktorem, který působil opačně, je zrušení místního poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj k 1. 1. 2012.⁵² Pro tuto obec se jednalo o částku ve výši 50 až 100 tisíc Kč.

⁵² Zákon č. 300/2011 Sb, který mění zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů

Nejmenší část celkových příjmů rozpočtu obce tvoří kapitálové příjmy. Jedná se o příjmy z prodeje obecních pozemků. Jediné větší příjmy z prodeje pozemků měla obec v roce 2011, kdy prodala pozemky v celkové hodnotě 483 560 Kč.

Tabulka č. 21: Dotace na obyvatele obce Příkazy v letech 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Běžné dotace na obyvatele	440 Kč	1 440 Kč	649 Kč	772 Kč	635 Kč	3 245 Kč
Kapitálové dotace na obyvatele	1 106 Kč	736 Kč	407 Kč	285 Kč	952 Kč	2 042 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Běžné dotace v roce 2010 byly nejnižší za celé sledované období, jednalo se o neinvestiční transfery ze státního rozpočtu a dotaci na volby a sčítání lidu. V roce 2011 se běžné dotace na obyvatele zvýšily o 1000 Kč na obyvatele. Přijaté transfery ze státního rozpočtu se vyšplhaly na téměř trojnásobek oproti předchozímu roku, jedním z těchto transferů byla dotace MSPV na sociální dávky a příspěvky na péči. V roce 2012 opět běžné dotace poklesly, na přibližně stejné úrovni se držely i dva následující roky. Velký nárůst nastal v roce 2015, v tomto roce přijala obec neinvestiční transfery ze státního rozpočtu ve výši 3,6 milionů Kč.

Položka přijatých kapitálových dotací ve sledovaných šesti letech velmi kolísala. Do roku 2013 prudce klesala a poté nastal růst, mezi roky 2014 a 2015 více než dvojnásobný. V roce 2010 se jednalo o dotaci od SZIF na opravu vozovky ve výši 1,3 milionu Kč. V roce 2011 to byly především dotace od MMR na opravu kaple a výstavbu dětského hřiště v souhrnné výši přibližně 550 tisíc Kč. V následujících dvou letech obec dostala vždy pouze jednu dotaci, v roce 2012 to byla dotace fasádu ZŠ ve výši 500 000 Kč a v roce 2013 dotace od SZIF na renovaci zázemí TJ Sokol ve výši 361 408 Kč. Velkou investicí v roce 2014 byla realizace projektu na snížení prašnosti v obci, na kterou poskytlo obci dotaci MŽP, část projektu byla financována z Fondu soudržnosti. V roce 2015 byly kapitálové dotace na obyvatele vyšší než 2 000 Kč. Důvodem výrazného nárůstu bylo přijetí dotace ze SFDI na výstavbu bezbariérových chodníků, fond poskytl dotaci ve výši 2,39 milionů Kč. Téměř 2 miliony Kč získala obec ze SFŽP na projekt revitalizace zeleně.

Tabulka č. 22: Výdaje na obyvatele obce Příkazy v letech 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výdaje na obyvatele	12 938 Kč	14 963 Kč	13 709 Kč	13 843 Kč	24 109 Kč	28 992 Kč
Běžné výdaje na obyvatele	10 837 Kč	11 651 Kč	10 660 Kč	11 263 Kč	17 517 Kč	24 560 Kč
Kapitálové výdaje na obyvatele	2 101 Kč	3 312 Kč	3 048 Kč	2 580 Kč	6 592 Kč	4 433 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Celkové výdaje obce mají velmi podobný vývoj ve sledovaném období jako celkové příjmy. Ovšem pouze v roce 2010 a v roce 2015 byly celkové příjmy vyšší než celkové výdaje. V roce 2013 byl rozdíl mezi příjmy a výdaji malý, ve zbylých letech se jednalo o rozdíl přibližně 2 000 Kč na obyvatele, celkový rozdíl mezi příjmy a výdaji se v těchto letech pohyboval mezi 2 až 3 miliony Kč. Rozdíl však vždy byla obec schopna pokrýt z vlastních zdrojů. V následujících kapitolách budou detailně popsány některé jednotlivé projekty, jejichž realizaci financovala či spolufinancovala obec.

Každý rok je rozpočet zatížen významnou položkou, kterou jsou výdaje na opravy a výstavbu silnic, nejvyšší částku na opravu a výstavbu vozovky obec investovala v roce 2010, jednalo se o téměř 2,5 milionu Kč. Dalšími nejvýznamnějšími položkami běžných výdajů jsou náklady na provoz ČOV, transfery a příspěvky ZŠ, výdaje na činnost místní správy. Výdaje na platy zaměstnanců místní správy a také výdaje na provoz a údržbu kulturního domu se pohybují kolem 2 milionů Kč. Mezi lety 2010 a 2013 se běžné výdaje na obyvatele pohybovaly mezi 10 a 12 tisíci Kč, od roku 2014 běžné výdaje rostou. V roce 2015 se v rozpočtu promítla neočekávaná investice na opravu a údržbu pozemních komunikací v částce 2,1 milionu Kč, dalším důvodem byla realizace projektu revitalizace zeleně v obci, na kterou obec vydala 4,1 miliony Kč.

Kapitálové výdaje vypovídají o realizovaných investičních akcích měřených investičními výdaji v obci ve sledovaném období. V roce 2010 se jednalo o investici na výstavbu nové vozovky, v roce 2011 obec podnikla větší investici, kterou byla realizace dětského hřiště, kterou spolufinancovalo MMR. V tomto roce také kapitálové výdaje ovlivnila rekonstrukce budovy OÚ, kterou realizovala s finančním příspěvkem z Programu obnovy venkova. V roce 2012 se jednalo o výdaje na novou fasádu ZŠ a na opravu oken Záloženského domu. V roce 2013 byla realizována druhá fáze opravy oken a obec poskytla finanční prostředky pro rekonstrukci zázemí TJ Sokol. Největší investice podnikla obec

v letech 2014 a 2015. Jednalo se o realizaci projektu snížení prašnosti v obci a o výstavbu bezbariérových chodníků.

Tabulka č. 23: Ukazatel dluhové služby obce Příkazy v letech 2010-2015

	2010-2013	2014	2015
Dluhová služba	0 Kč	937 503 Kč	1 250 004 Kč
Dluhová základna	12 000 000 - 19 000 000 Kč	17 579 176 Kč	19 434 021 Kč
Ukazatel dluhové služby	0%	5,33%	6,43%

Zdroj: vlastní zpracování

Mezi lety 2010 a 2013 vyšel ukazatel dluhové služby 0 %, v těchto letech neplatila obec žádné úroky, splátky ani jistiny. Vypovídá to o skutečnosti, že pokud v uvedeném období obec hospodařila se schodkem, byla schopna pokrýt rozdíl mezi výdaji a příjmy ze svých fondů. Ukazatel dluhové služby v letech 2014 a 2015 vyšel v hodnotách v intervalu 5-6,5 %. Je tedy možné hospodaření obce hodnotit jako velmi efektivní a účelné, ani zdaleka se ukazatel dluhové služby neblíží nejvyšší přípustné hodnotě 30 %.

Tabulka č. 24: Brutto úspora obce Příkazy v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Celkové příjmy	16 276 307 Kč	13 763 115 Kč	17 331 881 Kč	28 471 771 Kč
Návratné zdroje	0 Kč	0 Kč	946 925 Kč	4 053 075 Kč
Neinvestiční výdaje snížené o splátky dluhu	14 446 994 Kč	13 101 265 Kč	14 270 282 Kč	21 396 499 Kč
BRUTTO ÚSPORA	1 829 313 Kč	661 850 Kč	2 114 675 Kč	3 022 198 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

V prvních dvou letech obec nevyužívala žádné návratné zdroje. V letech 2013 a 2014 obec využila dlouhodobý úvěr. Přesto se ukazatel brutto úspory, který vypovídá o množství finančních prostředků použitelných na splácení dluhu obce, nikdy nedostal do záporných hodnot.

Tabulka č. 25: Samofinancování neinvestičních výdajů obce Příkazy v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Vlastní příjmy	13 577 720 Kč	12 465 853 Kč	14 980 104 Kč	17 355 021 Kč
Neinvestiční výdaje celkem	14 446 994 Kč	13 101 265 Kč	14 270 282 Kč	22 334 002 Kč
SAMOFINANCOVÁNÍ NEINVESTIČNÍCH VÝDAJŮ	94%	95%	105%	78%

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel samofinancování neinvestičních výdajů se pohybuje ve sledovaném období v intervalu od 78 do 105 %. Míra pokrytí neinvestičních výdajů vlastními příjmy je tedy relativně vysoká, v roce 2013 dokonce vlastní příjmy převyšují celkové neinvestiční výdaje. Kromě posledního sledovaného roku lze říci, že obec je schopna téměř pokrýt veškeré neinvestiční výdaje sama.

Tabulka č. 26: Meziroční růst příjmů obce Příkazy v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Celkové příjmy bez návratných zdrojů sledovaného roku	16 276 307 Kč	13 763 115 Kč	16 384 956 Kč	24 418 696 Kč
Celkové příjmy bez návratných zdrojů předchozího roku	17 735 038 Kč	16 276 307 Kč	13 763 115 Kč	16 384 956 Kč
MEZIROČNÍ RŮST PŘÍJMŮ	-8,23%	-15,44%	19,05%	49,03%

Zdroj: vlastní zpracování

Do roku 2012 se celkové příjmy bez návratných zdrojů meziročně snižovaly o 10-15 %. V roce 2013 příjmy vzrostly o téměř 20 % a v roce 2014 dokonce o necelých 50 %. Důvody tohoto růstu byly již popsány u vývoje celkových příjmů obce.

Tabulka č. 27: Meziroční růst vlastních příjmů obce Příkazy v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Vlastní příjmy bez návratných zdrojů sledovaného roku	13 577 720 Kč	12 465 853 Kč	14 033 179 Kč	13 301 946 Kč
Vlastní příjmy bez návratných zdrojů předchozího roku	15 861 215 Kč	13 577 720 Kč	12 465 853 Kč	14 033 179 Kč
MEZIROČNÍ RŮST VLASTNÍCH PŘÍJMŮ	-14%	-8%	13%	-5%

Zdroj: vlastní zpracování

Vývoj vlastních příjmů oproti celkovým příjmům nebyl zdaleka tak příznivý. Ve všech sledovaných letech, s výjimkou roku 2013, se jednalo o několikaprocentní pokles. Jak bylo zmíněno výše, vlastní příjmy jsou příjmy daňové, nedaňové a kapitálové. Nedaňové příjmy byly ve sledovaném období stále na přibližně stejné výši. Rozdíl mezi kapitálovými příjmy v jednotlivých letech byl větší, například v roce 2011 byly kapitálové příjmy 483 560 Kč a v následujícím roce byly nulové. Z celkové výše vlastních příjmů v roce 2011 však

kapitálové příjmy byly pouhá necelá 4 %, což nemělo výraznější dopad na celkový růst vlastních příjmů. Nejvyšší růst v celém období lze sledovat u daňových příjmů, které se postupně zvyšovaly z 10,7 milionů Kč na 15,1 milionů Kč v roce 2014.

Tabulka č. 28: Ukazatel finanční nezávislosti obce Příkazy v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Vlastní příjmy	13 577 720 Kč	12 465 853 Kč	14 980 104 Kč	17 355 021 Kč
Celkové příjmy	16 276 307 Kč	13 763 115 Kč	17 331 881 Kč	28 471 771 Kč
FINANČNÍ NEZÁVISLOST	83%	91%	86%	61%

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnoty tohoto ukazatele vypovídají o tom, jak je obec finančně nezávislá. Ukazatel tak odráží závislost obce na cizích zdrojích. Zcela nezávislá obec nebyla v žádném roce. Nejvyšší finanční nezávislosti dosáhla obec v roce 2012, v tomto roce přijaté transfery činily 1,3 milionu Kč. Poté se přijaté transfery zvyšovaly, tím pádem rostla finanční závislost. V roce 2014 finanční nezávislost klesla oproti roku 2013 o celých 30 %. Přijaté transfery v roce 2014 přesáhly 11 milionů Kč.

Tabulka č. 29: Meziroční růst neinvestičních výdajů obce Příkazy v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Celkové neinvestiční výdaje sledovaného roku	14 446 994 Kč	13 101 265 Kč	14 270 282 Kč	22 334 002 Kč
Celkové neinvestiční výdaje předchozího roku	13 134 159 Kč	14 446 994 Kč	13 101 265 Kč	14 270 282 Kč
MEZIROČNÍ RŮST NEINVESTIČNÍCH VÝDAJŮ	10,00%	-9,31%	8,92%	56,51%

Zdroj: vlastní zpracování

Neinvestiční výdaje ve sledovaných čtyřech letech mají velmi kolísavý charakter. Meziroční rozdíl vždy činí minimálně 18 %, v posledním období dokonce 47,6 %. Tento rapidní nárůst neinvestičních výdajů nastal mezi lety 2013 a 2014. Byl zapříčiněn převodem 9 milionů do rezervního fondu obce.

Tabulka č. 30: Srovnání neinvest. a celkových výdajů obce Příkazy v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Celkové neinvestiční výdaje	14 446 994 Kč	13 101 265 Kč	14 270 282 Kč	22 334 002 Kč
Výdaje celkem	18 554 203 Kč	16 847 787 Kč	17 539 500 Kč	30 738 353 Kč

SROVNÁNÍ NEINVESTIČNÍCH A CELKOVÝCH VÝDAJŮ	78%	78%	81%	73%
---	------------	------------	------------	------------

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky výše lze vyčíst, že neinvestiční výdaje se vždy podílí na celkových výdajích 70-80 %. Na každodenní provoz obce jsou věnovány 2/3 celkových výdajů. Tento údaj je pro takto velkou obec uspokojivý.

Tabulka č. 31: Meziroční růst investičních výdajů obce Příkazy v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Celkové investiční výdaje sledovaného roku	4 107 209 Kč	3 746 523 Kč	3 269 219 Kč	8 404 351 Kč
Celkové investiční výdaje předchozího roku	2 546 154 Kč	4 107 209 Kč	3 746 523 Kč	3 269 219 Kč
MEZIROČNÍ RŮST INVESTIČNÍCH VÝDAJŮ	61%	-9%	-13%	157%

Zdroj: vlastní zpracování

Tento ukazatel prozrazuje, jak se vyvíjely realizované investiční akce v obci měřené investičnímu výdaji. V roce 2011 se investiční výdaje zvýšily o 61 % oproti roku 2010. Důvodem může být skutečnost, že v roce 2010 se úřadu ujal nový starosta, který na rozdíl od svého předchůdce podporoval realizaci dotačních projektů. V roce 2011 bylo v obci realizováno více projektů než v době mezi lety 2000-2010. Nejvyšší nárůst nastal mezi roky 2013 a 2014. Obec investovala v roce 2014 1,5 milionu do zařízení na úpravu zeleně, 5,1 milionu Kč stála rekonstrukce ČOV.

Tabulka č. 32: Srovnání invest. a celkových výdajů obce Příkazy v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Celkové investiční výdaje	4 107 209 Kč	3 746 523 Kč	3 269 219 Kč	8 404 351 Kč
Výdaje celkem	18 554 203 Kč	16 847 787 Kč	17 539 500 Kč	30 738 353 Kč
SROVNÁNÍ INVESTIČNÍCH A CELKOVÝCH VÝDAJŮ	22%	22%	19%	27%

Zdroj: vlastní zpracování

Investiční výdaje se na celkových výdajích podílí 20-30 %. Důvody rozdílu mezi jednotlivými lety jsou popsány u předchozího ukazatele. Nárůst o 27 % procent v roce 2014 byl způsoben realizací rozsáhlého projektu na snížení prašnosti v obci.

Tabulka č. 33: Celkový dluh na obyvatele obce Příkazy v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Celkový dluh na obyvatele	0 Kč	0 Kč	0 Kč	980 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel celkového dluhu na obyvatele je v letech 2011 až 2013 nulový. V roce 2014 přijala obec dlouhodobý úvěr, kterým spolufinancovala dotační projekty. Jednalo se o revitalizaci zeleně, snížení prašnosti v obci a rekonstrukci oken Záloženského domu. Obec je tedy nezávislá ve svém hospodaření. Pokud by nerealizovala projekty pro rozvoj obce, nebyla by obec zadlužena vůbec.

Tabulka č. 34: Ukazatel platební schopnosti obce Příkazy v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Nesplacené závazky celkem	0 Kč	0 Kč	946 925 Kč	4 053 075 Kč
Brutto úspora	1 829 313 Kč	661 850 Kč	2 114 675 Kč	3 022 198 Kč
PLATEBNÍ SCHOPNOST I	0	0	0,45	1,34

Zdroj: vlastní zpracování

Pokud porovnáme nesplacené závazky obce s brutto úsporou, lze vidět, že v letech 2011 a 2012 obec neměla nesplacené závazky, jak bylo již několikrát zmíněno. V dalších dvou letech obec závazky má, ale brutto úspora se zvýšila. Obec je tedy schopna vždy do roku a 4 měsíců své závazky uhradit.

Tabulka č. 35: Ukazatel zadluženosti I obce Příkazy v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Roční splátky dluhu	0 Kč	0 Kč	0 Kč	937 503 Kč
Celkové příjmy	16 276 307 Kč	13 763 115 Kč	17 331 881 Kč	28 471 771 Kč
ZADLUŽENOST I	0%	0%	0%	3%

Zdroj: vlastní zpracování

Zadluženost obce je nízká, ukazatel zadluženosti I říká, že v roce 2014 obec použila na splátky svých dluhů 3 % příjmů. Splátkou v tomto roce uhradila veškeré své dluhy. Ovšem hned přijala další úvěr.

Tabulka č. 36: Ukazatel zadluženosti II obce Příkazy v letech 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Roční splátky dluhu	0 Kč	0 Kč	0 Kč	937 503 Kč
Vlastní příjmy	13 577 720 Kč	12 465 853 Kč	14 980 104 Kč	17 355 021 Kč
ZADLUŽENOST II	0%	0%	0%	5%

Zdroj: vlastní zpracování

Při sledování stejného ukazatele, který roční splátky dluhu porovnává pouze s vlastními příjmy, lze pozorovat, že procento použitých vlastních příjmů je o 2 % vyšší než při porovnání s celkovými příjmy. Obec tedy vykazuje mírnou závislost na přijatých transferech a dotacích.

Obec ve čtyřech sledovaných letech hospodařila se schodkem, dva roky bylo hospodaření přebytkové, v tomto případě se jednalo o roky 2010 a 2015. Ať šlo o schodek či přebytek, byl vždy v maximální výši několika milionů Kč. Z analýzy hospodaření vyplývá, že největšího schodku dosáhla obec v roce, kdy přijaté dotace měly nejmenší podíl na celkových příjmech, konkrétně 9,3 %. Největší podíl přijatých dotací na celkových příjmech nastal v roce 2015, kdy přijaté dotace tvořily 50,4 % celkových příjmů. V tomto roce obec hospodařila s přebytkem 1 349 141,83 Kč. V případě této obce tedy existuje jistá závislost mezi podílem přijatých dotací a výsledkem hospodaření.

Daňové příjmy obce vykazují trvalý mírný nárůst ve sledovaném období. Výrazně je ovlivňuje daň z přidané hodnoty, daň z nemovitostí, kterou může ovlivňovat sama obec, se zvýšila výrazněji pouze v roce 2015. Důvodem může být skutečnost, že obec v tomto roce realizovala nejvíce dotačních projektů, které potřebovala spolufinancovat. Výdajová stránka rozpočtu je značně zatížena provozem ČOV a zejména neustálými výdaji na opravy pozemních komunikací, které jsou v některých místech ve velmi špatném stavu.

Ukazatel dluhové služby je v celém období velmi nízký, což svědčí o tom, že obec je schopna financování svých výdajů. Dlouhodobý úvěr čerpala pouze v letech 2013 a 2014, díky čemuž ukazatel dluhové služby vykazuje několik málo procent. Obec téměř plně samofinancuje své neinvestiční výdaje, které tvoří ve sledovaném období 70 až 80 % celkových výdajů. Obec vykazuje nízkou zadluženost, schodky některých let dokázala krýt ze svých rezervních fondů. Je poměrně finančně nezávislá, ve sledovaných letech se finanční nezávislost pohybuje mezi 60 a 90 %.

4.7. Realizované projekty v Příkazích

Obec Příkazy zpracovává koncepci rozvoje svých místních částí, většinou na čtyřleté období. Jedná se o dokument, který hodnotí své slabé a silné stránky, popisuje příležitosti a ohrožení. V tomto dokumentu lze především nalézt možné konkrétní návrhy rozvoje pro příští období.

V období let 2000 až 2009 obec realizovala pouze tři dotační projekty. Projekty spolufinancované Evropskou unií byly dva, a to veřejné osvětlení vodárny spolufinancované z POV a zřízení Czech Point v roce 2009. Mezi lety 2010 a 2015 bylo realizováno 29 projektů, z nich bylo 14 investičních. Zbylé dotace získala obec na různá školení, ošetření či výsadbu zeleně. Z těchto 29 projektů bylo z EU spolufinancováno 11. V této kapitole budou popsány a hodnoceny dva největší investiční projekty, které byly spolufinancovány z Evropských strukturálních a investičních fondů.

Výstavba bezbariérových chodníků v obci Příkazy

V roce 2015 byly v obci zbudovány bezbariérové chodníky. Zadavatelem projektu byla obec Příkazy, pověřenou osobou byl starosta obce. Realizací tohoto projektu došlo ke zbudování bezbariérových chodníků na jižním okraji obce. Chodníky vznikly na místě, kde žádné chodníky dříve nebyly. Jedná se o místo, kde jsou zastávky autobusu v obou směrech a také vlakové nádraží. Cílem projektu tedy bylo zvýšit bezpečnost pěších, především těch, kteří cestují z obce nebo do obce prostředky hromadné dopravy, i obyvatel a návštěvníků obce se sníženou mobilitou. V rámci projektu bylo vystavěno 447 metrů bezbariérových chodníků.

Projekt byl realizován v období od července do listopadu 2015. Celkové náklady projektu činily 3 976 520 Kč. Obec získala dotaci z OP Doprava ve výši 2 391 416 Kč, což je rovno 60 % celkových nákladů. Zbytek poskytla na realizaci projektu obec ze svého rozpočtu.

Obrázek č. 4: Nákres vybudování nových bezbariérových chodníků v Litovli

Zdroj: Projektová dokumentace k realizaci projektu vybudování bezbariérových chodníků

Revitalizace zeleně obce Příkazy

Realizovaným projektem s největší finanční alokací v posledních letech byla revitalizace zeleně v obci Příkazy. Zadavatelem projektu byla obec Příkazy, zodpovědnou osobou opět určen starosta obce. V rámci projektu byly vysazeny nové rostliny na návsi i v bočních ulicích obce. Cílem projektu bylo zlepšení veřejného prostranství obce a znovunavrácení ovocných dřevin na historickou návěs obce. V dřívějších letech si obec nemohla dovolit ze svého rozpočtu investovat do této oblasti, výsadbu před svými domy na obecním pozemku vzali do rukou sami obyvatelé, následkem byla nesourodost výsadby, volba nevhodných rostlin. Realizací projektu došlo k výsadbě 100 kusů ovocných dřevin, 95 kusů alejových stromů, téměř 6000 kontejnerových keřů a téměř 10 tisíc m² plochy bylo založeno novým trávníkem.

Projekt byl realizován v období od května 2014 do června 2015. Obec získala 2 dotace na tento projekt. První z nich byla v roce 2014 ve výši 74 169 Kč a druhá v roce 2015 ve výši 2 925 840 Kč. Dotace obec přijala z OP Životní prostředí. Celkové náklady činily 3 723 410 Kč. Souhrnné dotace tedy činily 80 % celkových nákladů.

Obrázek č. 5: Návrh realizace revitalizace zeleně v Příkazích

Zdroj: Návrh realizace zeleně Příkazy, autor: Ing. Erik Hindoš

4.8. Dotazníkové šetření (Příkazy)

Tato kapitola diplomové práce obsahuje představení a vyhodnocení dotazníkového šetření, které proběhlo mezi občany obce Příkazy a bylo zaměřeno na život obyvatel v obci, na jejich vnímání realizovaných projektů, na využívání dotací obcí, byl jim také dán prostor pro vyjádření ohledně budoucího rozvoje obce. Jednalo se o téměř identický dotazník jako pro obyvatele Litovle. Dotazníků bylo rozdáno celkem 80, návratnost byla 76,25 %. Dotazníkového šetření se tedy účastnilo 61 respondentů. Celý dotazník je umístěn v příloze č. 5.

4.8.1. Struktura dotazníku

Dotazník měl shodnou strukturu jako dotazník pro obyvatele Litovle, z důvodu jiné podoby dotazníku byly dvě otázky sloučeny v jednu, tento dotazník má tedy 18 otázek. Jedna původně uzavřená otázka byla změněna na polouzavřenou a u možnosti ano bylo místo pro vlastní odpověď. Z důvodu téměř identického dotazníku jako pro obyvatele Litovle již pro tento dotazník nebyl proveden pretest.

4.8.2. Výběr respondentů

Jediným kritériem pro výběr respondentů bylo bydliště v obci Příkazy. Dotazník měl fyzickou podobu, byl předložen účastníkům zasedání zastupitelstva, členům různých skupin obyvatel, kteří se pravidelně schází a účastníkům kulturních akcí v obci. Starosta

obce nabídl pro účely této práce možnost vložení dotazníku do obecních novin, ale zároveň upozornil, že jejich zkušeností s touto formou je velmi nízká návratnost. Z tohoto důvodu autorka raději volila přímé předložení jednotlivým obyvatelům.

4.8.3. Vyhodnocení jednotlivých otázek

Vyhodnocení jednotlivých otázek dotazníku je představeno ve stejném pořadí jako v kapitole 4.5.

Mezi respondenty bylo téměř vyrovnané zastoupení mužů a žen. Z celkového počtu respondentů bylo 31 žen a 30 mužů. Toto rozdělení přináší genderově vyrovnaný pohled na tuto problematiku, což autorka hodnotí v rámci výzkumu pozitivně.

Graf č. 21: Věkové složení respondentů

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Poměrně vyrovnané je i rozdělení respondentů z hlediska věkového složení. Nejpočetnější skupinou respondentů jsou osoby ve věku 50 až 60 let, kterých bylo 16. Jen o jednu osobu méně má věková skupina 40 až 50 let. Početné zastoupení má i věková kategorie nad 60 let. Skupinu ve věku do 40 let reprezentuje 16 osob, z nich právě jedna je ve věku do 20 let. Lze konstatovat, že 77 % respondentů je v produktivním věku. Ve srovnání se šetřením v Litovli je vzorek obyvatelstva v Příkazech vyššího věku.

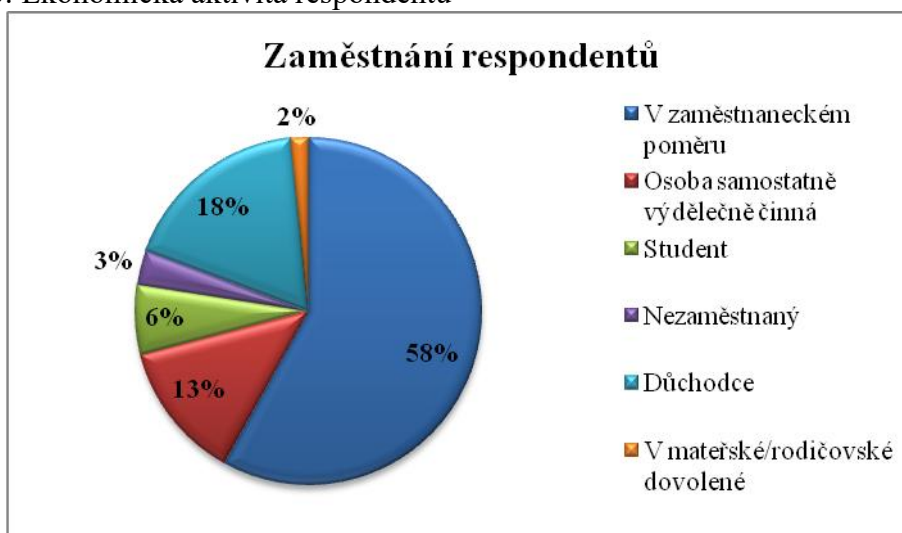
Graf č. 22: Nejvyšší dosažené vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Rozdělení respondentů z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů je znázorněno na grafu výše. Téměř stejné zastoupení mají skupiny vysokoškolsky vzdělaných, středoškolsky vzdělaných a obyvatel, kteří absolvovali odborné učiliště s výučním listem, těch je ve vzorku nejvíce, konkrétně 20. Mezi respondenty je pouze jedna osoba se základním vzděláním, je to ta osoba, která je ve věku do 20 let, tudíž je možno uvést, že mezi respondenty je nejnižší dosažené vzdělání odborné s výučním listem. Ve srovnání se šetřením v Litovli mají respondenti celkově nižší dosažené vzdělání.

Graf č. 23: Ekonomická aktivita respondentů

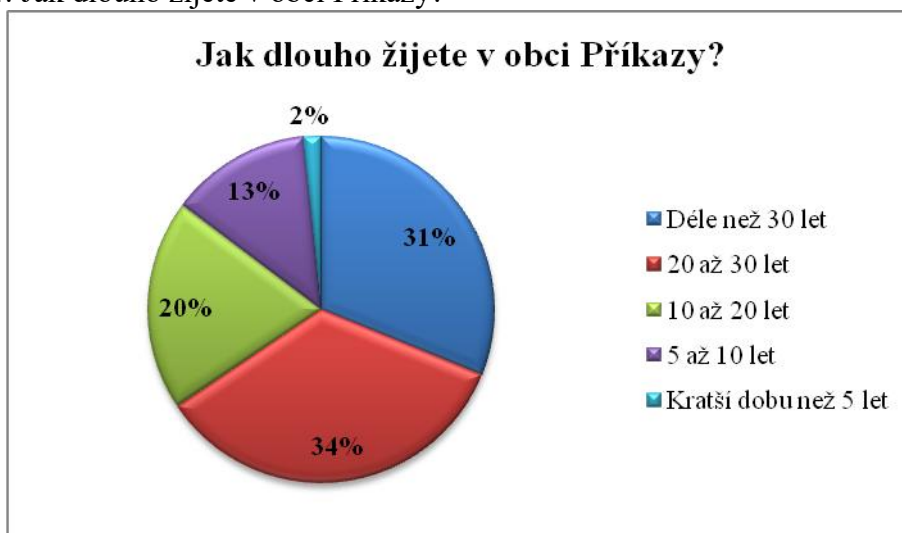
Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Rozdělení respondentů dle jejich ekonomické aktivity ukazuje graf výše. V zaměstnaneckém poměru je 58 % dotázaných, jeden z nich uvedl, že současně pracuje

jako OSVČ. Jelikož se šetření účastnilo velké zastoupení osob starších 60 let, dá se očekávat, že velká část z nich bude již ekonomicky neaktivní, 11 ze 14 osob ve věkové skupině nad 60 let je již v důchodu. Šetření se také účastnilo 7 osob samostatně výdělečně činných, 4 studenti, dvě nezaměstnané osoby a jeden rodič na mateřské nebo rodičovské dovolené. Z celkového počtu respondentů patří mezi ekonomicky aktivní 70,5 % osob.

Otázka č. 1: Jak dlouho žijete v obci Příkazy?

Graf č. 24: Jak dlouho žijete v obci Příkazy?

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Dotazník začínal otázkou, která měla zmapovat délku trvalého pobytu respondentů v obci. Oproti Litovli je zde méně obyvatel žijících na území obce déle než 30 let, jedná se o 31 % respondentů. Pokud je porovnáván počet osob žijících zde déle než 10 let, má i tato skupina v Příkazích menší zastoupení, jedná se o 85 %, v Litovli tato skupina tvoří 93 %. Pouze jedna osoba uvedla, že v obci žije kratší dobu než 5 let. Autorka hodnotí i v tomto dotazníku výsledek této otázky pozitivně, dá se očekávat, že respondenti svou obec dobře znají a jejich hodnocení bude kvalitní.

Otázka č. 2: Zajímá Vás, jak obec nakládá se svými finančními prostředky?

Graf č. 25: Zajímá Vás, jak obec nakládá se svými finančními prostředky?

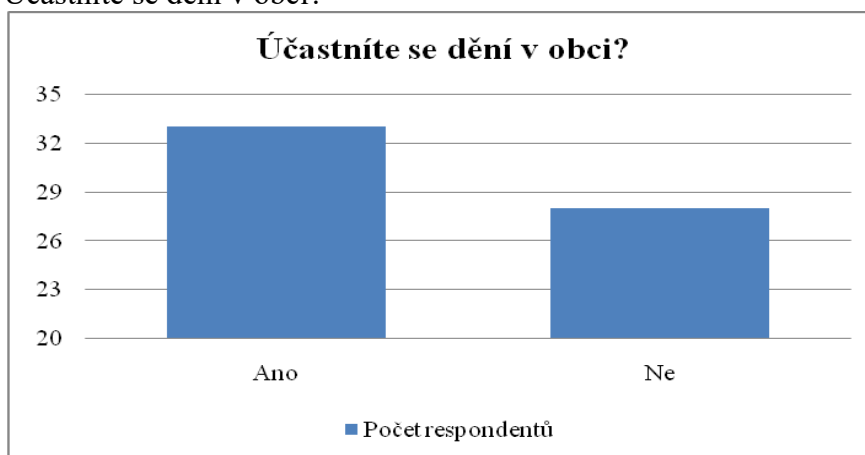

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Dle odpovědí na otázku druhou lze usoudit, že obyvatele obce zajímá, jak vedení obce nakládá se svěřenými finančními prostředky. Jen 7 z 61 respondentů uvedlo, že je způsob hospodaření obce nezajímá. Všechny respondenty, kteří žijí v obci déle než 20 let, hospodaření obce zajímá. Nezájem o hospodaření obce vyjádřili pouze obyvatelé žijící v obci kratší dobu než 20 let. Zájem o obecní hospodaření je ve sledovaných vzorcích mírně vyšší v Litovli, kde se o hospodaření obce zajímá 95 % obyvatel, v Příkazích je to 89 %, ale stále lze říci, že se jedná o vysoký zájem. Lze sledovat jistou korelaci mezi zájmem o hospodaření obce a ekonomickou aktivitou, všichni lidé v zaměstnaneckém poměru uvedli, že se o toto téma zajímají.

Otázka č. 3: Účastníte se dění v obci?

Graf č. 26: Účastníte se dění v obci?

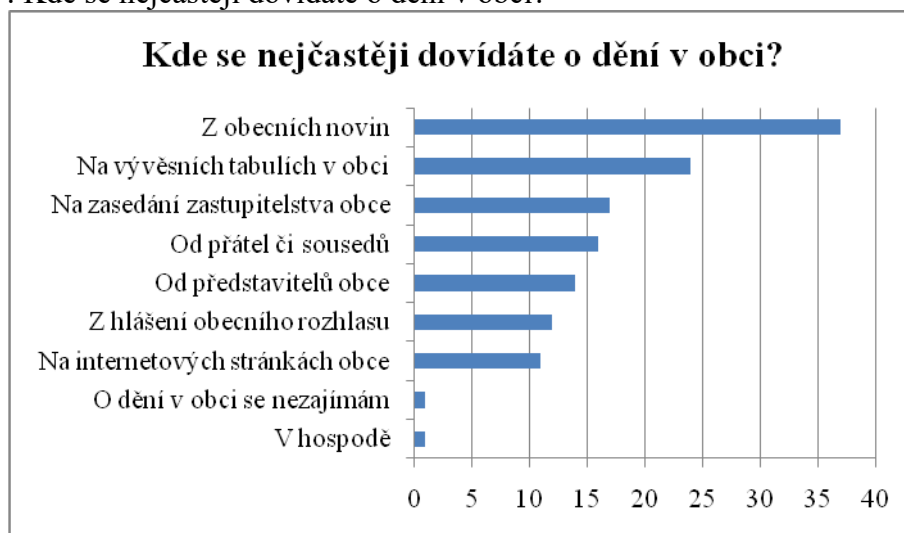
Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Třetí otázka byla z důvodu jiné formy dotazníku než elektronické formy rovnou sloučena s otázkou 4, která je v dotazníku pro obyvatele Litovle samostatně. Stejně jako v případě Litovle se respondenti touto otázkou rozdělili na dvě podobně velké skupiny, mírnou převahu o 5 respondentů měla skupina, která uvedla, že se aktivně účastní dění v obci Příkazy. Nejvýznamnější podíl ve skupině respondentů, kteří se dění v obci neúčastní, má věková skupina do 30 let. Všichni respondenti v této skupině označili odpověď ne.

V případě, že respondenti uvedli, že se účastní aktivit v obci, měli uvést i způsob jejich účasti. Dotazník vyplnilo 12 zastupitelů obce, což zcela jistě ovlivnilo výsledky některých otázek, u některých otázek byl vliv pozitivní, u jiných negativní, konkrétně uvedeno u jednotlivých otázek. Sedm respondentů vypovědělo, že jejich aktivní účast spočívá v pořádání nebo organizaci kulturních a sportovních akcí v obci. Z dalších aktivit je možné uvést úklid kapličky, členství v seniorsklubu, dodávání výpěstků na podzimní výstavu či účast na zasedání zastupitelstva.

Otázka č. 4: Kde se nejčastěji dovídáte o dění v obci?

Graf č. 27: Kde se nejčastěji dovídáte o dění v obci?

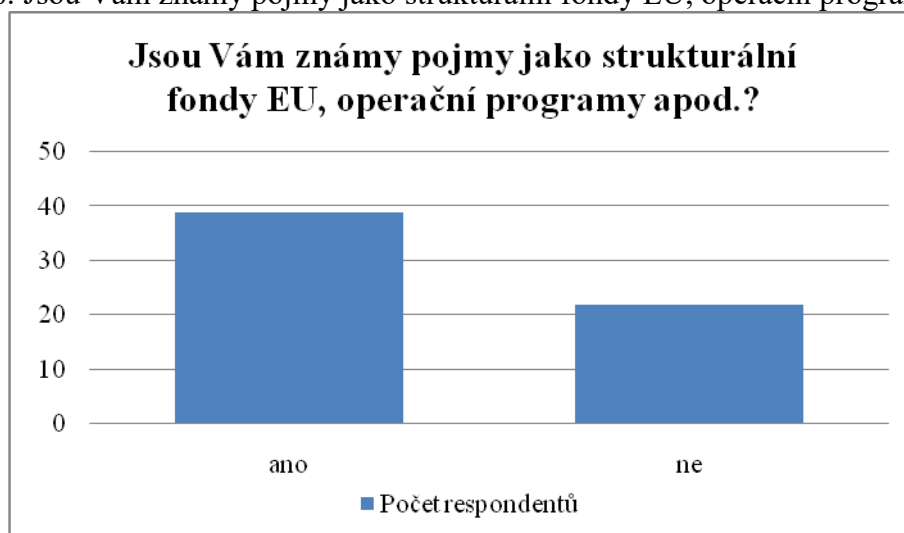
Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Z obecních novin, které vychází jednou měsíčně, čerpá informace největší množství respondentů, jedná se o 61 % dotázaných. Téměř polovina respondentů se dovídá o obecním dění na vývěsních tabulích v obci. Sedmnáct respondentů označilo možnost na zasedání zastupitelstva obce, což je ovlivněno skutečností, že dotazník vyplnilo několik zastupitelů obce. Při odečtu počtu zastupitelů tuto možnost označilo 5 jiných osob, takže

tento zdroj informací lze hodnotit jako spíše nevýznamný. Také téměř třetina respondentů se informace dovídá od přátel či sousedů. Za zdroj informací označilo jen 11 osob internetové stránky obce, především se jedná o osoby ve věku do 50 let. Stránky jsou podrobné a aktuální, jejich nižší využívanost je způsobena věkovým složením obyvatelstva. Autorka zařadila do výsledků jako možnost dodatečně dopsanou jednu variantu v hospodě, kterou jeden z respondentů dopsal do dotazníku. Na venkově často bývá tato možnost významným zdrojem informací. Z hlášení obecního rozhlasu se informace dovídají výhradně obyvatelé starší 40 let. Důvodem je skutečnost, že toto médium je spíše tradiční, proto jej využívají spíše starší obyvatelé, kteří jsou na něj zvyklí z minulosti, kdy zdrojů informací bylo podstatně méně než dnes.

Otázka č. 5: Jsou Vám známy pojmy jako strukturální fondy EU, operační programy apod.?

Graf č. 28: Jsou Vám známy pojmy jako strukturální fondy EU, operační programy aj.?

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Pátá otázka směřovala ke zjištění, zda obyvatelé Příkaz někdy slyšeli o pojmech, které souvisí s dotacemi. Poměr odpovědí je vyrovnanější než mezi respondenty Litovle, kde tyto pojmy neslyšelo jen 21 % respondentů. Mezi respondenty z Příkaz je těchto osob 36 %. Uvedené procento neznalosti těchto pojmů je sníženo počtem dotázaných zastupitelů obce, kteří tyto pojmy znají lépe. Všichni respondenti, kteří pojmy neznají, mají nižší vzdělání než vysokoškolské. Důvodem tohoto rozdílu mezi obcemi je věkově starší obyvatelstvo s nižším dosaženým vzděláním než v Litovli.

Otázka č. 6: Znáte název některého programu či instituce, ze kterých obec získala finanční prostředky na některý ze svých realizovaných projektů?

Graf č. 29: Znáte název některého programu či instituce, ze kterých obec získala finanční prostředky na některý ze svých realizovaných projektů?

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Respondenti prokázali znalost 17 institucí, programů či fondů, ze kterých obec nebo její obyvatelé čerpají dotace. Z 15 uvedených navíc obec opravdu čerpala dotace. Přímou nečerpala dotace skrze MAS Moravská cesta, je ovšem jejím členem a o dotace žádají podnikatelé a NNO v obci. Přímou také obec nečerpala dotace pro projekty z ROP Střední Morava. Téměř dvě třetiny respondentů, kteří uvedli, že znají název instituce či programu pro čerpání dotací, byly ve věku nad 50 let. Z tohoto hlediska lze konstatovat, že o financování projektů se zajímá především starší část populace vybrané obce.

Otázka č. 7: Oznámkujte, prosím, následující realizované projekty podle toho, jak se Vám zdají smysluplné a užitečné.

V sedmé otázce měli respondenti zhodnotit realizované projekty v období 2011 až 2015. Hodnocení se týkalo 19 projektů, hodnocení provedl každý respondent na škále 1 až

5 (1 – nejlepší, 5 – nejhorší). V následujícím grafu jsou představeny projekty s jejich průměrným hodnocením.

Graf č. 30: Hodnocení realizovaných projektů

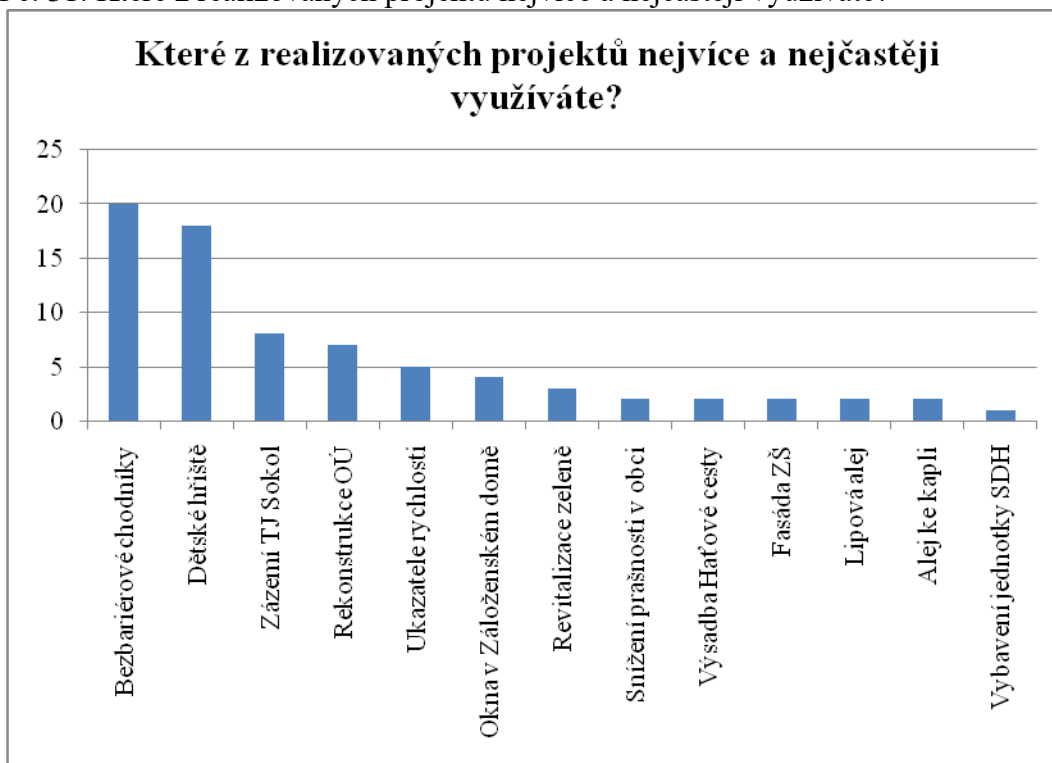
Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Nejlépe hodnoceným projektem podle respondentů je oprava fasády ZŠ s průměrným hodnocením 1,22. Tento projekt, který vybraný vzorek obyvatel považuje za nejlepší, byl spolufinancován z Programu obnovy venkova, který podle předchozí otázky znají jen 2 respondenti. S průměrnou známkou 1,38 se na druhém místě umístila výstavba bezbariérových chodníků v obci, která byla realizována v roce 2015. Horší známku než 1 tomuto projektu přisoudili ve většině obyvatelé mladší 30 let, právě touto skupinou mladých respondentů je tento projekt využíván a tedy kladně hodnocen nejméně. Do průměrného hodnocení 1,5 se dostaly ještě další 4 projekty. Všechny ostatní projekty mají hodnocení do známky 2. Obyvatelé Příkazy tedy hodnotí projekty obce lépe než obyvatelé Litovle, v jejich hodnocení 15 z 18 projektů získalo průměrné hodnocení překračující hodnotu 2.

Otázka č. 8: Které z výše uvedených projektů nejvíce a nejčastěji využíváte?

Následující graf zobrazuje výsledky osmé otázky, které popisují, které projekty respondenti nejvíce využívají.

Graf č. 31: Které z realizovaných projektů nejvíce a nejčastěji využíváte?

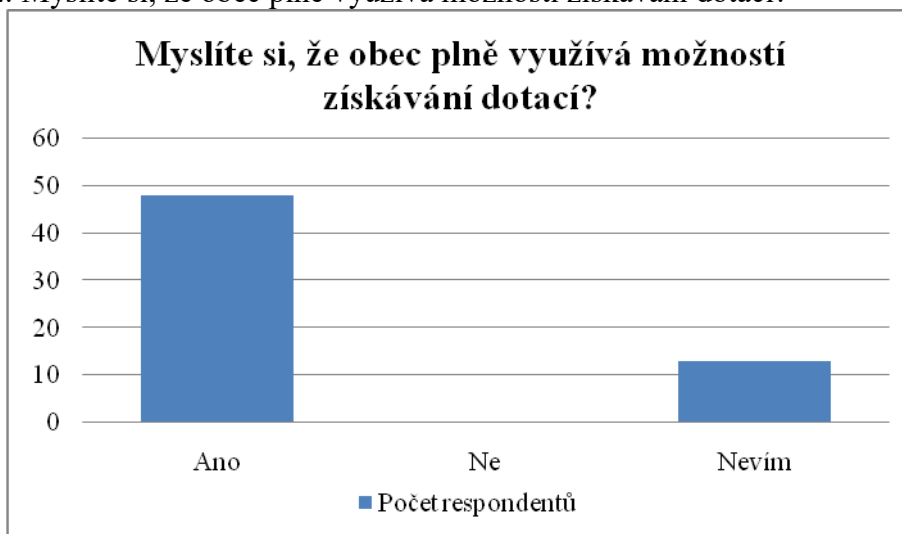

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Z šetření vyplývá, že nejvíce využívaným investičním projektem jsou bezbariérové chodníky, které nejvíce a nejčastěji využívají lidé starší 50 let, což potvrzuje stejné tvrzení z hodnocení předchozí otázky. I vzhledem k věkovému složení respondentů množství z nich uvedlo jako nejvyužívanější projekt výstavby dětského hřiště, velký podíl těchto respondentů je ve věku 40 až 60 let, tato skupina osob nejčastěji navštěvuje dětské hřiště se svými vnuky. Z 19 realizovaných projektů respondenti hojněji využívají 13 projektů.

Otázka č. 9: Myslíte si, že obec plně využívá možností získávání dotací?

Graf č. 32: Myslíte si, že obec plně využívá možností získávání dotací?

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

V deváté otázce se mezi respondenty neobjevil žádný, který by si myslel, že obec plně nevyužívá možností získávání dotací. Téměř 80 % dotázaných si myslí, že vedení obce tuto možnost plně využívá. Mezi respondenty, kteří neví, zda obec tato možnost plně využívá, patří především lidé ekonomicky neaktivní. Vzhledem k tomu, že velká část respondentů žije v obci déle než 10 let, je patrné, že zaregistrovala rozdíl v počtu realizovaných dotačních projektů v posledních 6 letech a v období předchozím. V letech 2000 až 2009 obec realizovala tři dotační projekty a v letech 2010 až 2015 bylo realizováno 28 dotačních projektů.

Otázka č. 10: Které z realizovaných projektů měly podle Vás největší přínos?

Desátá otázka byla otázkou otevřenou, ve které respondenti měli určit projekt, který podle nich měl největší přínos. Bylo možno označit i více projektů. V následujícím grafu jsou uvedeny pouze ty projekty, které byly uvedeny alespoň dvakrát.

Graf č. 33: Které z realizovaných projektů měly podle Vás největší přínos?

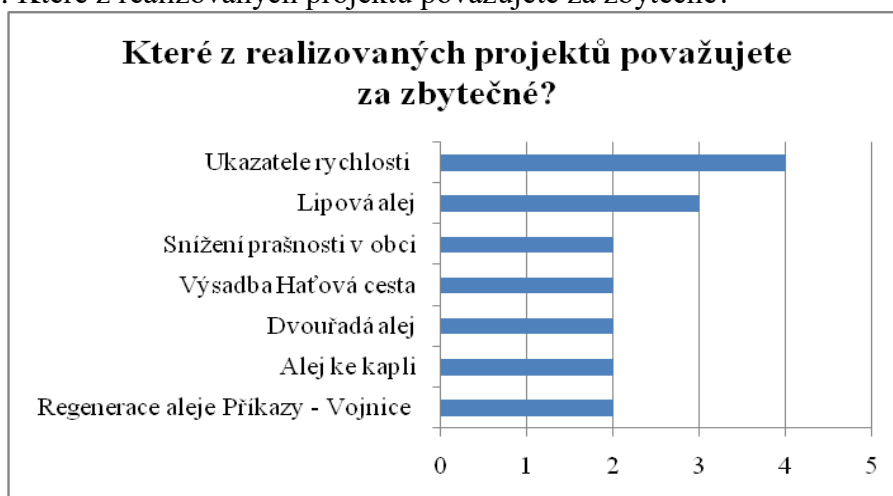

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Dle názoru respondentů je nejpřínosnějším projektem výstavba bezbariérových chodníků, tento projekt také respondenti jako nejvyužívanější a dostal druhé nejlepší hodnocení v rámci sedmé otázky dotazníku. Také 15 respondentů označilo jako přínosný projekt revitalizaci zeleně v obci. Tento projekt přitom získal průměrné hodnocení 1,81 a umístil se přibližně v polovině hodnocených projektů. Nejlépe hodnocenou opravu fasády ZŠ označilo jako nejvíce přínosnou jen 9 respondentů. Jak již bylo zmíněno výše, lze sledovat poměrně vysokou korelaci mezi věkem a hodnocením projektů dle přínosnosti. Bezbariérové chodníky hodnotí jako nejpřínosnější především obyvatelé nad 50 let. Projekt revitalizace zeleně naopak hodnotí jako přínosný především obyvatelé obce do 40 let.

Otázka č. 11: Které z realizovaných projektů považujete za zbytečné?

Graf č. 34: Které z realizovaných projektů považujete za zbytečné?

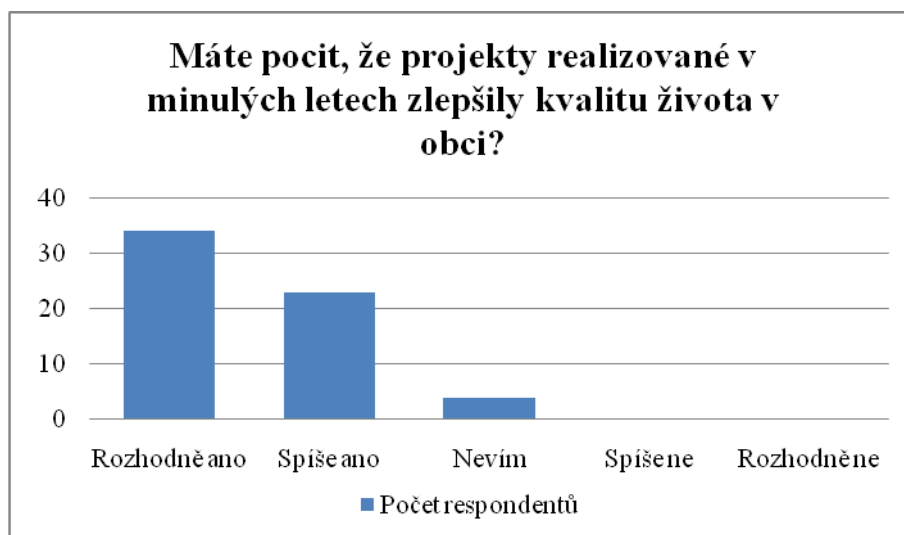

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

V otázce číslo 11 pouze třetina respondentů uvedla některý projekt jako zbytečný. Zbylé dvě třetiny uvedly, že žádný z projektů za zbytečný nepovažují. Celkově tedy lze vyhodnotit, že dotázaní obyvatelé hodnotí téměř všechny projekty jako přínosné. Pro nejvíce zbytečný projekt, kterým respondenti určili ukazatele rychlosti, hlasovali pouze 4 respondenti. Projekt obnovy lipové aleje získal 3 negativní hodnocení, dále bylo označeno 9 projektů jako zbytečných, vždy však pro ně hlasoval jen jeden nebo dva respondenti.

Otázka č. 12: Máte pocit, že projekty realizované v minulých letech zlepšily kvalitu života v obci?

Graf č. 35: Máte pocit, že projekty realizované v minulých letech zlepšily kvalitu života v obci?

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Dvanáctá otázka směřovala ke zjištění, zda obyvatelé považují realizované dotační projekty za aktivity, které zvýšily kvalitu života v obci. Pouze 4 respondenti nemají v této otázce zcela jasno. Velmi pozitivní je to, že 93 % respondentů si myslí, že realizované projekty zvýšily kvalitu života v jejich obci, 34 je o tom rozhodně přesvědčeno a zbytek označil možnost spíše ano. Rozhodné přesvědčení projevili především vysokoškolsky vzdělaní respondenti, respondenti s nižším vzděláním byli méně přesvědčení o zlepšení kvality života v obci díky realizovaným projektům.

Otázka č. 13: Do jakých oblastí by měla obec v budoucnu investovat?

Graf č. 36: Do jakých oblastí by měla obec v budoucnu investovat?

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Stejně jako v šetření v Litovli i v Příkazích respondenti označili jako nejvíce potřebnou oblast pro investice oblast dopravní infrastruktury. Velká část komunikací teprve čeká na opravu, některé z nich jsou i uvedeny v koncepci rozvoje obce pro budoucí období. Na druhém místě určili oblast technické infrastruktury, důvodem je absence napojení místní části Hynkov na kanalizaci a ČOV. První tři oblasti jsou hodnoceny napříč všemi skupinami. Odlišnosti lze spatřit mezi věkovými skupinami v některých oblastech. Starší část respondentů si myslí, že by bylo vhodné investovat do renovací obecních budov a zlepšení veřejného prostranství. Mladší část respondentů považuje za vhodnou oblast pro investice ochranu životního prostředí. Koncept ochrany životního prostředí a trvalé udržitelnosti se prosazuje především v posledních letech a ovlivní budoucí generace, nejspíš proto tedy do této oblasti chtějí investovat mladí lidé.

Otázka č. 14: Nachází se v obci Příkazy něco konkrétního, do čeho by bylo dobré investovat, nebo co by bylo dobré vybudovat?

Také obyvatelé Příkaz dostali možnost vyjádřit se k předchozí otázce konkrétněji a navrhnout konkrétní investici, která by podle nich byla přínosná. Respondenti v dotazníku uvedli celkem 22 návrhů. Polovina návrhů se vyskytla minimálně dvakrát, jejich přehled je v následující tabulce.

Tabulka č. 37: Návrhy respondentů na investiční záměry v obci Příkazy

Dopravní obchvat části obce	9
Víceúčelové hřiště	5
Kanalizace a ČOV na Hynkově	5
Oprava krajské cesty + chodníky	3
Nové dopravní cesty a chodníky na Hynkově	3
Cyklostezka Příkazy – Skrbeň	2
Dětské hřiště u školky	2
Volnočasové aktivity pro mládež	2
Dům s pečovatelskou službou	2
Oprava Záloženského domu	2
Vybavení sportovního areálu	2

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření autorky

Nejčastěji se opakující možností konkrétní investice byla výstavba obchvatu obce. Pro tak malou obec se to může zdát zbytečné, respondenti však tímto naráží na problém, který způsobuje přejezd těžké techniky přes celou obec. Obcí totiž často projíždí stroje z nedalekého zemědělského družstva, které jezdí do střediska přes celou obec. Pět respondentů se shodlo na potřebě víceúčelové sportoviště v obci, tato možnost koresponduje s třetí nejvíce investičně potřebnou oblastí z otázky 13. Stejně tak 5 respondentů uvedlo kanalizaci a ČOV pro místní část Hynkov, jak bylo uvedeno výše.

4.8.4. Vyhodnocení dotazníkového šetření

Z dotazníkového šetření v obci vyplývá, že zájem obyvatel o to, jak obec hospodaří se svými finančními prostředky, je velký. Především se zajímají lidé v zaměstnaneckém poměru a obyvatelé žijící na území obce déle než 20 let, což může svědčit o vztahu obyvatel k obci. Větší polovina respondentů se účastní aktivit v obci, především se jedná o organizaci nebo účast na kulturních nebo sportovních akcích. Nejméně aktivní skupinou obyvatel v obci jsou mladí lidé do 30 let. Informace o aktivitách obce a v obci získávají obyvatelé dle dotázaných nejvíce z obecních novin, případně z informačních tabulí. Poměrně málo jsou využívány internetové stránky obce, je to ovlivněno především stářím obyvatelstva obce.

Pojmy, které souvisí s dotační politikou a dotacemi, znají jen 2/3 respondentů, znalost pojmů je ovlivněna starším a méně vzdělaným obyvatelstvem. Poměr těch, kteří pojmy znají, zvyšuje vyšší počet zastupitelů obce, kteří dotazník vyplnili. Mezi institucemi a programy, ze kterých obec čerpala finanční prostředky, se nejčastěji vyskytoval

Olomoucký kraj. Z tohoto zdroje obec čerpala prostředky celkem pro 6 projektů. Jednalo se o menší projekty, především spojené s vybavením SDH Příkazy. Z tohoto vyplývá, že obyvatelé nejsou seznámeni pouze se zdroji pro velké dotační projekty, ale jsou si vědomi všech. Na druhém místě respondenti uváděli MŽP, prostřednictvím této instituce obec čerpala finanční prostředky pro největší počet projektů (7). Všechny tyto projekty souvisely se zlepšením veřejného prostranství, především šlo o výsadbu nové zeleně v obci. Mezi tři nejlépe hodnocené projekty se zařadily ty, které spolufinancovalo MK ČR, i zde respondenti prokázali znalost zdroje finančních prostředků. Nejlepšího hodnocení téměř ve všech kategoriích dosáhl projekt výstavby bezbariérových chodníků. Důvodem je skutečnost, že v obci žije velký počet starších osob, které realizaci tohoto projektu velmi uvítaly. Z šetření vyplývá, že vybraný vzorek obyvatel pozitivně vnímá většinu realizovaných projektů, jen málo z nich bylo označeno za zbytečné. Obyvatelé vnímají všechny realizované projekty, s větším významem pro obec, i ty s menším významem. Pozitivní vliv na kvalitu života všichni dotázaní potvrzují, jen pár z nich nedokázalo na tuto otázku odpovědět. Vypovídající je ovšem skutečnost, že nikdo z dotázaných si nemyslí, že projekty nemají kladný vliv na kvalitu života.

4.9. Komparace výsledků analýz hospodaření

Z analýzy hospodaření obcí vyplývá, že existuje příčinný vztah mezi podílem přijatých dotací na celkových příjmech a výsledkem hospodaření. U každé z obcí se ovšem tato závislost projevila mírně odlišně. V případě analýzy hospodaření Litovle bylo zjištěno, že čím vyšší je podíl přijatých dotací na celkových příjmech, tím vyššího salda obec dosahuje. Z analýzy hospodaření Příkaz vyplývá, že čím vyšší je podíl přijatých dotací na celkových příjmech, tím lépe obec hospodaří, resp. pokud byl podíl malý, hospodařila obec se schodkem a v případě vyššího podílu hospodařila obec s přebytkem. Touto komparací bylo zjištěno, že přijaté dotace značně ovlivňují finanční hospodaření obce. Nebyla zjištěna závislost mezi vlivem přijatých dotací na hospodaření a velikostí obce.

Dále bylo na základě analýzy hospodaření jednotlivých obcí zjištěno, že výdajová strana rozpočtu je více zatížena běžnými výdaji v menší ze zkoumaných obcí. Nelze předpokládat, že větší podíl běžných výdajů je způsoben realizací menšího počtu dotačních projektů. V analyzovaných obcích byl v letech 2010-2015 realizován téměř stejný počet dotačních projektů (v Litovli 31, v Příkazích 29). Velký rozdíl lze ale sledovat v souhrnné

výši přijatých dotací v tomto období. Město Litovel realizovalo dotační projekty, na které v souhrnu získalo finanční prostředky ve výši 573 milionů Kč. Příkazy v rámci zmíněných 29 dotačních projektů získaly z externích zdrojů souhrnnou částku 12,4 milionů Kč. Využití externích zdrojů zkoumanými obcemi se liší jen minimálně, dotační projekty v Příkazích jsou ovšem častěji realizovány s příspěvkem ze státních dotací, jedná se především o menší projekty.

Finanční ukazatel zadluženosti je u zkoumaných obcí odlišný. Větší obec je více zadlužena, zadlužení je způsobeno nutností spolufinancovat realizované dotační projekty. Finanční nezávislost se pohybuje kolem 50 %. Příkazy z hodnocení vychází o něco lépe, zadluženost této obce stoupla v posledních několika letech, kdy byly realizovány finančně náročnější projekty. V tomto období je finanční nezávislost kolem 60 %, v dřívějších letech dosáhla obec finanční nezávislosti až 90 %. Nejvýznamnějším rozdílným dopadem přijatých dotací na hospodaření vybraných obcí je souhrnná výše těchto dotací, která ovlivňuje výsledek hospodaření těchto územních celků, jejich finanční nezávislost a další ukazatele.

4.10. Komparace výsledků dotazníkových šetření

Z dotazníkového šetření vyplývá, že v obou obcích se lidé zajímají o hospodaření obce, zájem vyjádřil větší podíl obyvatel Příkaz, což bylo do jisté míry ovlivněno vyšším počtem zastupitelů mezi respondenty. I přesto je potvrzena domněnka o tom, že lidé v menších obcích se o finanční hospodaření obce zajímají víc než ve větších obcích, může to být způsobeno větší sounáležitostí obyvatel s místem jejich bydliště. Tomuto závěru napovídá i skutečnost, že v menší obci je hojnější účast obyvatel na zasedání zastupitelstva. Co se týká znalosti pojmů, které souvisí s dotačními projekty, větší znalost projevil vybraný vzorek obyvatel Litovle. Tento výsledek je přisuzován mladšímu a vzdělanějšímu obyvatelstvu obce a také tomu, že Litovel čerpala dotace z většího množství různých externích zdrojů než Příkazy. Znalost konkrétních programů či institucí, které jsou poskytovateli externích zdrojů, je vysoká v obou sledovaných obcích. Obyvatelé Příkaz ovšem znají, na rozdíl od obyvatel Litovle, poskytovatele finančních prostředků i pro ty nejmenší projekty, v tomto případě se jedná o Olomoucký kraj.

Obyvatelé menší ze zkoumaných obcí vnímají a kladně hodnotí i projekty malého rozsahu a „měkké“ projekty. Pozitivního hodnocení se v menší obci dostalo i projektům,

kteře nemají přímý vliv na kvalitu života obyvatel, zatímco ve většii obci obyvatelé kladně hodnotili především projekty, které kvalitu života ovlivňují přímo a jejich užívání obyvateli je téměř každodenní. Dopad realizovaných dotačních projektů na kvalitu života obyvatel je v obou obcích hodnocen spíše kladně, v Příkazích dokonce nebyl jediný hlas, který by uvažoval negativní dopad realizovaných projektů na kvalitu života v obci.

5 Závěr

Cílem této práce bylo určit, zda dostupnost a využívání externích zdrojů financí mají vliv na rozvoj obce a také jaké faktory hrají v úspěšnosti využívání těchto zdrojů roli. Dále měly výsledky práce přinést odpověď na to, jak využívání těchto zdrojů ovlivňuje hospodaření obce a zda využívání externích finančních zdrojů vede ke zvýšení kvality života ve sledovaných obcích.

V praktické části práce byla provedena analýza hospodaření jednotlivých obcí, analýza vybraných významných projektů. Mezi obyvateli vybraných obcí bylo provedeno dotazníkové šetření, které mělo zjistit, jak obyvatelé obce vnímají a hodnotí realizované projekty, jak tyto projekty podle nich přispívají ke zvýšení kvality života a také jaká je jejich znalost problematiky dotačních projektů.

Z provedených analýz a dotazníkových šetření je možno konstatovat, že externí zdroje financí mají velký vliv na rozvoj obcí. Většina investičních akcí je financována právě z externích zdrojů, ještě více to platí u větších obcí. Dostupnost a využívání těchto zdrojů nezáleží na velikosti obce, komparované obce realizovaly téměř shodný počet dotačních projektů. Velký rozdíl byl ovšem analyzován ve finanční alokaci jednotlivých projektů. Třikrát větší obec získala při téměř shodném počtu projektů skoro padesátkrát více finančních prostředků na dotační projekty. Větší obec má jistě více potřeb, které se snaží uspokojovat realizací projektů. Také schopnost obcí žádat dotace, a využívat je ke svému rozvoji, je ovlivněno tím, kdo zrovna stojí ve vedení obce. Důvodem je jeden z negativních dopadů, které vyplývají z komparace vybraných obcí, a to že větší ze zkoumaných obcí realizuje množství projektů, které nemají přímý dopad na kvalitu života obyvatel. Z dotazníkového šetření se zdá, že obec realizací svých projektů nereaguje vždy na potřeby obce tak, jak je vnímají místní obyvatelé. Často vedení obce podřizuje výběr dotačních projektů, které mají reagovat na stanovené potřeby obce, aktuální dostupnosti dotačních zdrojů. Dalším negativním dopadem využívání externích zdrojů je rostoucí zvyklost obcí

realizovat projekty pro rozvoj z cizích zdrojů, investice do kvality života v obci a rozvoje obce nechtějí a většinou ani nemohou realizovat pouze z vlastních zdrojů.

Jedním z klíčových faktorů, které ovlivňují využívání externích zdrojů pro rozvoj obce, je to, kdo stojí ve vedení obce. Aby mohli představitelé obcí kvalitně a smysluplně využívat tyto zdroje k realizaci projektů, které zvýší kvalitu života místních obyvatel a budou napomáhat rozvoji, je potřeba, aby rozuměli způsobu podávání dotací, aby měli přehled o tom, jaké dotace je možné čerpat. Dalším z faktorů, které ovlivňují to, zda obec čerpá dotace více či méně, je její schopnost projekty spolufinancovat. V případě, že není schopna je spolufinancovat z vlastních zdrojů, musí být alespoň schopna získat úvěr či půjčku, kterou spolufinancování pokryje, a tento návratný zdroj v budoucnu splatit.

Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že lidé v obou obcích mají pocit, že realizované projekty přispívají ke zvyšování kvality života v obci. Větší naplnění tohoto cíle bylo zaznamenáno v menší z obcí, v Příkazích. Z části je to dáno tím, že obec lépe prezentuje realizované projekty, což dokazuje také znalost pojmů, programů a institucí poskytující externí finanční zdroje místních obyvatel i v případě, že nejsou započítány odpovědi místních zastupitelů. Přestože celkové získané finanční prostředky na dotační projekty byly v Příkazích mnohonásobně nižší než v Litovli, místní obyvatelé hodnotí veškeré realizované projekty pozitivněji a přiřkládají jim větší význam s dopadem na kvalitu života a rozvoj než ve druhé z analyzovaných obcí. Z toho vyplývá, že při posuzování dopadu na kvalitu života v obci a rozvoj v obci není rozhodující objem vložených financí.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1. Knižní publikace

Abeceda fondů EU 2014-2020: jak fungují evropské fondy?: projekt: Krok za krokem: kam se obrátit pro radu?. 1. vydání. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015. 39 stran. ISBN 978-80-7538-013-5

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. 250 s. Politologie. ISBN 978-80-247-2908-4.

HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: obecná část*. 5., rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2003. xxiv, 790 s. Právnícké učebnice. ISBN 80-7179-671-9.

HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004, 93 s. ISBN 8021033568.

CHANDLER, J. A., ed. *Místní správa v liberálních demokraciích: úvodní náčrt*. Vyd. 1. Brno: Doplněk, 1998. 264 s. ISBN 80-7239-023-6.

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5.

PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 280 s. Finanční řízení. Finance. ISBN 978-80-247-2097-5.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana a SEDLÁČKOVÁ, Olga. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. Finance. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2789-9.

ŽEHROVÁ, Jana a PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. Vyd. 2. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010. 168 s. ISBN 978-80-213-2024-6.

6.2. Internetové zdroje

Databáze demografických údajů za obce ČR. ČSÚ. [online]. 3.8.2015 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z:https://www.czso.cz/staticke/cz/obce_d/pohyb/cz0712.xlsx

GH Consult o.p.s.. Strategický plán rozvoje města. *Město Litovel*. [online]. 28.7.2007 [cit. 2016-01-14]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/filemanager/pdf-viewer/index.php?fileID=39891>

Město. *Město Litovel*. [online]. [cit. 2016-01-19]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/mesto/>

Městský klub. *Městský klub Litovel*. [online]. [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://www.mklitovel.cz/cs/mestsky-klub/>

Ministerstvo pro místní rozvoj. Oznámení o zakázce č.373842. *Věstník veřejných zakázek*. [online]. 5.3.2014 [cit. 2016-01-10]. Dostupné z:<https://www.vestnikverejnychzakazek.cz/cs/Form/Display/482767>

Obec Příkazy. Historie. *Obec Příkazy*. [online]. [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: <http://www.prikazy.cz/index.php?nid=10161&lid=cs&oid=2226555>

Obec Příkazy. Popis úřadu. *Obec Příkazy*. [online]. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://www.prikazy.cz/index.php?nid=10161&lid=cs&oid=2209497>

Portál na podporu rozvoje obcí ČR. *Municipální rozpočet*. [online]. [cit. 2015-14-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.rozvojobci.cz/news/municipalni-rozpocet/>>

Portál na podporu rozvoje obcí ČR. *Samospráva*. [online]. [cit. 2015-17-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.rozvojobci.cz/news/samosprava/>>

Portál územního plánování [online]. [cit. 2015-08-15]. Dostupné z WWW: <http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

Příkazy. *Regionální Informační Servis*. [online]. 2015 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?zuj=505013&zsj=136000>

Školství a kultura. *Město Litovel*. [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/mesto/skolstvi-a-kultura/>

Složení rady města. *Město Litovel*. [online]. 4.11.2014 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/mesto/rada-mesta/slozeni-rady-mesta.html>

Statistická ročenka České republiky – 2015. ČSÚ: *Složení obyvatelstva podle pohlaví a jednotek věku v roce 2014*. [online]. 25.11.2015 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/35231408/320198150402.xlsx/c0cf7089-c1f5-4a44-9511-3b80c2f47d03?version=1.0>

Štefánková, D. Demografické statistiky za rok 2015. *Město Litovel*. [online]. 25.1.2016 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/mesto/demografie/demograficke-statistiky-za-rok-2015.html>

Základní informace. *Obec Příkazy*. [online]. [cit. 2016-01-21]. Dostupné z: <http://www.prikazy.cz/index.php?nid=10161&lid=cs&oid=2209496>

Zastupitelstvo města. *Město Litovel*. [online]. 2015 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?zuj=505013&zsj=136000http://www.litovel.eu/cs/mesto/zastupitelstvo-mesta-1/>

ŽENOŽIČKA, Pavel. Demografie. *Město Litovel*. [online]. 19.1.2015 [cit. 2016-01-19]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/mesto/demografie/>

ŽENOŽIČKA, Pavel. Historie města. *Město Litovel*. [online]. 19.1.2011 [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/turistika/historie-mesta.html>

ŽENOŽIČKA, Pavel. Investiční akce. *Město Litovel*. [online]. 28.1.2016 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/mesto/investicni-akce.html>

6.3. Legislativní zdroje

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky: ve znění pozdějších ústavních zákonů.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Zákon č. 300/2011 Sb., který mění zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů.

7 Seznam použitých zkratek

CHKO – Chráněná krajinná oblast

ČOV – Čistírna odpadních vod

ČP – Česká pošta

ČR – Česká republika

ČSSD – Česká strana sociálně demokratická

ESIF – Evropské strukturální a investiční fondy

EU – Evropská unie

MAS – Místní akční skupina

MD – Ministerstvo dopravy

MěÚ – Městský úřad

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MZe – Ministerstvo zemědělství

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

NNO – Nestátní nezisková organizace

OP – Operační program

o.s. – Občanské sdružení

OSVČ – Osoba samostatně výdělečně činná

OÚ – Obecní úřad

POV – Program obnovy venkova

ROP – Regionální operační program

SDH – Sdružení dobrovolných hasičů
SFDI – Státní fond dopravní infrastruktury
SZIF – Státní zemědělský intervenční fond
SFŽP – Státní fond životního prostředí
TJ – Tělovýchovná jednota
ZD – Zemědělské družstvo
ZŠ – Základní škola

8 Seznam příloh

Příloha č. 1: Znaky obcí Litovel a Příkazy	94
Příloha č. 2: Mapa okolí vybraných obcí	95
Příloha č. 3: Fotografie Příkaz	96
Příloha č. 4: Fotografie Litovle	98
Příloha č. 5: Dotazník pro obyvatele města Litovel.....	100
Příloha č. 6: Dotazník pro obyvatele obce Příkazy.....	104

Příloha č. 1: Znaky obcí Litovel a Příkazy

PŘÍKAZY

LITOVEL

Zdroj: www.prikazy.cz; www.litovel.eu

Příloha č. 2: Mapa okolí vybraných obcí

Zdroj: www.mapy.cz

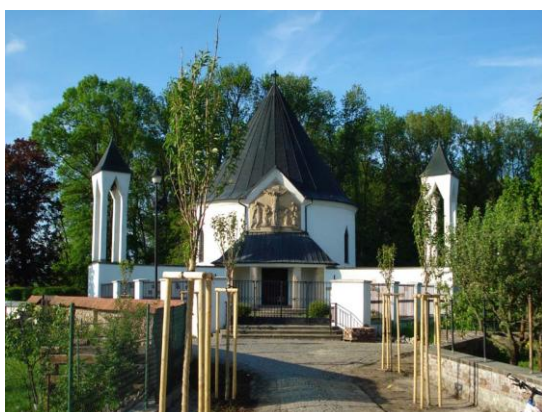
Příloha č. 3: Fotografie Příkaz

Místní část Hynkov

Stavení v obci s původním žudrem

Kaple sv. Cyrila a Metoděje

ZŠ a MŠ Příkazy

Záloženský dům

Skanzen Příkazy

Hanácká svatba v minulosti

Hanácká svatba dnes

Zdroj fotografií: www.prikazy.cz; www.hanackeskanzen.cz

Příloha č. 4: Fotografie Litovle

Náměstí Přemysla Otakara

Městské hradby

“Schody k Nečizu” na náměstí

Třetí nejstarší kamenný most v ČR

Gymnázium Jana Opletala

Kostel sv. Marka

Radniční věž

Morový sloup

Zdroj fotografií: www.litovel.eu

Příloha č. 5: Dotazník pro obyvatele města Litovel

Vážení občané města Litovle,

touto cestou bych Vás ráda požádala o spolupráci při zpracování mé diplomové práce na téma Zhodnocení vlivu dotací na hospodaření a rozvoj obce, kterou píše na Provozně-ekonomické fakultě České zemědělské univerzity v Praze. Vyplněním tohoto dotazníku mi pomůžete ke sběru potřebných informací pro zpracování práce. Vaše odpovědi budou použity pouze v této diplomové práci, dotazník je anonymní.

Předem Vám děkuji za spolupráci.

Bc. Olga Klinecká

1) Jak dlouho žijete v obci Litovel?

- Déle než 30 let
- 20 až 30 let
- 10 až 20 let
- 5 až 10 let
- Kratší dobu než 5 let

2) Zajímá Vás, jak obec nakládá se svými finančními prostředky?

- Ano
- Ne

3) Účastníte se na dění v obci?

- Ano
- Ne

4) Jakými aktivitami se dění v obci účastníte?

-

5) Kde se nejčastěji dovídáte o dění v obci:

- Na vývěsních tabulích v obci
- Z hlášení obecního rozhlasu
- Na zasedání zastupitelstva obce
- Z obecních novin (Litovelské noviny)
- Z městské televize (TV Infokanál)
- Na internetových stránkách obce
- Od představitelů obce či zastupitelů
- Od přátel či sousedů
- O dění v obci se nezajímám

6) Jsou Vám známy pojmy jako strukturální fondy EU, operační programy apod.?

- Ano
- Ne

7) Znáte název některého programu či instituce, ze kterých obec získala finanční prostředky na některý ze svých realizovaných projektů?

- Ano (vypište, prosím, jaké).....
.....
- Ne

8) Označte, prosím, následující realizované projekty podle toho, jak se Vám zdají smysluplné a užitečné (1- nejlepší, 5 – nejhorší):

• Regenerace sídliště Vítězná	1	2	3	4	5
• Revitalizace Olomouckého rybníka v Litovli	1	2	3	4	5
• Kanalizace a ČOV Litovel	1	2	3	4	5
• Bezpečná Litovel - vybudování nových cyklostezek	1	2	3	4	5
• Výtah do městské knihovny	1	2	3	4	5
• Oprava městských hradeb	1	2	3	4	5
• Revitalizace městského koupaliště Litovel	1	2	3	4	5
• Zahradní úpravy hřbitovní zeleně Chořelice	1	2	3	4	5
• Digitální povodňový plán města a ORP Litovel	1	2	3	4	5
• Přechody a BUS zálivy - Rozvadovice, Unčovice	1	2	3	4	5
• Litovel - napojení místních částí Rozvadovice, Unčovice, Březové, Víška, Chudobín na kanalizaci	1	2	3	4	5
• Rekonstrukce radniční věže	1	2	3	4	5
• Muzeum Litovel - rozšíření výstavních ploch a zřízení depozitáře	1	2	3	4	5
• Biocentrum Šargounské louky	1	2	3	4	5
• Revitalizace náměstí Přemysla Otakara	1	2	3	4	5
• Výstavba kompostárny Litovel	1	2	3	4	5
• Rozvoj ICT města Litovel	1	2	3	4	5
• Stavební úpravy silnice III/3733 Nasobůrky	1	2	3	4	5

9) Které z výše uvedených projektů nejvíce a nejčastěji využíváte? (možno uvést více projektů)

-

10) Myslíte si, že obec plně využívá možnosti získání dotací?

- Ano
- Ne
- Nevím

11) Které z realizovaných projektů měl podle Vás největší přínos? (možno uvést více projektů)

-

12) Které z realizovaných projektů považuje za zbytečný? (možno uvést více projektů)

-

13) Máte pocit, že projekty realizované v minulých letech zlepšily kvalitu života v obci?

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Nevím
- Spíše ne
- Rozhodně ne

14) Do jakých oblastí by měla obec v budoucnu investovat?

- Renovace obecních budov
- Rozvoj dopravní infrastruktury (dopravní cesty)
- Rozvoj technické infrastruktury (kanalizace, čistírny odpadních vod, zařízení pro nakládání s odpady)
- Rozvoj občanské vybavenosti (budovy a stavby pro služby vzdělávání, sociální péče, zdravotní služby, kulturu)
- Kulturní a společenské vyžití v obci
- Sportovní zázemí (hřiště, hala pro sportovní aktivity)
- Zlepšení veřejného prostranství (zeleň, lavičky v obci)
- Ochrana životního prostředí
- Volnočasové aktivity pro děti a mládež
- Rozvoj cestovního ruchu

15) Nachází se v obci Litovel něco konkrétního, do čeho by bylo dobré investovat, nebo co by bylo dobré vybudovat? Prosím vypište:

-
-
-

16) Pohlaví:

- Žena
- Muž

17) Váš věk:

- Do 20 let
- 20 až 30 let
- 30 až 40 let
- 40 až 50 let
- 50 až 60 let
- Nad 60 let

18) Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:

- Základní
- Odborné učiliště s výučním listem
- Odborné učiliště s maturitou
- Středoškolské
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

19) Vaše zaměstnání:

- V zaměstnaneckém poměru
- Osoba samostatně výdělečně činná
- Student
- Nezaměstnaný
- Důchodce
- V mateřské/rodičovské dovolené

Příloha č. 6: Dotazník pro obyvatele obce Příkazy

Vážení občané obce Příkazy,

touto cestou bych Vás ráda požádala o spolupráci při zpracování mé diplomové práce na téma Zhodnocení vlivu dotací na hospodaření a rozvoj obce, kterou píše na Provozně-ekonomické fakultě České zemědělské univerzity v Praze. Vyplněním tohoto dotazníku mi pomůžete ke sběru potřebných informací pro zpracování práce. Vaše odpovědi budou použity pouze v této diplomové práci, dotazník je anonymní.

Předem Vám děkuji za spolupráci.

Bc. Olga Klinecká

1) Jak dlouho žijete v obci Příkazy?

- Déle než 30 let
- 20 až 30 let
- 10 až 20 let
- 5 až 10 let
- Kratší dobu než 5 let

2) Zajímá Vás, jak obec nakládá se svými finančními prostředky?

- Ano
- Ne

3) Účastníte se na dění v obci?

- Ano, jak:
- Ne

4) Kde se nejčastěji dovídáte o dění v obci:

- Na vývěsních tabulích v obci
- Na internetových stránkách obce
- Z hlášení obecního rozhlasu
- Na zasedání zastupitelstva obce
- Z obecních novin
- Od představitelů obce či zastupitelů
- Od přátel či sousedů
- O dění v obci se nezajímám

5) Jsou Vám známy pojmy jako strukturální fondy EU, operační programy apod.?

- Ano
- Ne

6) Znáte název některého programu či instituce, ze kterých obec získala finanční prostředky na některý ze svých realizovaných projektů?

- Ano (vypište, prosím, jaké).....
.....
- Ne

7) Označte, prosím, následující realizované projekty podle toho, jak se Vám zdají smysluplné a užitečné (1- nejlepší, 5 – nejhorší):

• Rekonstrukce obecního úřadu	1	2	3	4	5
• Ukazatele rychlosti	1	2	3	4	5
• Regenerace aleje Příkazy-Vojnice	1	2	3	4	5
• Kaple Hynkov	1	2	3	4	5
• Dětské hřiště	1	2	3	4	5
• Lipová alej	1	2	3	4	5
• Vybavení Jednotky Sdružení dobrovolných hasičů	1	2	3	4	5
• Ošetření památního dubu	1	2	3	4	5
• Výsadba Haťová cesta	1	2	3	4	5
• Okna záloženského domu	1	2	3	4	5
• Fasáda ZŠ	1	2	3	4	5
• Alej ke kapli	1	2	3	4	5
• Zázemí TJ Sokol	1	2	3	4	5
• Revitalizace zeleně	1	2	3	4	5
• Snížení prašnosti v obci	1	2	3	4	5
• Barokní kříž	1	2	3	4	5
• Automobil pro Sdružení dobrovolných hasičů	1	2	3	4	5
• Dvouřadá alej	1	2	3	4	5
• Bezbariérové chodníky	1	2	3	4	5

8) Které z výše uvedených projektů nejvíce a nejčastěji využíváte? (možno uvést více projektů)

-

9) Myslíte si, že obec plně využívá možnosti získání dotací?

- Ano
- Ne
- Nevím

10) Které z realizovaných projektů měl podle Vás největší přínos? (možno uvést více projektů)

-

11) Které z realizovaných projektů považuje za zbytečný? (možno uvést více projektů)

-

12) Máte pocit, že projekty realizované v minulých letech zlepšily kvalitu života v obci?

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Nevím
- Spíše ne
- Rozhodně ne

13) Do jakých oblastí by měla obec v budoucnu investovat?

- Renovace obecních budov
- Rozvoj dopravní infrastruktury (dopravní cesty)
- Rozvoj technické infrastruktury (kanalizace, čistírny odpadních vod, zařízení pro nakládání s odpady)
- Rozvoj občanské vybavenosti (budovy a stavby pro služby vzdělávání, sociální péče, zdravotní služby, kulturu)
- Kulturní a společenské vyžití v obci
- Sportovní zázemí (hřiště, hala pro sportovní aktivity)
- Zlepšení veřejného prostranství (zeleň, lavičky v obci)
- Ochrana životního prostředí
- Volnočasové aktivity pro děti a mládež
- Rozvoj cestovního ruchu

14) Nachází se v obci Příkazy něco konkrétního, do čeho by bylo dobré investovat, nebo co by bylo dobré vybudovat? Prosím vypište:

-
-
-

15) Pohlaví:

- Žena
- Muž

16) Váš věk:

- Do 20 let
- 20 až 30 let
- 30 až 40 let
- 40 až 50 let
- 50 až 60 let
- Nad 60 let

17) Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:

- Základní
- Odborné učiliště s výučním listem
- Odborné učiliště s maturitou
- Středoškolské
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

18) Vaše zaměstnání:

- V zaměstnaneckém poměru
- Osoba samostatně výdělečně činná
- Student
- Nezaměstnaný
- Důchodce
- V mateřské/rodičovské dovolené